

שנתון סטטיסטי 2021

עיקרי הנתונים והמגמות

מס' 60

פתח דבר

בשני העשורים האחרונים חוותה העיר תל אביב-יפו מגמות של התפתחות, צמיחה ושינוי. כך, בעקביות ובהתמדה, גדלה אוכלוסיית העיר ורבו התושבים בה; צמח מספרן של משפחות עם ילדים שבחרו להתגורר בעיר ולראות בה את ביתן; מאזן ההגירה של צעירים לתל-אביב-יפו הפך לחיובי; חל זינוק במספר כיתות הגן ובית הספר; הפעילות התרבותית התרחבה; המעורבות הקהילתית והחברתית העמיקה; עלייה משמעותית ניכרה במדדי התיירות בעיר; חלה תנופה בבנייה ופיתוח תשתיות ומוסדות ציבור; ושטחי ה"ריאות הירוקות" התרחבו בכל רחבי תל-אביב-יפו.

ואולם, התפרצות נגיף הקורונה במרץ 2020 המחישה היטב כמה שברירית המציאות שאנו חיים בה. השפעותיה של המגפה הסבו נזקים בתחומים שלהם השלכה ישירה על החברה, הקהילה והכלכלה העירונית. המשבר פגע בעסקים, במערכת החינוך, בחיי התרבות, בחיי הלילה, ובתרבות הפנאי; חולל גידול משמעותי באוכלוסיות הרווחה בעיר, בחוויית המחסור והבדידות; צמצם את מספר המועסקים בעיר; קטע את מגמת הצמיחה המתמשכת בענף התיירות; הקטין את הכנסות העירייה ובה בעת הסב גידול עצום בהוצאה הציבורית.

היות שבכל משבר יש לראות גם הזדמנות, ניצלנו את שנת הקורונה לטובת תנופה של פיתוח עירוני והקמה מאסיבית של בתי ספר, מוסדות חינוך ומבני ציבור; המרצנו בינוי של תשתיות תחבורה; פיתחנו אזורים עירוניים נרחבים; פרסנו צירים מרכזיים חדשים; ודירבנו תהליכים של התחדשות עירונית למגורים.

השינויים שכפתה על כולנו מגפת הקורונה משתקפים היטב בשנתון הסטטיסטי שבידיכם. גם בשנה המיוחדת הזו נאספו ועובדו הנתונים - בעבודה מאומצת ועקבית של המרכז למחקר כלכלי וחברתי, והם מוגשים לטובת כל אוהבי העיר, חוקריה ומתעדיה, המבקשים להשתתף בעיצוב דמותה ובהשפעה על דרכה ועל אופייה.

שלכם,

רון חולדאי

ראש עיריית תל-אביב-יפו

הקדמה

חברת 'עיקרי הנתונים והמגמות' מציגה את הנתונים העיקריים על תל-אביב-יפו ואת המגמות והשינויים שחלו בה בתחומים שונים. הנתונים שבחברת זו נאספים ממקורות רבים: היחידות השונות בעירייה, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, הביטוח הלאומי וגופים ממשלתיים, ציבוריים ופרטיים.

להלן מספר נתונים ומגמות בולטים שמוצגים בחוברת:

- אוכלוסיית העיר מנתה כ-463,800 נפש (דצמבר 2020) ובחמש השנים האחרונות היא במגמת עלייה של כ-1.4% במוצע לשנה. התוספת העיקרית לגידול האוכלוסייה היא הילודה.
- השפעות הקורונה הורגשו במספר תחומים: בשנת 2020, נרשמה ירידה חדה בכמות התיירים שהתארחו במלונות בעיר, חל צימצום משמעותי בביקורים במוסדות התרבות בעיר. בקרב תושבי העיר, חלה עלייה גדולה במספר דורשי העבודה בלשכות התעסוקה וכן, עלתה פי 7 כמות מקבלי דמי העבודה בהשוואה לשנת 2029. גם מאפייני דורשי העבודה שונים בהשוואה לעבר, בשנת 2020 היו יותר צעירים מבין דורשי העבודה ובעלי השכלה נמוכה יותר מבעבר. כמו כן, נרשמה עלייה בכמות העסקים בתחומי מסחר במזון וירידה בתחומי מסחר שאינו במזון.
- מאידך המשיכה העלייה בתחום ההיי-טק. וכן, נרשמה ירידה בכמות האשפה לנפש מ-2.9 ק"ג בשנת 2019 ל-2.4 ק"ג בשנת 2020 ועלייה באיכות האויר.

על כל זאת ועל נתונים ומגמות רבים נוספים תוכלו לקרוא בחוברת. פירוט נוסף של הנתונים המופיעים בחוברת זו ניתן למצוא בשנתון הסטטיסטי המלא המתפרסם באתר האינטרנט של עיריית תל-אביב-יפו. באתר זה מופיעים פירסומים רבים נוספים: סקרי תושבים, מחקרים ועבודות מגוונות (כתובת האתר: <https://www.tel-aviv.gov.il/statistics.aspx>).

ברצוני להודות לכל הגורמים ולכל בעלי התפקידים שסיפקו לנו את הנתונים ובמיוחד לחוקרי המרכז למחקר שעמלו רבות על הכנת חוברת זו.

בברכה,

לאה אשוח

מנהלת המרכז למחקר כלכלי וחברתי

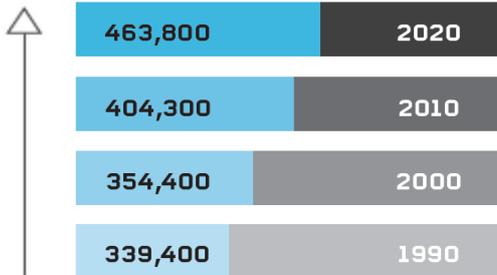
כסלו התשפ"ב - דצמבר 2021

תוכן העניינים

3 אוכלוסייה
12 משקי בית ורמת חיים
16 שירותים חברתיים וביטוח לאומי
20 חינוך והשכלה
26 תרבות ופנאי
29 דיור ובינוי
33 עסקים ותעשייה
36 תעסוקה
42 תיירות
47 סדר ציבורי
50 קיימות
58 תקציב העדייה

אוכלוסייה

נתונים נבחרים 2020

תושבים בתל-אביב-יפו*

463,800
5% מישראל

*הנתונים לא כוללים מהגרי עבודה (חוקיים ולא חוקיים), מבקשי מקלט ופליטים ותיירים ללא אשרת שהייה בתוקף

מקורות גידול

(ממוצע לשנים 2018-2020)

ריבוי טבעי

ריבוי טבעי הוא ההפרש בין נולדים לבין הנפטרים. הריבוי הטבעי בעיר תורם משמעותית לגידול במספר התושבים

הגירה בין יישובית

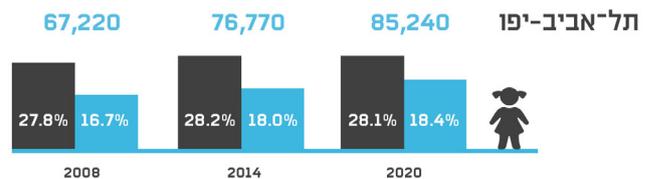
לראשונה מזה עשור, בשנים 2018 ו-2019 נרשם מאזן חיובי בהגירה בין יישובים שעמד על כ-600+ נפש לשנה. עם זאת, בשנת 2020 המאזן הפך שוב לשלילי (-1,330).

הגירה בינלאומית

+2,780
עולים שעלו לישראל והשתקעו בתל-אביב-יפו

ילדים עד גיל 15

בין השנים 2008 ל-2020 חל גידול של כ-27% במספר הילדים בעיר

צעירים בני 18 עד 35

בין השנים 2008 ל-2020 חל צמצום של כ-5% במספר הצעירים בעיר

בני 65+

בין השנים 2008 ל-2020 חל גידול של כ-24% במספר בני 65 ומעלה

ישראל תל-אביב-יפו

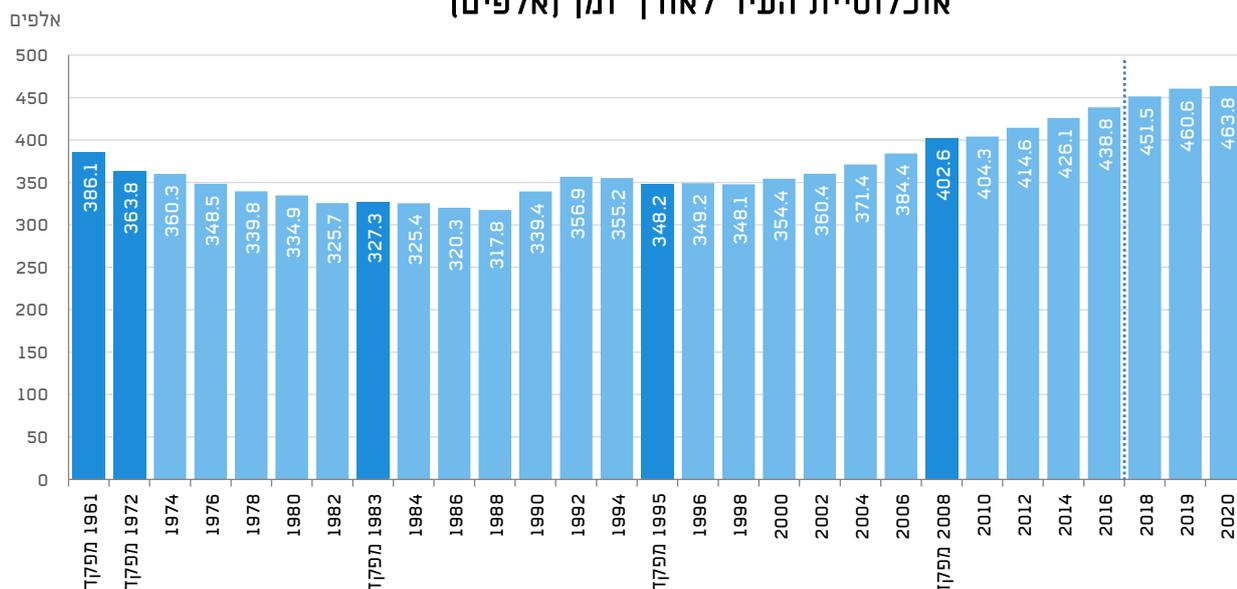
מאמצע שנות ה-90' אוכלוסיית העיר נמצאת במגמת גידול עקבית. עם זאת, חלקה של האוכלוסייה בתל-אביב-יפו מכלל אוכלוסיית ישראל הצטמצם בהדרגה ובשנת 2020 עמד על 5% בלבד.

לתל-אביב-יפו מבנה דמוגרפי שונה מהמבנה הדמוגרפי של ישראל ושאר הערים הגדולות (כמו ירושלים, חיפה, ראשון לציון, פתח תקווה וכו') המתבטא בעיקר באחוז הגבוה של צעירים בגיל 18 עד 35. בנוסף, בהשוואה לישראל - בתל-אביב-יפו גם אחוז קטן יחסית של ילדים עד גיל 15. בעשור האחרון חלה עלייה גדולה יחסית במספר הילדים עד גיל 15 וגם במספר בני 65 ומעלה.

1. גודל האוכלוסייה

- בסוף 2020 גודלה של אוכלוסיית העיר הגיע לשיא מאז היווסדה - 463,800 תושבים.
- חלקה של אוכלוסיית תל-אביב-יפו מכלל אוכלוסיית ישראל הלך והצטמצם עם השנים: בראשית שנות ה-60' אוכלוסיית העיר היוותה כ-18% מכלל ישראל וב-2020 היא היוותה 5%.
- תל-אביב-יפו היא העיר השנייה בגודלה בישראל, אחרי ירושלים שמנתה בשנת 2020 כ-951,100 תושבים, ולפני חיפה שמנתה באותה השנה כ-283,700 תושבים.
- בעיר חיים גם כמה עשרות אלפי תושבים שאינם אזרחי המדינה - מהגרי עבודה (חלקם חוקיים וחלקם לא חוקיים), מבקשי מקלט ופליטים ותיירים ללא אשרת שהייה בתוקף. הנתונים המוצגים כאן אינם כוללים אוכלוסיות אלו.

אוכלוסיית העיר לאורך זמן (אלפים)

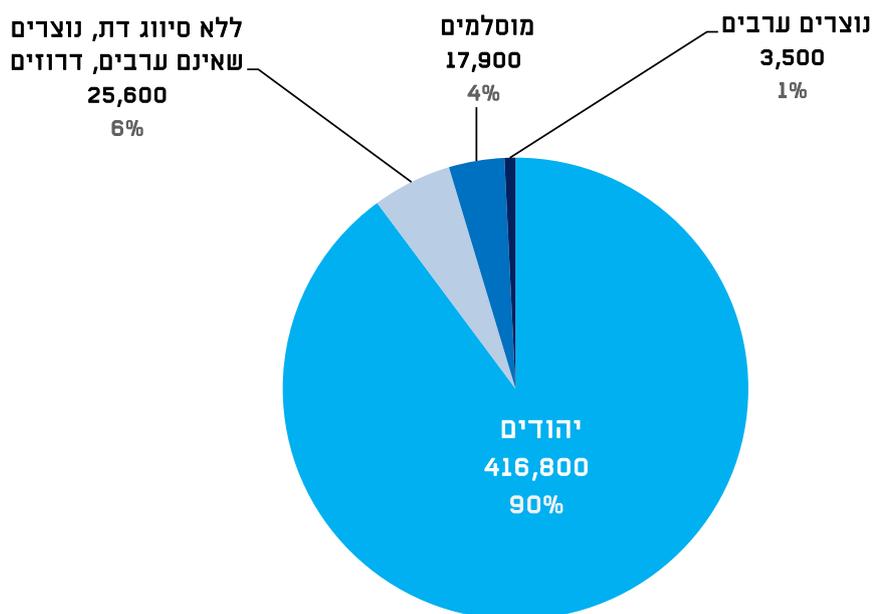

הערה: עד שנת 2018 השנים מוצגות בדילוגים. הנתונים אינם כוללים את האוכלוסייה הזרה שגרה בעיר.

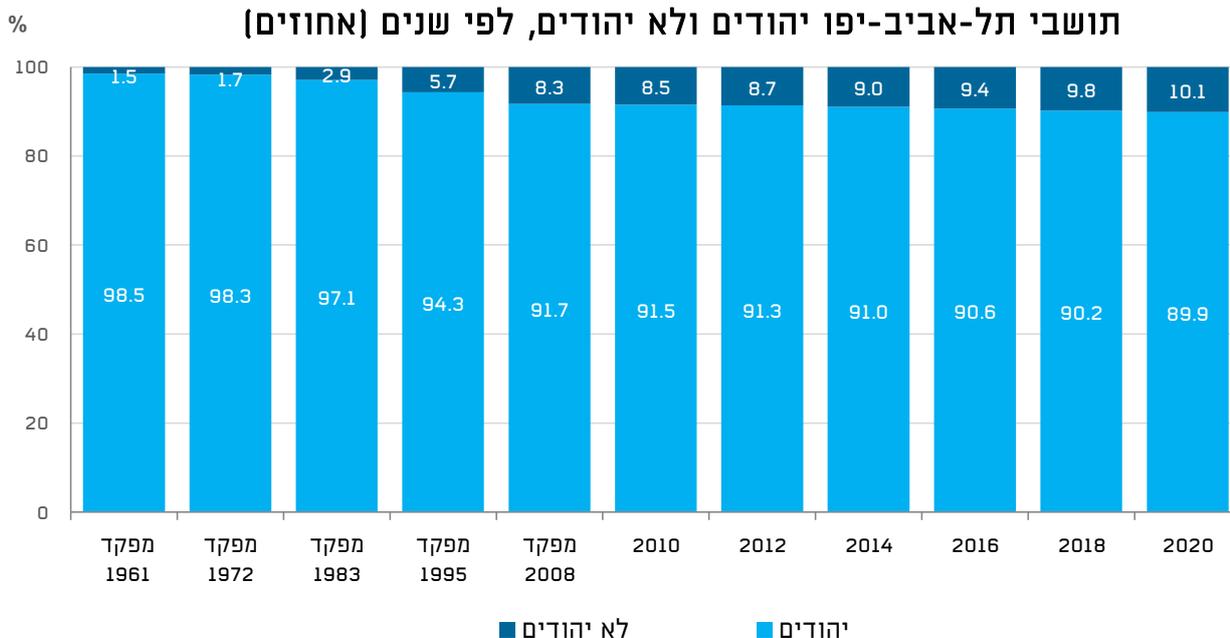
אוכלוסייה, לפי דת

- בעיר ישנן שלוש קבוצות דת עיקריות: יהודים, מוסלמים ונוצרים.
- הרוב המוחלט הם יהודים - 416,800 תושבים (כ-90%). מספר הלא יהודים קטן יחסית - כ-47,000 ומתוכם כ-21,500 ערבים (מוסלמים, נוצרים ודרוזים).
- שיעור האוכלוסייה היהודית מכלל האוכלוסייה בעיר מצטמצם בשיעור שנתי מאוד קטן אך עקבי לאורך השנים, כך שבחמש השנים האחרונות שיעור האוכלוסייה היהודית ירד מ-91% בשנת 2015 ל-90% בשנת 2020.

אוכלוסייה, לפי דת (מספרים מעוגלים ואחוזים), 2020

תושבי תל-אביב-יפו יהודים ולא יהודים, לפי שנים (אחוזים)

2. אוכלוסייה, לפי גיל

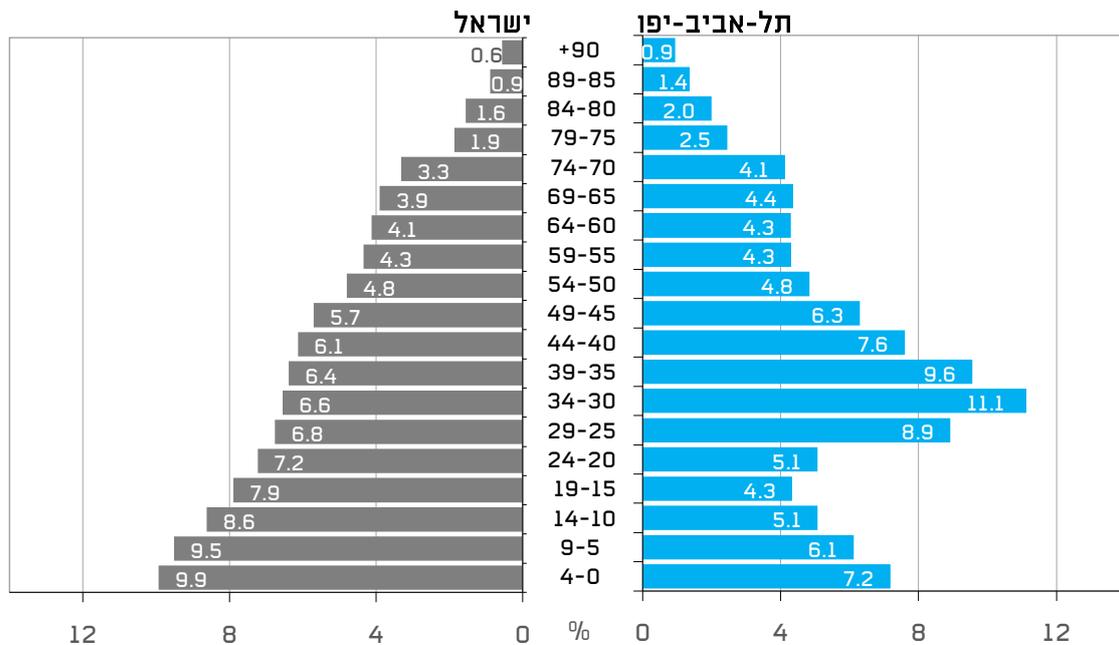
באופן כללי, אוכלוסיית העיר מבוגרת יותר בהשוואה לאוכלוסיית ישראל - חציון הגיל בתל-אביב-יפו הוא 36.0 לעומת חציון הגיל בישראל 30.0. המבנה הדמוגרפי הייחודי של אוכלוסיית העיר בא לידי ביטוי בשלוש קבוצות גיל:

- קבוצת בני ה-65 ומעלה - חלקה היחסי של קבוצה זו מכלל אוכלוסיית העיר הוא גדול יותר בהשוואה לחלקה באוכלוסיית ישראל (כ-15%, בהשוואה לכ-12%, בהתאמה); מאז שנת 2008 - שנת מפקד האוכלוסייה האחרון, אוכלוסייה זו גדלה ב-24%. בחמש השנים האחרונות קצב הגידול התמתן במעט ועומד על כ-1% בשנה בממוצע.
- בקרב הצעירים בני 18 עד 35 בולטת קבוצת בני ה-25 עד 35 שחלקה היחסי מתוך כלל אוכלוסיית העיר גדול בהשוואה לחלקה היחסי באוכלוסיית ישראל (כ-22%, בהשוואה לכ-13%, בהתאמה); בחמש השנים האחרונות (מאז 2016) בקבוצה זו חלה עלייה קטנה של כ-3%, אך חשוב לציין שבטווח

הארוך האוכלוסייה הזו הצטמצמה - מאז המפקד האחרון משנת 2008 שיעור בני ה-25 עד 35 הצטמצם ביותר מ-3%.

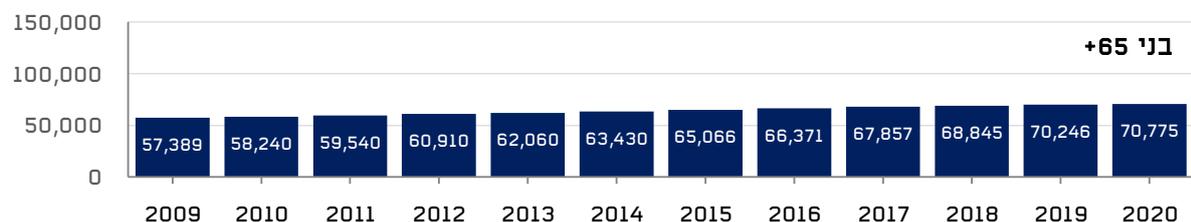
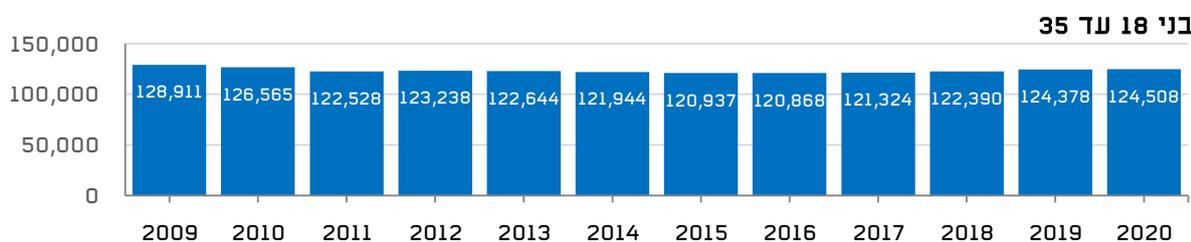
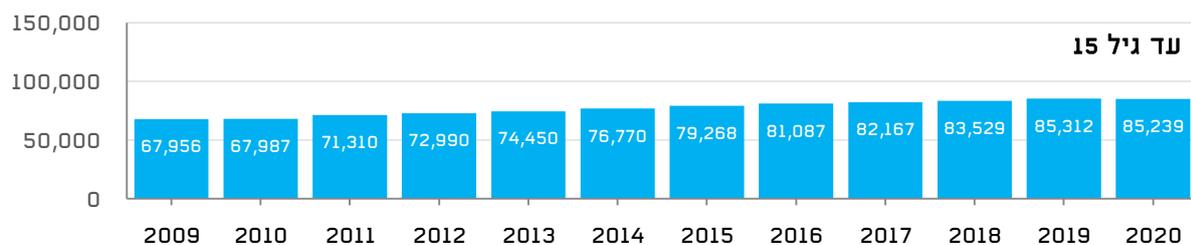
אחוז הילדים עד גיל 15 קטן משמעותית בהשוואה לישראל - כ-18%, בהשוואה לכ-28% אומנם בחמש השנים האחרונות נרשמה עלייה קטנה במספר הילדים בגילים אלו (גידול של כ-5%), בהסתכלות לטווח הארוך, מאז שנת 2008 שנת מפקד האוכלוסייה האחרון, אוכלוסייה זו גדלה בכ-27%.

אוכלוסייה בתל-אביב-יפו ובישראל, לפי גיל, 2020 (אחוזים)

אוכלוסייה לפי קבוצות גיל נבחרות לאורך השנים

מס' תושבים

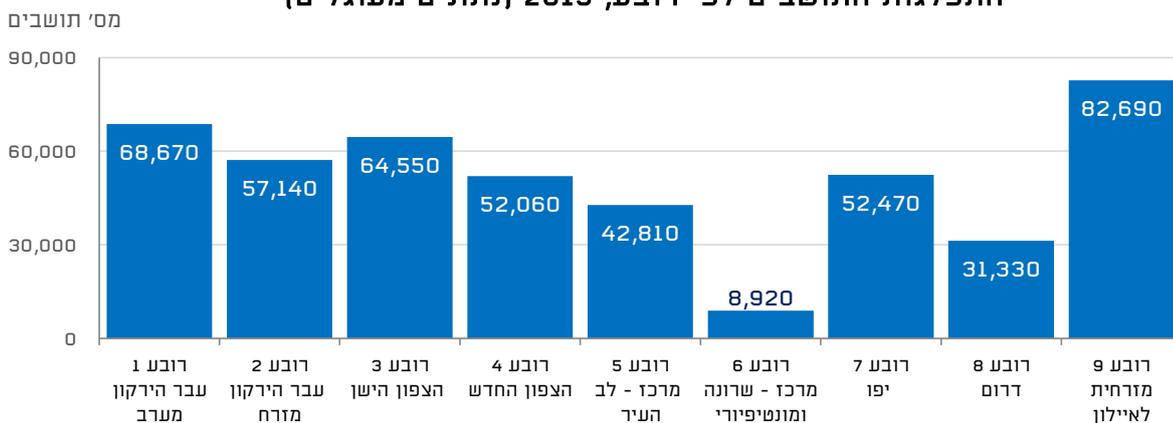

3. אוכלוסייה, לפי אזור

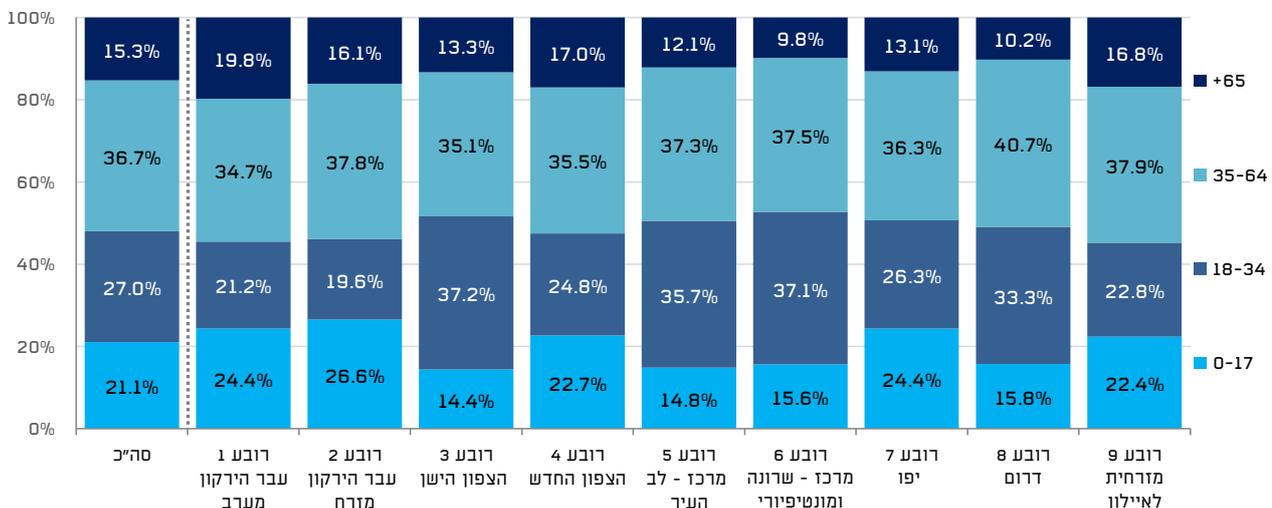
אוכלוסיית העיר מתפרסת בעיר ב-9 רבעים. הרבעים שונים אלו מאלו מבחינת השטח שלהם, מבחינת כמות האוכלוסייה המתגוררת בהם, מבחינת הרכב גיל תושביהם ועוד (הנתונים המעודכנים ביותר בפילוח לפי רבעים הם מסוף שנת 2019).

- רובע 9 (מזרחית לאיילון), בולט בהשוואה לשאר הרבעים בשל היותו הרובע עם מספר התושבים הגדול ביותר (כ-82,690 תושבים המהווים כ-18% מכלל התושבים בעיר). באופן כללי, רובע 9 דומה בהרכבו הדמוגרפי להרכב הכלל עירוני. בהשוואה לכלל העיר, ברובע זה יש אחוז גבוה במעט של תושבי בני 35-64 ושל ילדים בני 0-17. כמו כן, בולט כי בהשוואה לכלל העיר, ברובע זה אחוז נמוך יותר של צעירים בני 18-34 (כ-27% וכ-23%, בהתאמה).
- רובע 1 (עבר הירקון המערבי) הוא הרובע השני בגודלו (כ-68,670 תושבים). ברובע 1 האחוז הגבוה ביותר של בני 65 ומעלה, בהשוואה לשאר הרבעים (כ-20%).
- רובע 3 (הצפון הישן) גם הוא גדול יחסית בהשוואה לשאר הרבעים (כ-64,550 תושבים) - ברובע זה בולט האחוז הנמוך של ילדים בגילי 0-17 (כ-14%) ומאידך, בולט האחוז הגבוה של צעירים, בגילי 18-34 (כ-37%) - אחוז גבוה משמעותית בהשוואה לאחוז קבוצת גיל זו בכלל העיר (כ-27%).
- רובע 6 (המע"ד) הוא רובע שצמח משמעותית במהלך השנים האחרונות למרות מספר התושבים המועט המתגורר בו בהשוואה לשאר רבעי העיר (כ-8,920 תושבים בשנת 2019), הוא רובע שצמח משמעותית במהלך השנים האחרונות: בעשור האחרון, מאז המפקד משנת 2008 אוכלוסיית הרובע גדלה בכ-85%. כמחצית מהעלייה הזאת נרשמה בחמש השנים האחרונות (מאז 2016) וזאת כתוצאה מאיכלוס הדירות שנבנו באזור זה, ובמיוחד במתחם השוק הסיטונאי וצפונית למגדלי עזריאלי.

התפלגות התושבים לפי רובע, 2019 (נתונים מעוגלים)

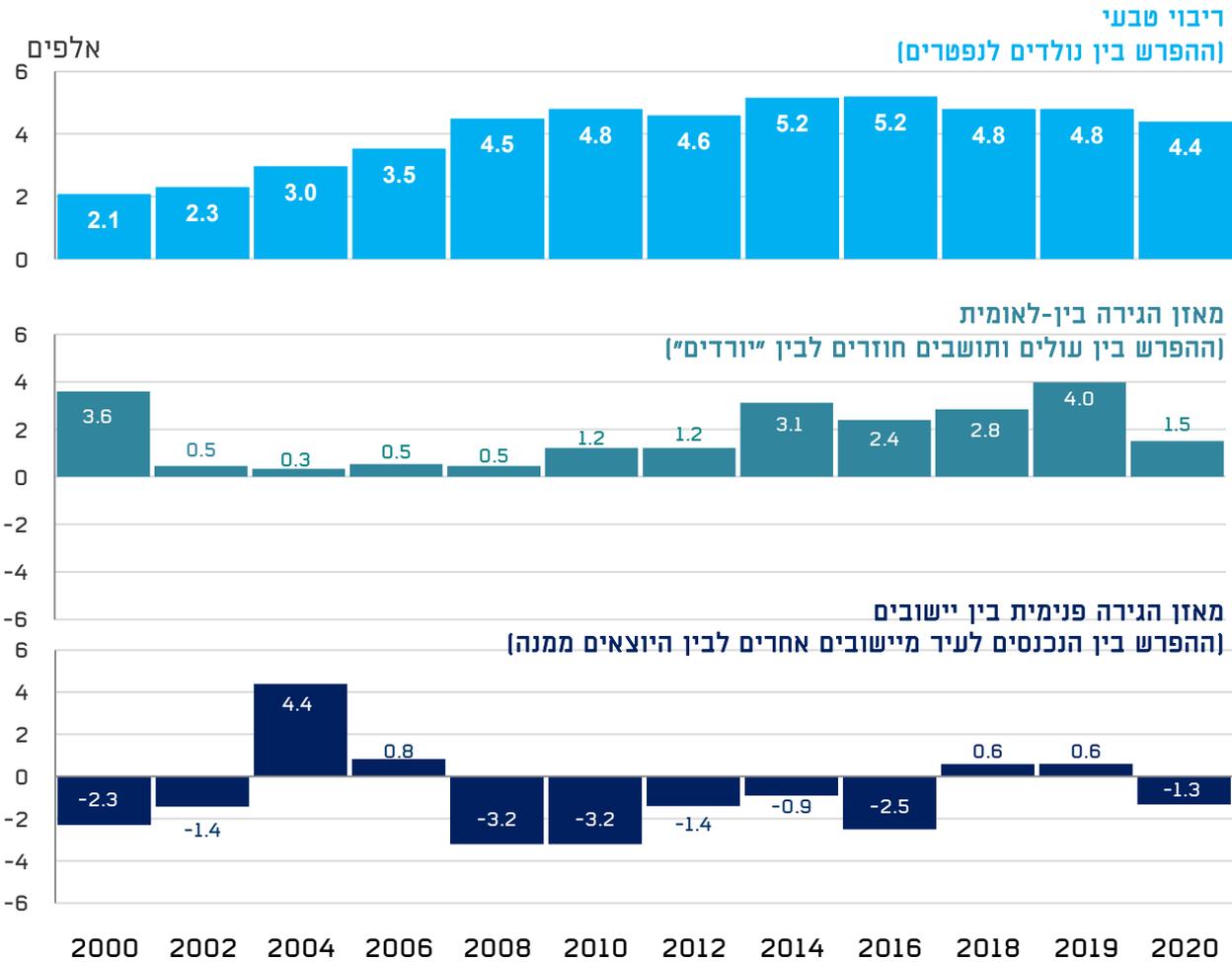
התפלגות התושבים לפי רובע וגיל, 2019 (אחוזים)

4. מקורות שינוי האוכלוסייה

ישנם שלושה מקורות עיקריים לשינוי גודל אוכלוסיית העיר: הריבוי הטבעי (מספר הנולדים פחות מספר הנפטרים) מאזן ההגירה הבין-לאומי (מספר ה"עולים" ומספר האזרחים שחוזרים מחו"ל אחרי שהייה של יותר משנה פחות מספר האזרחים ש"ורדים" לחו"ל); מאזן ההגירה בין יישובים (מספר התושבים הנכנסים מיישובים אחרים בישראל לתל-אביב-יפו פחות מספר התושבים היוצאים מהעיר ליישובים אחרים בישראל).

מקורות השינוי העיקריים באוכלוסיית תל-אביב-יפו לאורך השנים

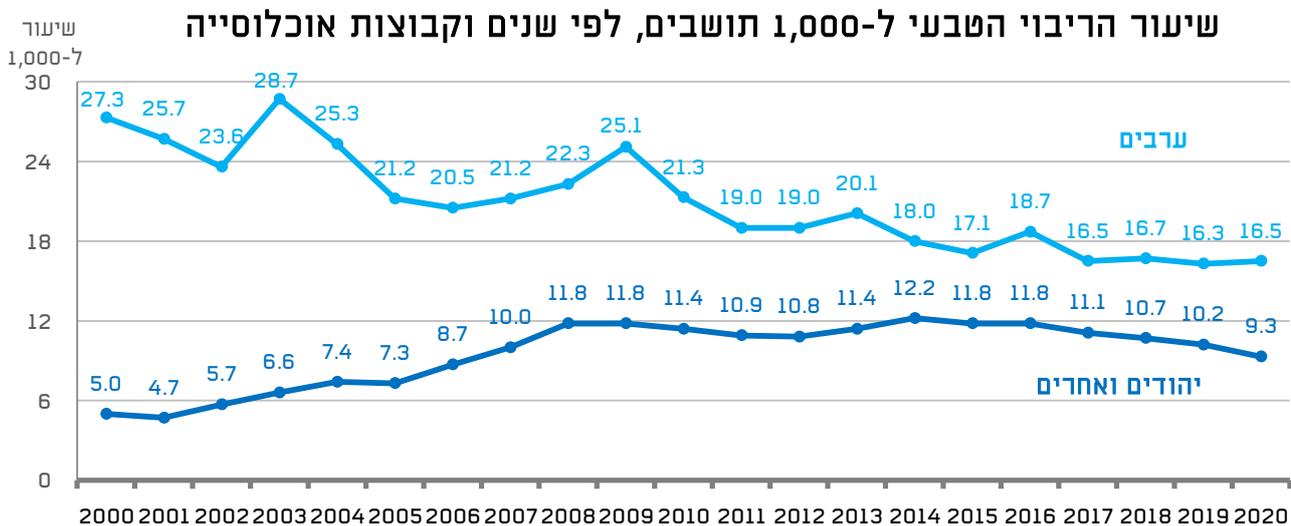

ריבוי טבעי

- הריבוי הטבעי הוא ההפרש בין מספר הנולדים לבין מספר הנפטרים בעיר. הריבוי הטבעי בתל-אביב-יפו תורם לגידול אוכלוסיית העיר, שכן מספר הנולדים גדול ממספר הנפטרים.
- בשנת 2020 הריבוי הטבעי עמד על כ-4,420 נפשות (כ-7,750 לידות וכ-3,330 פטירות).
- הריבוי הטבעי במגמת ירידה בשנים האחרונות וזאת כתוצאה מהצמצום ההדרגתי במספר הלידות - בשנת 2015 היה שיא במספר הלידות בעיר (כ-8,630 לידות) ומאותה שנה החלה מגמת ירידה עד שנת 2020 בה היו כ-7,750 לידות (ירידה של כ-10% בכל התקופה).
- שיעור הריבוי הטבעי ל-1,000 תושבים בקרב האוכלוסייה הערבית גבוה יותר משיעור המקביל בקרב היהודים והאחרים - כ-17 לידות ל-1,000 תושבים בהשוואה לכ-9 לידות ל-1,000 תושבים, בהתאמה.

תופעה בולטת היא דחיית גיל הלידה בקרב נשים, בתל-אביב-יפו תופעה זו משמעותית יותר בהשוואה לישראל.

חלקן של הלידות, בעיקר בקרב נשים יהודיות, שגילן עד 25 יורד בהתמדה משנה לשנה: אם בשנות ה-80' 34% מהנשים ילדו עד גיל 25, הרי שבשנת 2020 רק כ-3% מהנשים ילדו עד גיל זה. ואילו חלקן של הלידות בקרב נשים בגיל 30 ומעלה עלה בתקופה זו בהתמדה מ-30% לכ-81%.

הערה: יהודים ואחרים - כולל יהודים, נוצרים לא ערבים ואוכלוסייה ללא סיווג דת

הגירה פנימית בין יישובים

באופן כללי מאזן ההגירה בין יישובים בתל-אביב-יפו שלילי - כלומר מספר היוצאים מהעיר גבוה יותר בהשוואה לאלו שנכנסים אליה.

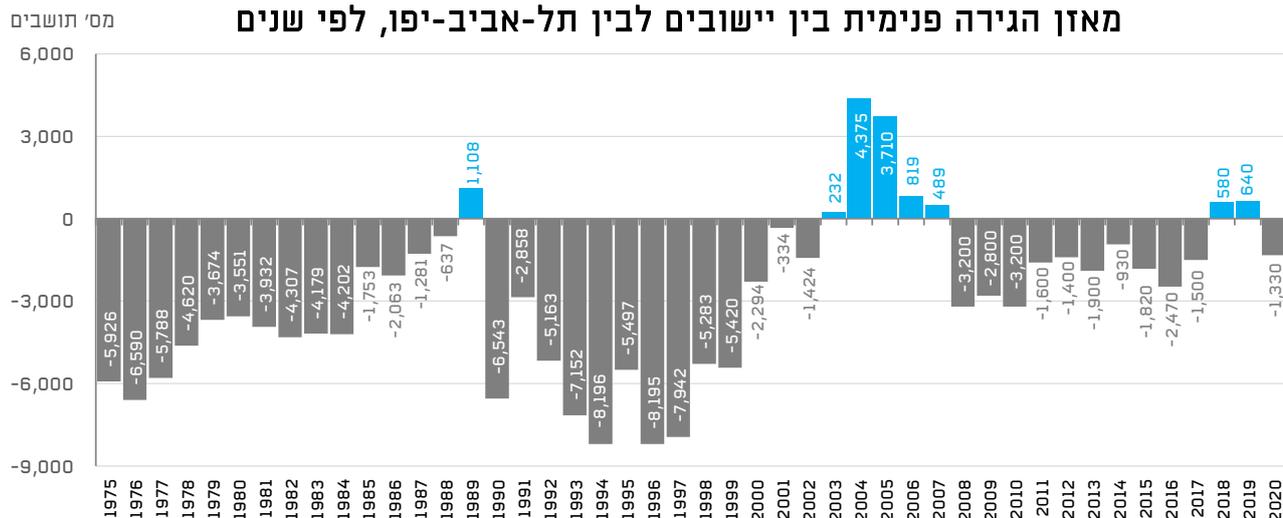
בשנת 2018 לראשונה מזה יותר מעשור נרשם מאזן הגירה חיובי, תופעה שהמשיכה גם בשנת 2019. מאזן ההגירה עמד בשנים הללו מעל כ-600 תושבים. בשנת 2020 המאזן שוב חזר להיות שלילי ועמד על כ-1,330 תושבים (נכנסו לעיר מיישובים אחרים כ-19,970 תושבים ויצאו ממנה כ-21,300 תושבים).

הנתונים לאורך השנים מלמדים שבקבוצות הצעירים (מגיל 15 ועד 30) מאזן ההגירה חיובי, ובמיוחד בקרב קבוצת הצעירים בגילי 25 עד 30.

מאזן ההגירה בין יישובים אינו אחיד בכל רובעי העיר. לפי הנתונים המעודכנים לשנת 2019, בחלק מהרבעים המאזן חיובי: ברובע 1 (עבר הירקון המערבי), ברבעים 3 ו-4 (בצפון הישן והחדש) וברבעים 5 ו-6 (במרכז העיר), וזאת בעיקר כתוצאה ממאזן ההגירה החיובי של צעירים בגילי 20-34 ברבעים אלו.

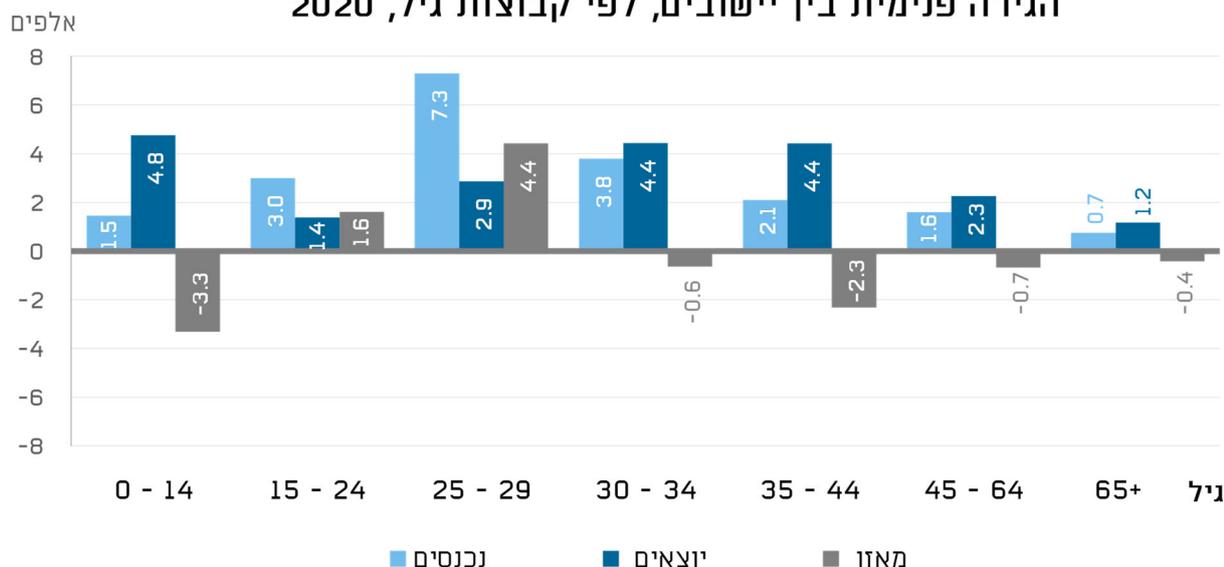
מאזן ההגירה בין היישובים קשור גם למרחק היישובים מתל-אביב-יפו. מאזן ההגירה הוא חיובי עם הערים המרוחקות מתל-אביב-יפו (ירושלים, חיפה, אשדוד, באר שבע וכד'), שלילי עם היישובים הקרובים יותר לתל-אביב-יפו (כמו הוד השרון וכפר סבא), ושלילי במיוחד עם היישובים הגובלים בתל-אביב-יפו (כמו גבעתיים, רמת גן, חולון, רמת השרון וכיו"ב).

מאזן הגירה פנימית בין יישובים לבין תל-אביב-יפו, לפי שנים

הערה: משנת 2008 הנתונים מעוגלים.

הגירה פנימית בין יישובים, לפי קבוצות גיל, 2020

הגירה בתוך תל-אביב-יפו

בנוסף להגירה בין יישובים קיימת גם הגירה בתוך היישוב. מרכיב זה אינו תורם לגידול אוכלוסיית העיר, אבל הוא תורם לשינויים הדמוגרפיים שחלים באזורים השונים של העיר (הנתון העדכני ביותר במרכיב זה מתייחס לשנת 2019).

- מספר התושבים ששינו את מקום מגוריהם בתוך תל-אביב-יפו עמד ב-2020 על כ-34,200 איש, המהווים כ-7% מכלל תושבי העיר.
- באופן כללי, הנטייה של התושבים היא להישאר בתוך אותו רובע בו הם גרים.
- בשלושה אזורים קיים מאזן שלילי של הגירה בתוך העיר - בצפון הישן (רובע 3) בצפון החדש (רובע 4) ובלב העיר (רובע 5) - כלומר, מספר התושבים היוצאים מרבעים אלו כדי לגור ברבעים אחרים בעיר, גדול יותר בהשוואה למספר התושבים שנכנסים מרבעים אחרים.

הגירה בין-לאומית

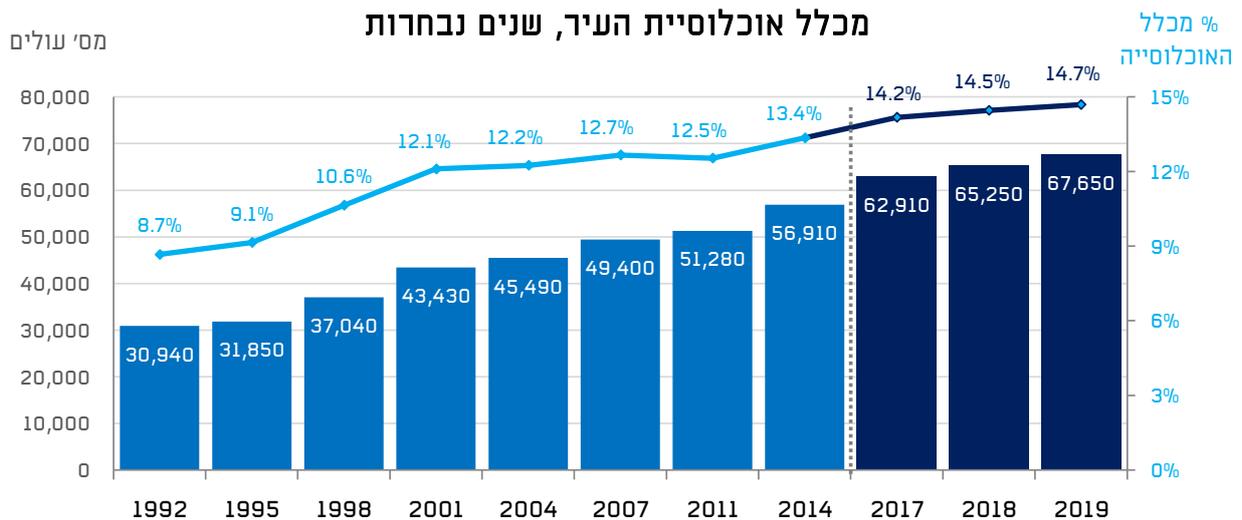
בהגירה הבין-לאומית נכללים המהגרים שנכנסים לישראל או שעוזבים לחו"ל: מהגרים שמגיעים מכוח חוק השבות ("עולים") שהשתקעו לראשונה בתל-אביב-יפו, תושבים שחזרו לישראל לאחר לפחות שנה של שהות רציפה בחו"ל, וכן תושבי העיר שיצאו לחו"ל ("יורדים"), ששהו ברציפות שנה מחוץ לגבולות המדינה.

- מאזן ההגירה הבין-לאומית (ההפרש בין "עולים" ותושבים חוזרים לבין "יורדים") היה גבוה מאוד במהלך שנות ה-90 בשל גלי העלייה הגדולים מבריה"מ לשעבר - בשיאו מאזן זה עמד על כ-23,000 תושבים (בשנת 1990). במהלך השנים מאזן זה החל להצטמצם בהדרגה, ובין השנים 2002-2008 הוא הגיע לכמה מאות בודדות של תושבים, שלא עלה על יותר מ-500 איש.
- משנת 2009 ואילך החלה מגמת עלייה הדרגתית במאזן ההגירה הבין-לאומית, כך שבשנים האחרונות הוא תורם במידה רבה לגידול אוכלוסיית העיר. נכון לשנת 2019, מאזן ההגירה הבין-לאומית עמד על כ-3,990 תושבים. בשנת 2020 הוא המשיך לתרום לגידול העיר, אך הצטמצם לכדי חצי ועמד על כ-1,500 תושבים.

5. עולים חדשים

- נכון לסוף שנת 2019 התגוררו בעיר כ-67,650 עולים שעלו לישראל אחרי שנת 1990 והם היוו כ-15% מכלל תושבי העיר.
- אחוז העולים מכלל תושבי העיר היה במגמת עלייה משמעותית במהלך שנות ה-90, העשור הראשון להגירתם של עולי ברית המועצות לשעבר, והוא התייצב במהלך שנות ה-2000.
 - העולים מתגוררים בעיקר במזרח העיר (רובע 9) וביפו (רובע 7) - כ-35% מכלל העולים גרים באזורים אלו.
 - העולים מהווים אחוז ניכר מהאוכלוסייה בדרום העיר, במיוחד ברובע 8 (כ-22%) וביפו - רובע 7 (כ-20%). בצפון העיר, אחוז העולים מתוך האוכלוסייה נמוך, במיוחד בחלק המזרחי של עבר הירקון - ברובע 2 (כ-7%).

עולים תושבי תל-אביב-יפו שעלו החל בשנת 1990 והאחוז שלהם מכלל אוכלוסיית העיר, שנים נבחרות

הערה: עד שנת 2017 השנים מוצגות בדילוגים.

משקי בית ורמת חיים

נתונים נבחרים 2021-2020

בתל-אביב-יפו בשנת 2020

משקי בית 208,000

(כ-8% ממשקי הבית בישראל)

ממוצע נפשות למשק בית

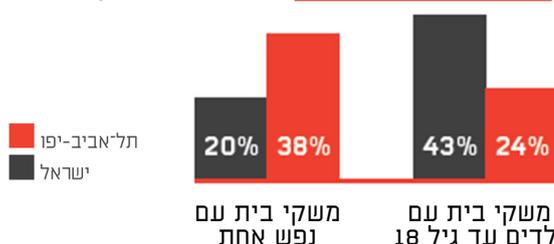
3.2 | 2.2

תל-אביב-יפו | ישראל

משקי בית לפי סוג

(כ-8% מכלל משקי הבית)

(מחירים ממוצעים
2021 רבעון 1)

שכר דירה חופשי

₪ 4,087
ישראל (100%)

₪ 5.964

תל-אביב-יפו (146%)

₪ 4.332

ירושלים (106%)

₪ 2.751

חיפה (67%)

(מחירים ממוצעים
2021 רבעון 1)

דירות בבעלות

₪ 3,280,300 > ₪ 1,649,600
תל-אביב-יפו (199%) | ישראל (100%)

₪ 2,151,400
ירושלים (130%)

₪ 1,221,900
חיפה (74%)

משק בית מוגדר כאדם אחד או מספר אנשים הגרים בדירה אחת ולהם תקציב הוצאות משותף למזון. משק בית יכול להיות משפחתי או לכלול אנשים שאינם קרובי משפחה. בשנת 2020, כ-44% ממשקי הבית בתל-אביב-יפו היו משקי בית לא משפחתיים, כלומר משקי בית הכוללים אדם אחד או אנשים שאינם קרובי משפחה. נתון זה כפול מהנתון המקביל בישראל (כ-22%). מרבית משקי הבית בעיר הם קטנים יחסית וכוללים אדם אחד או שניים (70%). כפועל יוצא, מספר הנפשות הממוצע במשק בית בתל-אביב-יפו קטן בהשוואה לערים אחרות ולכלל ישראל.

בשונה מהמבנה הדמוגרפי של ישראל ושל שאר הערים הגדולות בארץ, בתל-אביב-יפו אחוז גבוה של צעירים, המתגוררים בעיקר בצפון הישן ובמרכז העיר (אחוז גבוה מצעירים אלו מתגורר בשכירות). כמו כן, בעיר גם אחוז יחסית גבוה של בני 65+ שרבים מהם מתגוררים בגפם. מאפיינים אלו מסבירים את גודלם הקטן יחסית של משקי הבית בתל-אביב-יפו וכן את האחוז הגבוה של משקי הבית שאינם משפחתיים.

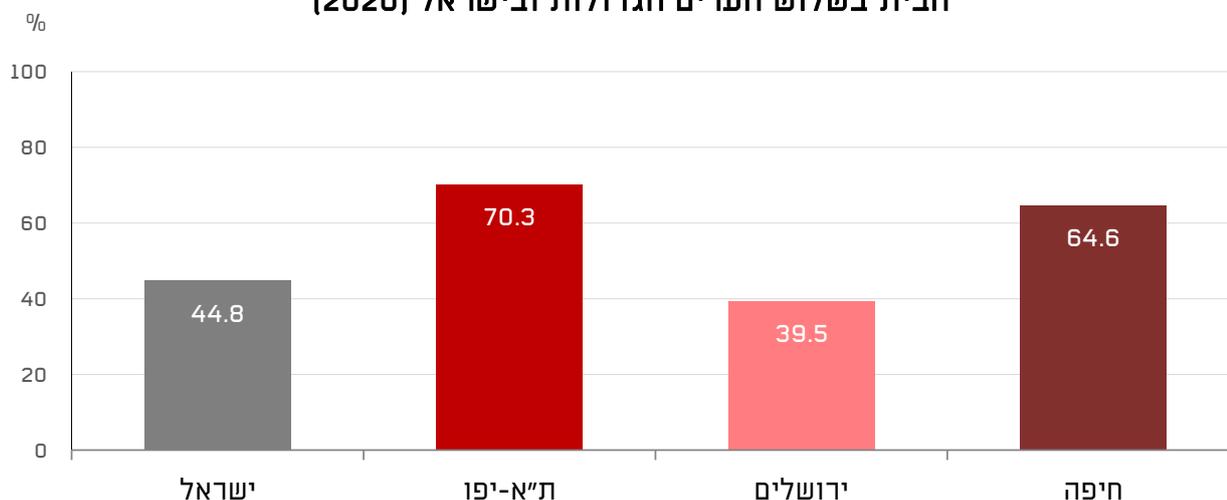
לצד מאפיינים דמוגרפיים אלה, משקי הבית בתל-אביב-יפו נבדלים ממשקי בית בישראל, בירושלים ובחיפה גם במאפיינים כלכליים: אחוז משקי הבית המשתתפים בכוח העבודה ואחוז משקי הבית עם מועסקים (מועסק אחד לפחות), גבוה יותר בקרב משקי בית בתל-אביב-יפו בהשוואה למשקי בית בחיפה ובירושלים. יתרה מכך, משקי הבית עם מועסקים בתל-אביב-יפו כוללים יותר מועסקים לנפש בהשוואה לכלל ישראל, ירושלים ולחיפה.

נתוני הכנסות והוצאות גבוהים, לצד מחירי דיור גבוהים ותחולת עוני נמוכה (יחסית לכלל ישראל ולערים אחרות), משתלבים לכדי תמונה אחת הכוללת מאפיינים דמוגרפיים וכלכליים ייחודיים של משקי הבית בעיר.

1. משקי בית

- בשנת 2020 היו בתל-אביב-יפו 208,000 משקי בית, שהיוו כ-8% ממשקי הבית בישראל. כ-96% ממשקי הבית בעיר היו יהודיים. ממוצע נפשות במשק בית בתל-אביב-יפו הוא 2.2, והוא נמוך בהשוואה לירושלים (3.8 נפשות בממוצע), לחיפה (2.4) ולישראל (3.3).
- באותה השנה למעלה ממחצית ממשקי הבית בעיר (56%) היו משקי בית משפחתיים.
- בכרבע (24%) ממשקי הבית בעיר התגורר אדם אחד לפחות בן 65 ומעלה.
- כ-41% מתוך משקי הבית המשפחתיים בעיר, היו עם ילדים בגילאים 0-17 (כלומר, עד גיל 18). בין השנים 2011-2020, שיעור הגידול במספר משקי הבית עם ילדים עד גיל 18 בעיר היה גבוה משמעותית משיעור הגידול בכלל משקי הבית בעיר (25% לעומת 17%, בהתאמה).

אחוז משקי בית קטנים של 1-2 נפשות, מתוך כלל משקי הבית בשלוש הערים הגדולות ובישראל (2020)

2. משפחות

משק בית משפחתי יכול לכלול משפחה אחת או יותר. מספר המשפחות בתל-אביב-יפו עמד בשנת 2020 על כ-118 אלף משפחות, המהוות כ-5% ממספר המשפחות בישראל. כ-41% מהמשפחות בעיר הם זוגות ללא ילדים וכל היתר משפחות עם ילדים בכל הגילים. על פי נתוני הביטוח הלאומי, בסוף שנת 2020 חיו בעיר כ-13 אלף משפחות חד-הוריות, המהוות כרבע (24%) ממספר המשפחות עם ילדים בגילאי 0-17. שיעור זה גבוה בהשוואה לשיעור המקביל בישראל (כ-14%) ובערים ירושלים (כ-7%), וחיפה (כ-17%).

3. תכונות כלכליות של משקי בית

בשנת 2020, שיעור משקי הבית שכללו מועסקים היה גבוה יחסית ועמד על 81% ממשקי הבית בעיר. שיעור זה גבוה בהשוואה לחיפה ולירושלים (72% ו-76%, בהתאמה) ודומה לישראל (78%). במקביל, שיעור משקי הבית עם נפשות בגיל העבודה שאין בהם מועסקים היה נמוך ועמד על כ-7% ממשקי הבית בעיר. שיעור זה נמוך בהשוואה לירושלים (12%) ודומה לחיפה (7%) ולישראל (8%).

4. קו העוני

- בשנת 2018 כ-17,400 משקי בית בתל-אביב-יפו חיו מתחת לקו העוני. אלה מהווים 8.5% ממשקי הבית בעיר. שיעור זה נמוך מהנתון המקביל בישראל (18%).
- אחוז הנפשות מתחת לקו העוני עמד על 6.9% מכלל הנפשות בעיר.
- תחולת העוני בקרב הילדים בעיר עמדה על 4.4%. שיעור זה נמוך משמעותית בהשוואה לנתונים הארציים (29.7%) וגם בהשוואה לתחולת העוני של ילדים בירושלים (50.6%) ובחיפה (21.3%).

משקי הבית מתחת לקו העוני, כאחוז מכלל משקי הבית בתל-אביב-יפו ובישראל, לאורך זמן

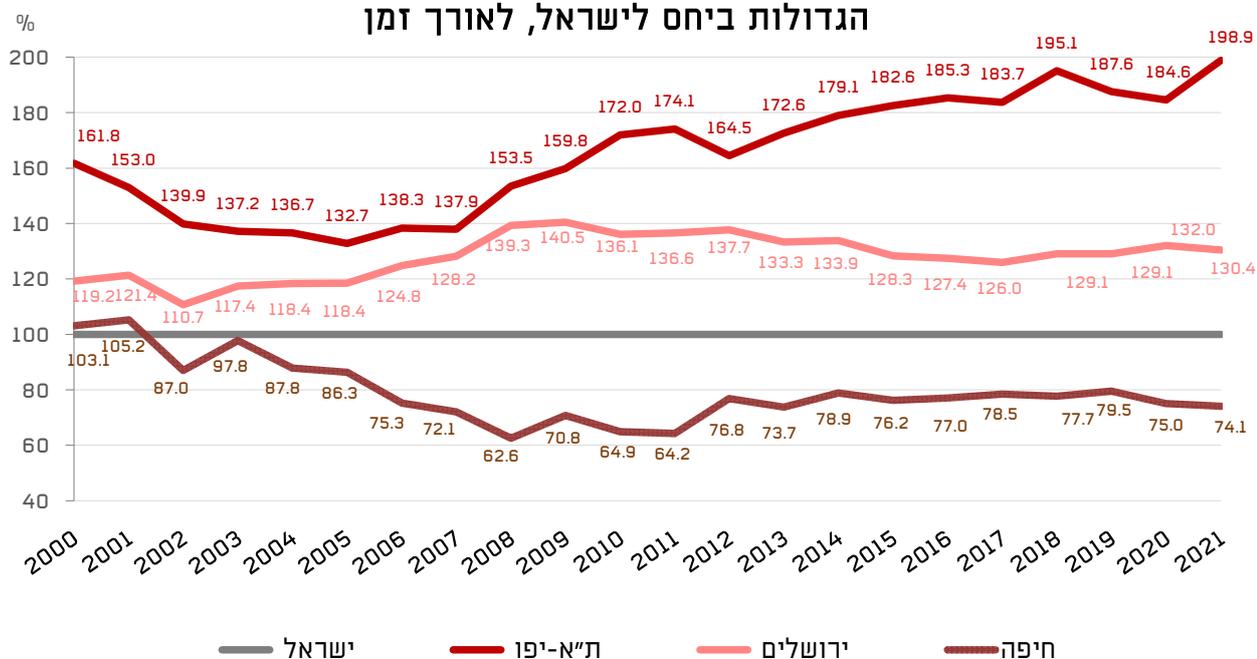

5. דיון

מחירי הדיור

- ברבעון הראשון של 2021, המחיר הממוצע של דירה שנמכרה בתל-אביב-יפו עמד על 3,280,300 ש"ח - גבוה כמעט פי 2 ממחיר ממוצע של דירה שנמכרה בישראל, פי 1.5 יותר מאשר דירה שנמכרה בירושלים ופי כ- 2.7 יותר מאשר דירה שנמכרה בחיפה.
- מחירי הדירות שנמכרו בתל-אביב-יפו עלו בכ-10% בהשוואה לאשתקד. בכלל ישראל העלייה במחירי הדירות שנמכרו בשנת 2020 הייתה נמוכה יותר ועמדה על כ- 2%. ובירושלים וחיפה העלייה במחירי הדירות הייתה נמוכה אף יותר ועמדה על כחצי אחוז בלבד.
- ברבעון הראשון של 2021 המחיר הממוצע של שכר דירה בתל-אביב-יפו עמד על 5,964 ₪ - גבוה ב-45% ממחיר ממוצע של דירה שכורה בישראל, ב-38% יותר מדירה שכורה בירושלים וב-117% מדירה שכורה בחיפה. העלייה במחירי השכירות בעיר בחמש השנים האחרונות דומה לעלייה בישראל, ובערים ירושלים וחיפה (נע בין 6% ל-10%).

מחירים ממוצעים של דירות בבעלות הדיירים, בשלוש הערים הגדולות ביחס לישראל, לאורך זמן

שירותים חברתיים וביטוח לאומי

נתונים נבחרים 2020

מטופלים כאחוז מהאוכלוסייה*

מאמצע שנות ה-90 אחוז המטופלים במינהל השירותים החברתיים נמצא במגמת ירידה

שנה	אגף מזרח	אגף מרכז - צפון	אגף דרום	תל-אביב-יפו
* 2020	13.1	3.2	13.7	7.1
2010	16.5	5.5	24.8	11.6
1996	18.9	7.1	28.7	15.0

* חושב על בסיס אומדן האוכלוסייה משנת 2019

מטופלים (עם תיק) בשירותי הרווחה העירוניים

32,534

המטופלים מהווים כ-7% מכלל תושבי העיר

מקבלי קצבאות (ביטוח לאומי)

מקבלי קצבת זקנה בתל-אביב-יפו

64,055

מהם, מקבלי השלמת הכנסה (10%)

6,514

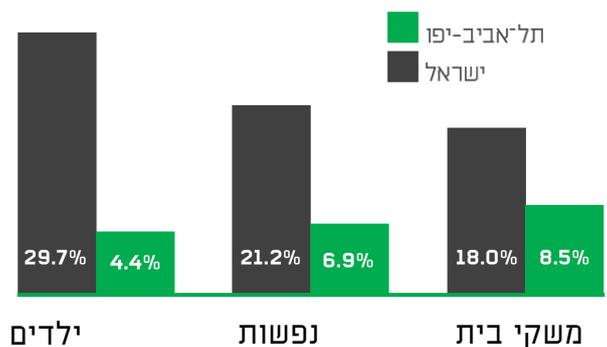
בעשרים השנים האחרונות אחוז מקבלי השלמת הכנסה מתוך מקבלי קצבת זקנה ירד בכ-7%

מקבלי דמי אבטלה (2020)
27,040
[2019] 3,909

משקי בית ואוכלוסייה מתחת לקו העוני (2018)

1. שירותים חברתיים

לאורך השנים מספר הנפשות ובתי האב שבטיפול מינהל השירותים החברתיים נמצא במגמת ירידה איטית ואילו בחמש השנים האחרונות נרשמה ירידה משמעותית אף יותר. לצד זה, קיים הבדל ניכר בשיעור המטופלים באזורים השונים בעיר.

נפשות בטיפול

בשנת 2020 שירותי הרווחה בעיר טיפלו ב-32,534 נפשות, אשר להן תיק במינהל השירותים החברתיים, המהווים כ-7% מתושבי העיר - ללא שינוי של ממש בהשוואה לאשתקד. בדומה לשנה שעברה, אחוז המטופלים בעיר נמוך בהשוואה לאחוז המטופלים במחלקות לשירותים חברתיים של משרד הרווחה בכלל ישראל שעמד על 12% מכלל האוכלוסייה במדינה.

קיימת מגמת ירידה מתמשכת במספר הנפשות המטופלות במינהל השירותים החברתיים ובחלקם היחסי מאוכלוסיית העיר - מ-16% מכלל האוכלוסייה בתל-אביב-יפו בשנת 1999 ל-7% בשנת 2020.

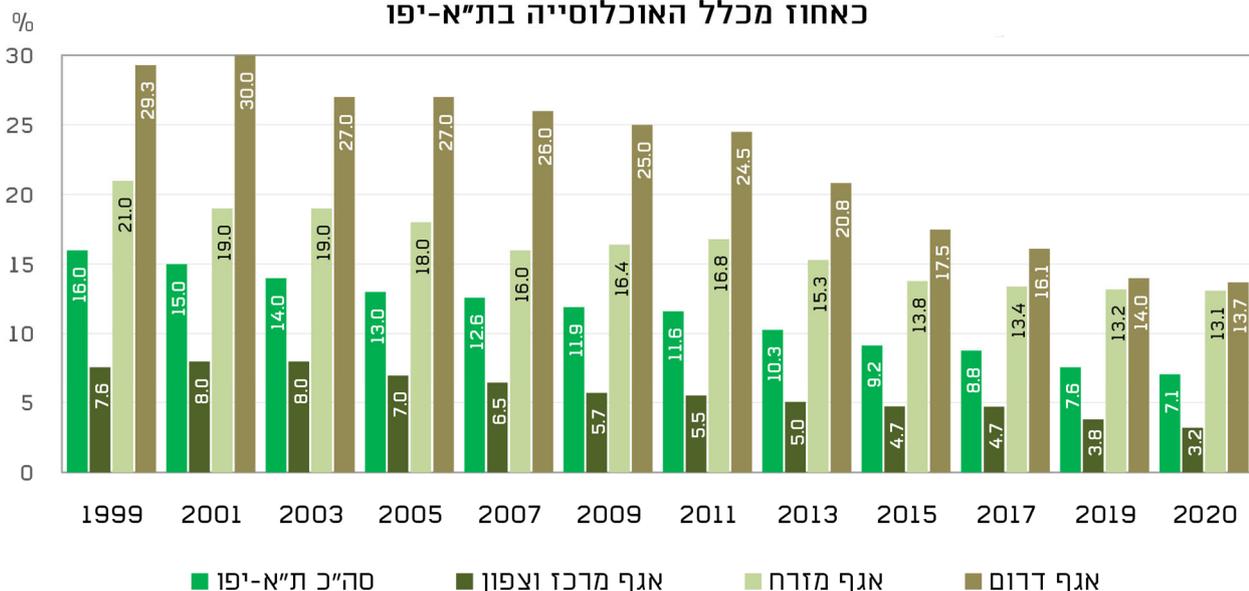
אחוז המטופלים מקרב האוכלוסייה שונה משמעותית באזורים השונים בעיר: במרכז ובצפון העיר (רבעים 1-6) - כ-3% מכלל האוכלוסייה באזור נמנו עם המטופלים (עם תיק) במחלקות המינהל לשירותים חברתיים. במזרח העיר (רובע 9) כ-13%, ובאזור דרום העיר (רבעים 7 ו-8) כ-14%.

באגף דרום נרשמה מגמת צמצום משמעותית בשיעור המטופלים (עם תיק) במינהל השירותים החברתיים מכלל האוכלוסייה בהשוואה לשאר האגפים, מ-30% בשנת 2001 ל-14% בשנת 2020.

בנוסף למטופלים שיש להם תיק במינהל השירותים החברתיים, בשנת 2020 קיבלו שירות עוד 76,298 אנשים שלהם לא נפתח תיק. עלייה של כ-10% בהשוואה לאשתקד.

מקרב מקבלי השירות ללא תיק, כ-28% קיבלו שירות במסגרת אגף בריאות הציבור, אשר כלל פעילויות לקידום הבריאות (סדנאות, הרצאות, חוגים וקורסים). והיתר בתחום הרווחה, בתוכניות שונות של מינהל השירותים החברתיים (תוכניות לאזרחים ותיקים, תוכניות קבוצתיות וקהילתיות, תוכניות תעסוקה, מסיל"ה - סיוע לקהילה הזרה ועוד).

נפשות בטיפול מינהל השירותים החברתיים (עם תיק), כאחוז מכלל האוכלוסייה בת"א-יפו

בתי אב בטיפול

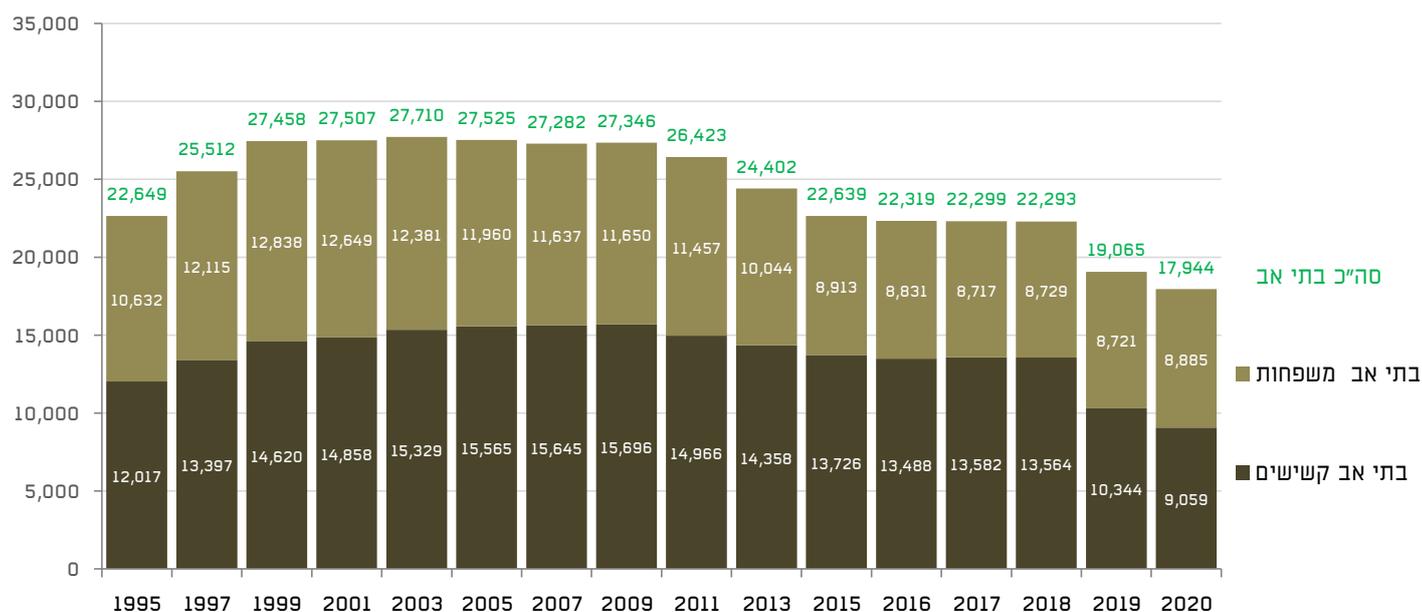
מינהל השירותים החברתיים מעניק טיפול מתוך ראייה משפחתית, ולכן שיטת הסיווג הראשונית של המטופלים היא לפי בתי אב, הנקבעים לפי משפחות גרעיניות (ולא לפי מגורים תחת קורת גג אחת). בהשוואה לשנים קודמות בהן שיעור בתי האב הקשישים היה גדול יותר משיעור בתי אב משפחות המטופלים במינהל, בשנת 2020 שיעור בתי האב הקשישים (בהם ראש המשפחה הנו קשיש/ה) היה דומה לשיעור בתי אב משפחות המטופלים על ידי המינהל. הסיבה לכך כנראה נעוצה בכך שבמהלך שנת 2019, הועבר הטיפול בזכאי חוק ביטוח סיעוד מהמחלקות לשירותים חברתיים למוסד לביטוח לאומי. מהלך זה הביא לסיום הטיפול של חלק מהאזרחים הוותיקים במחלקות לשירותים חברתיים.

בשנים האחרונות ניתן לראות מגמת ירידה הדרגתית במספר בתי האב המטופלים במינהל השירותים החברתיים. בהשוואה לשנת 2019, בשנת 2020 נרשמה ירידה של כ-6% במספר בתי האב המטופלים.

- במהלך חמש השנים האחרונות חלה ירידה של כ-20% בבתי האב המטופלים, מ-22,319 בסוף שנת 2016 ל-17,944 בסוף שנת 2020. ירידה זו חלה הן בבתי אב משפחות והן בבתי אב קשישים, אם כי בבתי אב קשישים שבטיפול המינהל ירידה זו גדולה יותר.
 - בשנת 2020 מתוך כלל בתי האב, שטופלו על ידי מינהל השירותים החברתיים - כמחצית הם בתי אב של משפחות, מרביתם בדרום ומזרח העיר (כ-64%) וכ-26% מתוכם הם חד-הוריים. כמחצית מכלל בתי האב שבטיפול הם בתי אב של קשישים, מהם כ-38% במרכז ובצפון העיר, ואזורים בהם מתגוררים יחסית הרבה קשישים.
 - במהלך חמש השנים האחרונות חלה ירידה של כ-41% בבתי אב עולים המטופלים במינהל (שמועד עלייתם משנת 2009 ואילך), מ-492 בסוף שנת 2016 ל-292 בסוף שנת 2020.
- מלבד האגפים והמחלקות האזוריות, במינהל השירותים החברתיים ישנה יחידה פונקציונאלית לדרי רחוב, המספקת שירות לכלל תושבי העיר:
- ביחידה לדרי רחוב היו 749 בתי אב בסוף שנת 2020. עלייה של כ-22% בהשוואה לאשתקד (613 בתי אב מטופלים בשנת 2019).

מספר בתי אב

בתי אב בטיפול מינהל השירותים החברתיים, לפי סוג בית אב

2. ביטוח לאומי

קצבת זקנה (אזרח ותיק) ושארים

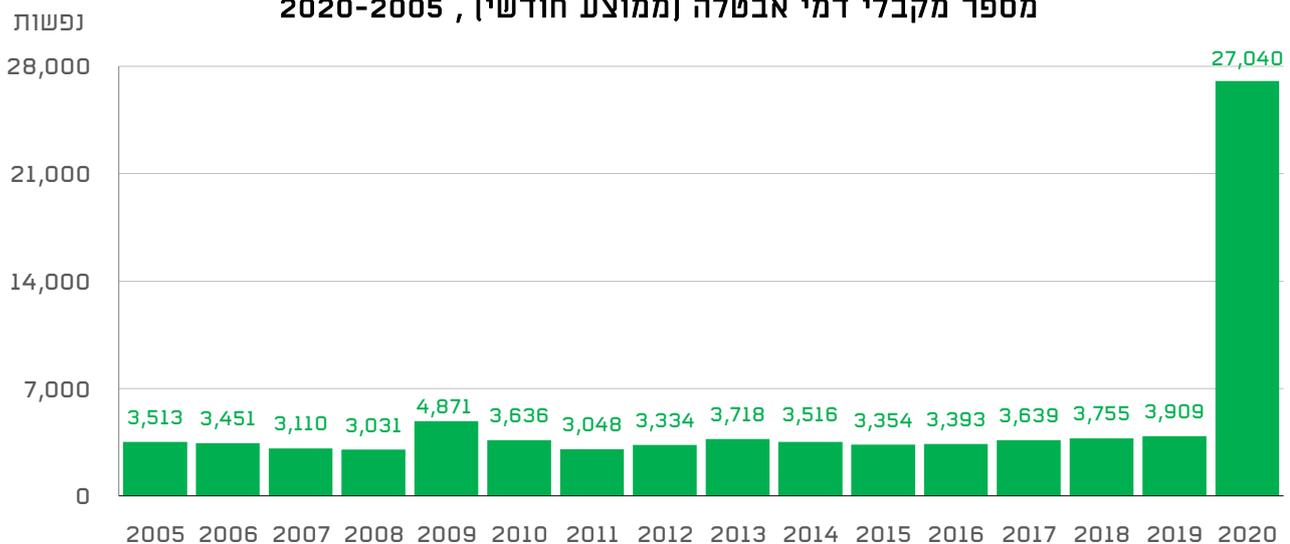
בדצמבר 2020 הגיע מספר מקבלי קצבת זקנה/אזרח ותיק ומקבלי קצבת שארים בעיר ל-68,589 איש, מתוכם: 64,055 מקבלי קצבת זקנה ועוד 4,534 מקבלי קצבת שארים. מספר מקבלי קצבת זקנה בחמש השנים האחרונות עלה בכ-8%. לעומת זאת, מספר מקבלי קצבת שארים נמצא במגמת ירידה עקבית.

- בין השנים 2000-2020 הצטמצם מספר מקבלי קצבת שארים ביותר ממחצית (60%). מגמה זו בולטת בהשוואה לירידה המתונה בישראל באותה התקופה - ירידה של כ-12%.
- בשנת 2020 כ-10% ממקבלי קצבת זקנה בתל-אביב-יפו מקבלים השלמת הכנסה בנוסף לקצבה. שיעור זה נמוך בהשוואה לאוכלוסייה המקבילה בישראל - כ-18%.
- אחוז מקבלי השלמת הכנסה בקרב מקבלי קצבת זקנה שונה בין האזורים השונים בעיר: ביפו ובדרום העיר שיעור מקבלי השלמת הכנסה מקרב מקבלי קצבת זקנה עומד על כ-28% וכ-22% (בהתאמה), בעוד שבאזור עבר הירקון וצפון העיר השיעור עומד על 2%-7%.
- בעשרים השנים האחרונות חלה ירידה בשיעור מקבלי השלמת הכנסה בקרב המקבלים קצבת זקנה בתל-אביב-יפו, מכ-17% בשנת 2000 לכ-10% בשנת 2020. גם בכלל ישראל ירד שיעור זה, מכ-30% בשנת 2000 לכ-17% בשנת 2020.
- בתל-אביב-יפו, הירידה המשמעותית ביותר נרשמה בדרום העיר - רובע 8 (מכ-35% בשנת 2000 לכ-22% ב-2020), ובמזרח העיר - רובע 9 (מכ-28% בשנת 2000 לכ-16% בשנת 2020).

דמי אבטלה

משנת 2015 ניכרת עלייה קלה לאורך השנים במספרם של מקבלי דמי אבטלה בעיר, אך בשנת 2020 חלה עלייה משמעותית, כאשר מספרם של מקבלי דמי האבטלה עלה פי כ-7 משנת 2019 בעקבות התפרצות מגפת הקורונה, בדומה לעלייה בכלל הארץ. מתוך כלל המובטלים בעיר, חלקן היחסי של הנשים גבוה מזה של הגברים והוא נותר יחסית יציב לאורך השנים (55% נשים לעומת 45% גברים).

מספר מקבלי דמי אבטלה (ממוצע חודשי), 2005-2020

חינוך והשכלה

נתונים נבחרים 2020/21

21,902

תלמידים בבתי-ספר
על-יסודיים עירוניים
ומשותפים*

35,656

תלמידים בבתי-ספר
יסודיים עירוניים

17,249

ילדים בגנים עירוניים

תלמידים

הנתונים כוללים תלמידים ילדי האוכלוסייה הזרה (מבקשי מקלט ופליטים, עובדים חוקיים ולא חוקיים ותיירים ללא אשרת שהייה בתוקף).

* חינוך עירוני ומשותף - כולל מוסדות מתוקצבים במשותף ע"י משרד החינוך וע"י העירייה, וכן ע"י גורמים וגופים אחרים (כמו הורים, למשל)

מוסדות

108

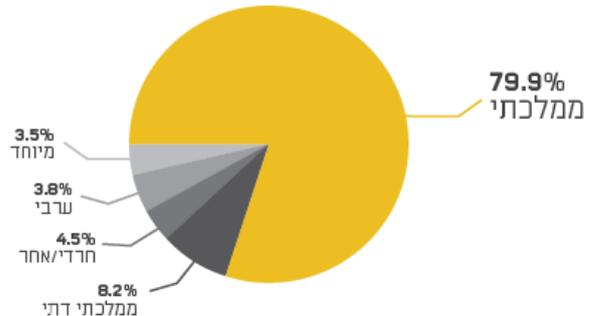
בתי-ספר יסודיים

31

בתי-ספר על-יסודיים

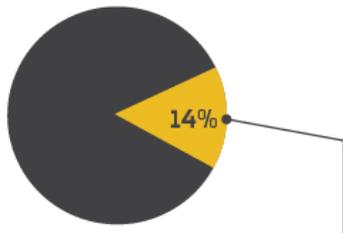

התפלגות התלמידים לפי פיקוח

סטודנטים

(2019/20)

כ-14% מכלל הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה בישראל לומדים במוסדות בעיר תל-אביב-יפו

סטודנטים במוסדות בתל-אביב-יפו

26,570

אוניברסיטת תל-אביב

127,780 בישראל
(20.8%)

12,290

מכללות אקדמיות

150,720 בישראל
(8.2%)

3,830

חינוך על-תיכוני

28,510 בישראל
(13.4%)

מכלל הסטודנטים שלמדו באוניברסיטת תל-אביב התגוררו בעיר

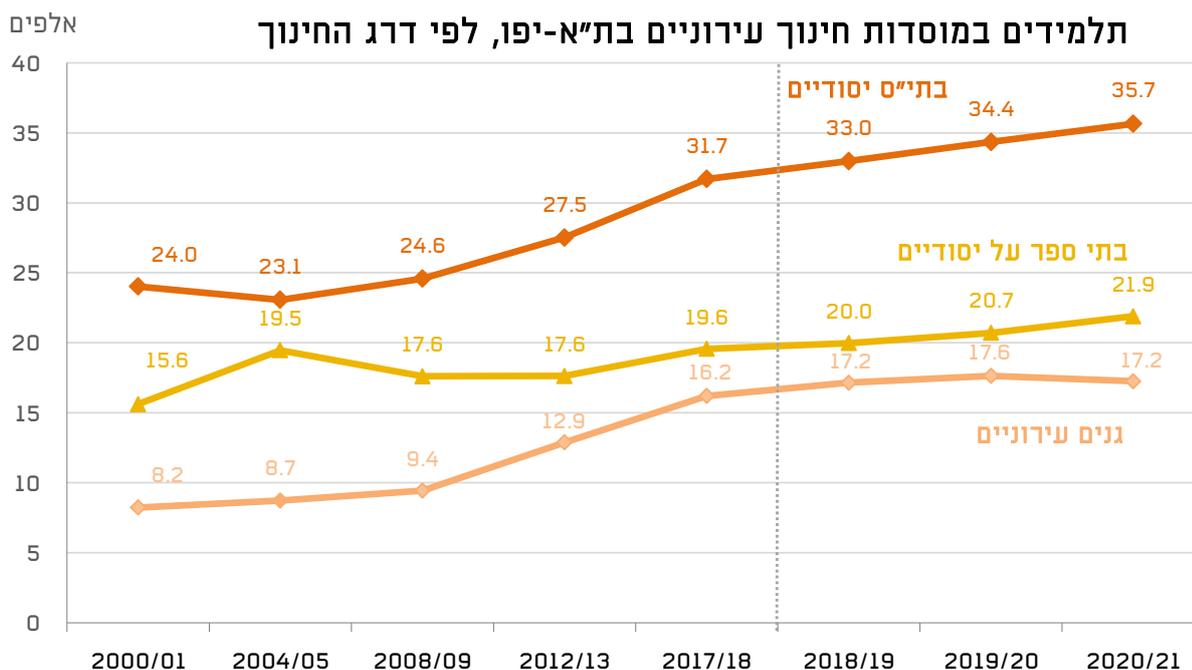
28%

בשנת הלימודים תשפ"א (2020/21) היו רשומים בקובץ החינוך העירוני בכל המסגרות כ-90,350 תלמידים מחינוך גן ועד חינוך על-יסודי, מתוכם כ-82,970 למדו במוסדות חינוך בעיר, והשאר במוסדות חינוך מחוץ לעיר. מקרב התלמידים שלמדו בעיר כ-74,810 למדו במוסדות החינוך העירוניים והמשותפים (לא פרטיים). נתוני החינוך כוללים את ילדי האוכלוסייה הזרה (מבקשי מקלט ופליטים, עובדים חוקיים ולא חוקיים ותיירים ללא אשרת שהייה בתוקף).

1. מערכת החינוך העירונית והמשותפת

מערכת החינוך בתל-אביב-יפו כוללת מוסדות שמתקצבים במשותף על-ידי משרד החינוך ועל-ידי העירייה, וכן מוסדות המתקצבים על-ידי גורמים פרטיים וציבוריים אחרים שאינם עירוניים. משנת תשס"ג (2002/03) החינוך העירוני כולל גם את החינוך המשותף - מוסדות חינוך המתקצבים במשותף על-ידי העירייה ועל ידי גורמים נוספים (הורים/גופים פרטיים אחרים). בשנה"ל תשס"ה (2004/05) נוספו למוסדות העירוניים והמשותפים מוסדות של החינוך המוכר שאינו רשמי (מוכשר) שברובו שייך לזרם החינוך החרדי.

- בתשפ"א (2020/21), מכלל התלמידים שהיו רשומים במערכת החינוך של תל-אביב-יפו (כ-90,350 תלמידים), כ-74,810 (83%) למדו בחינוך העירוני והמשותף (כולל מוכשר).
- בגני הילדים היו בתשפ"א כ-17,250 ילדים, בחינוך היסודי למדו כ-35,660 תלמידים ובחינוך העל-יסודי למדו כ-21,900 תלמידים.
- רוב התלמידים - כ-80%, למדו בתשפ"א בחינוך הממלכתי עברי. בחינוך הממלכתי דתי למדו כ-8%, בחינוך החרדי, בחינוך הערבי ובחינוך המיוחד למדו בכל אחד כ-4%.
- בחמש השנים האחרונות (מ-2016/17) חלה עלייה של כ-13% במספר התלמידים הרשומים במוסדות העירוניים והמשותפים (גנים, יסודי ועל-יסודי). הגידול המשמעותי ביותר חל במספר ילדי היסודי ועמד על כ-15%. בבתי הספר העל-יסודיים נרשם גידול של כ-14% ואילו בגנים נרשם גידול של כ-10%.
- יש לציין שבתשע"ג (2012/13) נכנס לתוקף חוק חינוך חובה לילדים בני 3-4, המחייב את הרשות לאפשר את קליטתם של כלל הילדים בגיל זה. בהתחלה דבר זה הביא לגידול משמעותי במספר ילדי הגנים, גידול שהתמתן ככל שהשנים עברו. כיום הגידול בגנים נמוך בהשוואה לגידול שמתרחש בשאר שלבי החינוך בהם נקלטים כיום הילדים שנכנסו לראשונה לפני עשור למערכת העירונית.

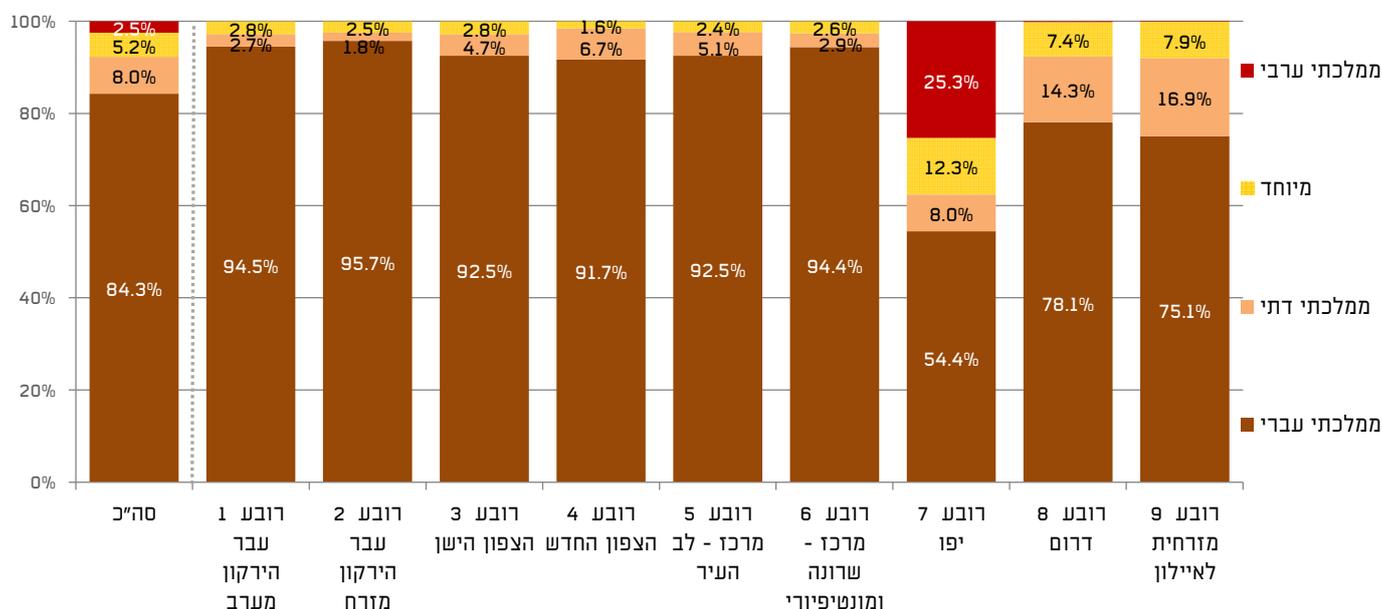
הערה: עד שנת 2017/18 הנתונים מוצגים בדילוגים של חמש שנים.

גני ילדים

בתשפ"א (2020/21), היו בגני הילדים העירוניים כ-17,250 ילדים. לראשונה נרשמה ירידה במספר ילדי הגנים בהשוואה לשנה שקדמה לה - זהו צמצום קל של כ-2% בלבד (בשנה"ל תשפ"א-2019/20 היו כ-17,630 ילדים בגנים העירוניים).

- מכלל הילדים בגנים העירוניים כ-30% היו בגני טרום-טרום-חובה (לגילאי 3), כ-33% היו בגני טרום-חובה (לגילאי 4) ועוד כ-37% בגני חובה (לגילאי 5 ומעלה).
- בתשפ"א (2020/21), בצפון ובמרכז העיר (רבעים 1-6), למעלה מ-92% מילדי הגנים היו בגנים בפיקוח ממלכתי עברי. ברובע 7 (יפו), כמחצית הילדים היו בחינוך הממלכתי העברי (כ-54%), וזאת משום שחלק גדול מילדי הרובע נמצאים במוסדות שבפיקוח ממלכתי ערבי (25%) וממלכתי דתי או מיוחד (כ-8% וכ-12%, בהתאמה). גם בדרום (רובע 8) ובדרום מזרח העיר (רובע 9), אחוז גבוה יחסית של ילדים נמצאים במוסדות של החינוך הממלכתי דתי (כ-14% וכ-17%, בהתאמה).
- ברבעים 7-9 ניכר אחוז הילדים הגבוה בהשוואה לשאר הרבעים, הנמצאים במוסדות של החינוך המיוחד - האחוז הגבוה ביותר נמצא ברובע 7 (כ-12%).

ילדים בגנים עירוניים, לפי פיקוח ורובע (תשפ"א - 2020/21)

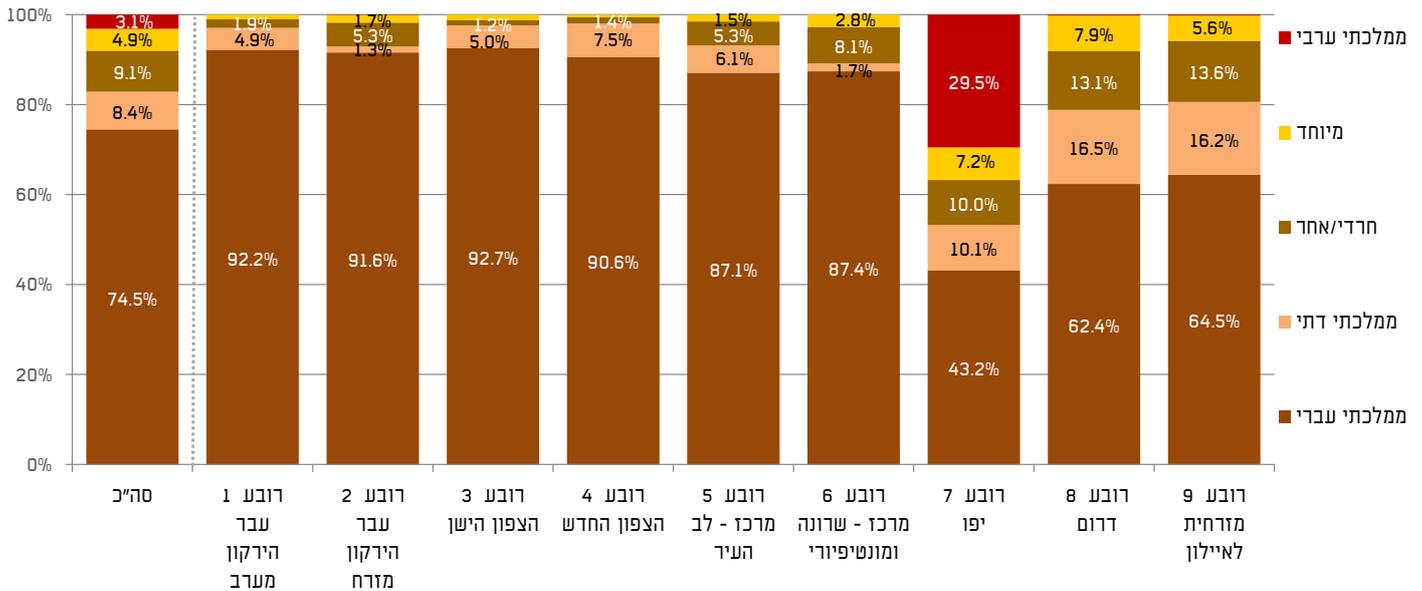

חינוך יסודי

בחינוך היסודי בעיר ישנה מגמת עלייה במספר התלמידים. ב-5 השנים האחרונות חלה עלייה של כ-15% במספר תלמידי החינוך היסודי, שהגיע בתשפ"א (2020/21) לכ-35,660 תלמידים. תלמידי החינוך היסודי מהווים כמחצית (48%) מכלל התלמידים במערכת החינוך העירונית והמשותפת.

- למעלה מ-90% מקרב התלמידים מאזור עבר הירקון (רבעים 1 ו-2) ומצפון העיר (רבעים 3 ו-4) למדו בחינוך שבפיקוח ממלכתי עברי. ברובע 8 בדרום העיר וברובע 9 מזרחית לאילון, בולט אחוז התלמידים שלמדו במוסדות שבפיקוח החינוך הממלכתי דתי (17%-16%, בהתאמה). יש לציין שגם ביפו (רובע 7) ובצפון החדש (רובע 4), היה אחוז לא מבוטל של תלמידים בחינוך הממלכתי דתי (כ-10% וכ-8%); ביפו (רובע 7) גם בלט האחוז הגבוה של הלומדים בחינוך שבפיקוח ממלכתי ערבי (כ-30%); ובדרום ומזרחית לאילון (ברבעים 7, 8 ו-9) בלט האחוז הגבוה יחסית של תלמידים שלמדו בפיקוח חרדי (או מוכשר).

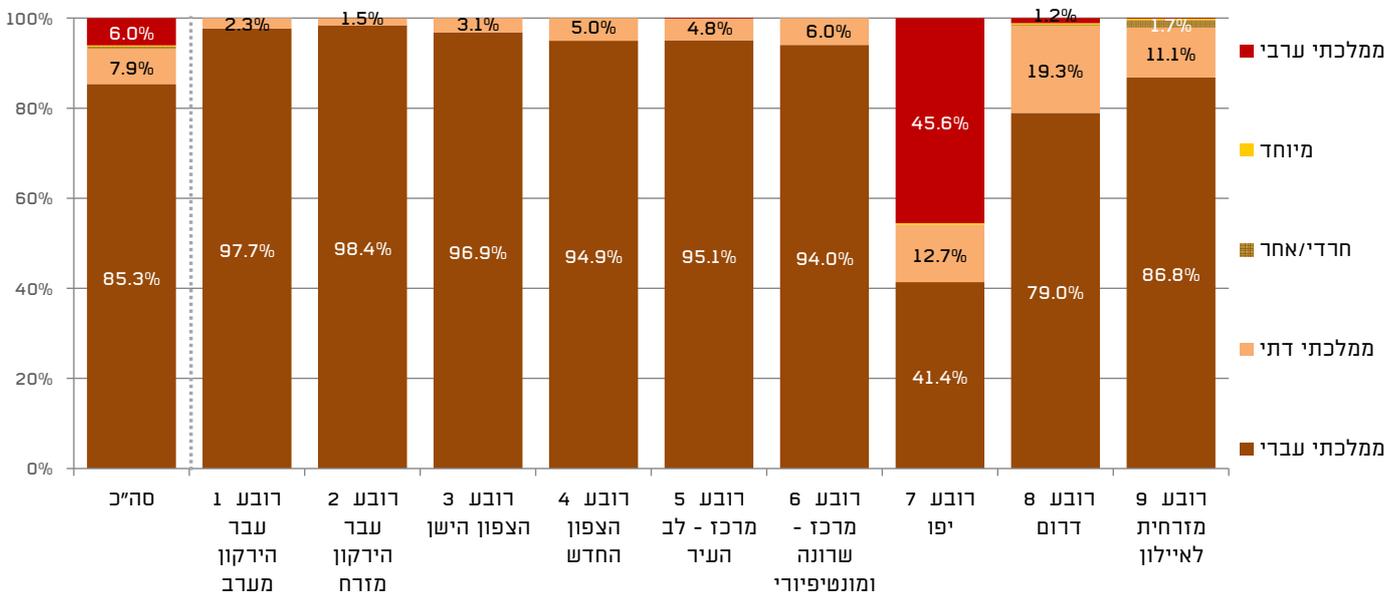
תלמידים בחינוך היסודי, לפי פיקוח ורובע (תשפ"א - 2020/21)

חינוך על-יסודי

בחינוך העל-יסודי, בניגוד לעבר בו חלה עלייה מתונה יחסית בהשוואה לשאר דרגי החינוך (גן ויסודי), נמצא שבטווח של החמש השנים האחרונות חלה עלייה גדולה הדומה לעלייה שחלה בחינוך היסודי וזאת בעיקר בשל הקפיצה שחלה בתשפ"א במספר הילדים בחינוך העל-יסודי: לאורך החמש שנים חלה עלייה של כ-14% כאשר כמחצית מעלייה זו היא העלייה שחלה בהשוואה לשנה הקודמת (תש"ף - 2019/20), כך שמספר התלמידים עמד על כ-21,900 תלמידים המהווה שיא של עשרים השנים האחרונות.

תלמידים בחינוך העל-יסודי, לפי פיקוח ורובע (תשפ"א - 2020/21)

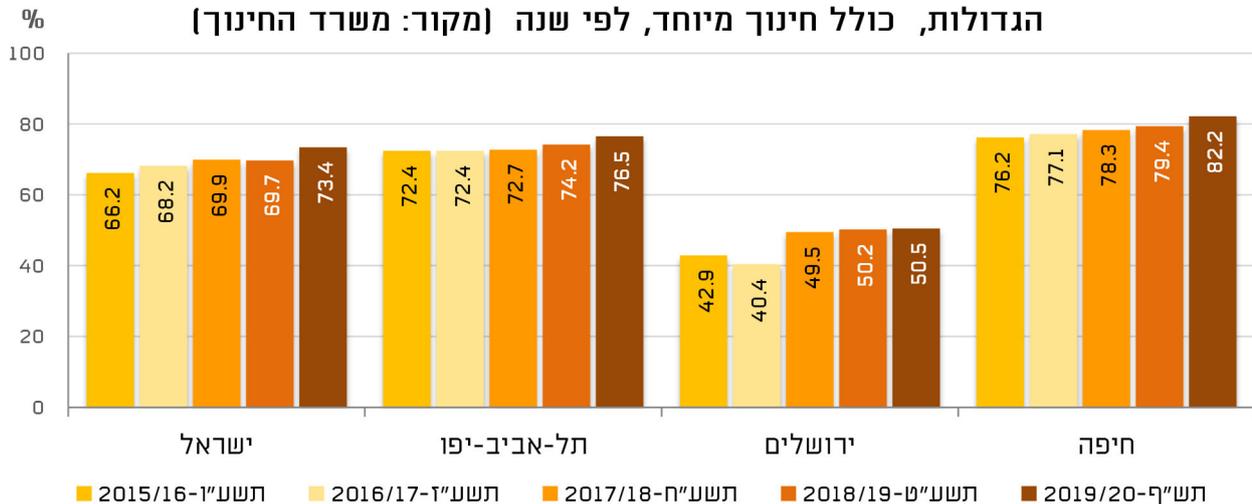

בעבר הירקון (רבעים 1 ו-2), בצפון העיר (רבעים 3 ו-4) ובמרכז העיר (רבעים 5 ו-6) בין 87% ל-94% לבין 98% מהתלמידים למדו בבתי ספר בפיקוח ממלכתי עברי. במזרח העיר (רובע 9) כ-87% מהתלמידים למדו בבתי ספר בפיקוח ממלכתי עברי ובדרום (ברובע 8) כ-79% מהתלמידים למדו במסגרות שבפיקוח ממלכתי עברי. ביפו (רובע 7), בו מתגוררת מרבית האוכלוסייה הערבית בעיר, כ-46% מהתלמידים למדו בחינוך שבפיקוח ממלכתי ערבי. בדרום ובמזרח העיר (רבעים 7, 8 ו-9) אחוז ניכר מהתלמידים למדו במוסדות החינוך הממלכתי דתי (כ-13%, כ-19% וכ-11%, בהתאמה).

2. זכאות לבגרות

לפי נתוני משרד החינוך, אחוז הזכאים לבגרות מקרב כלל הלומדים בכיתות י"ב (כולל חינוך מיוחד) בכלל מוסדות הלימוד בתל-אביב-יפו במגמת עלייה מתמדת ועמד על כ-77%. שיעור זה גבוה מאחוז הזכאים בישראל (כ-73%), גבוה משמעותית מאחוז הזכאים לבגרות בירושלים (כ-51%) ונמוך בהשוואה לאחוז הזכאים בחיפה (כ-82%).

אחוז הזכאים לבגרות מהלומדים בכיתות י"ב בישראל ובשלוש הערים הגדולות, כולל חינוך מיוחד, לפי שנה (מקור: משרד החינוך)

3. חינוך על-תיכוני

במהלך השנים האחרונות, החינוך העל-תיכוני בתל-אביב-יפו, שאינו מעניק תואר אקדמי מוכר, עבר שינויים משמעותיים - חלק ממוסדות החינוך העל-תיכוני בעיר נסגרו או העתיקו את מקומם לערים אחרות (לדוגמה, מכללת "תלפיות" שעברה לעיר חולון בשנת 2011), בד בבד עם סגירת קורסים מקצועיים או צמצום. בתחילת שנות האלפיים (תשס"ב - 2001/02), למדו במסגרות העל-תיכוניות בעיר במגוון מסלולי לימוד כ-10,900 תלמידים. מאז תחילת שנות ה-2000 מספר התלמידים בחינוך העל-תיכוני הצטמצם מאוד ובשנת תש"ף-2019/20 נרשמה צניחה משמעותית במספר זה שעמד על כ-3,830 תלמידים בלבד. יש לציין שהחינוך העל-תיכוני כיום אינו כולל את תלמידי י"ג-י"ד והוא מתייחס לתלמידים שסיימו 11 או 12 שנות לימוד שלא בהכרח יש להם תעודת בגרות או תעודת סיום ב"ס.

4. השכלה גבוהה

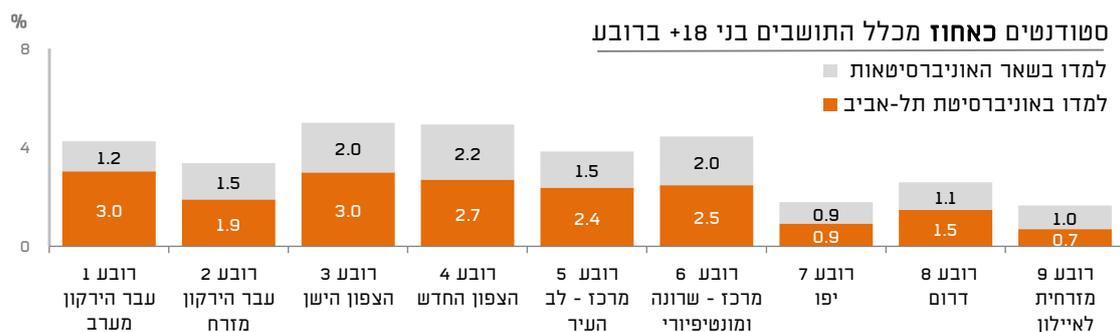
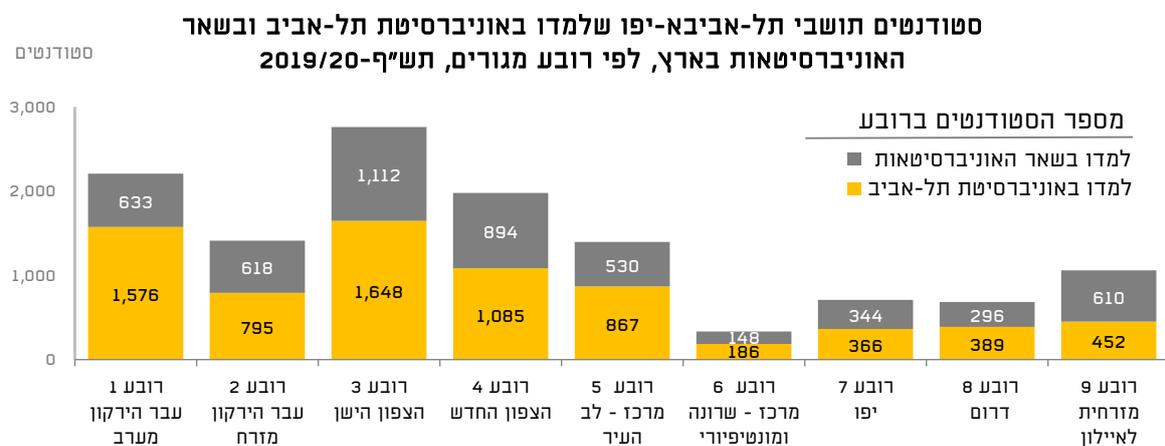
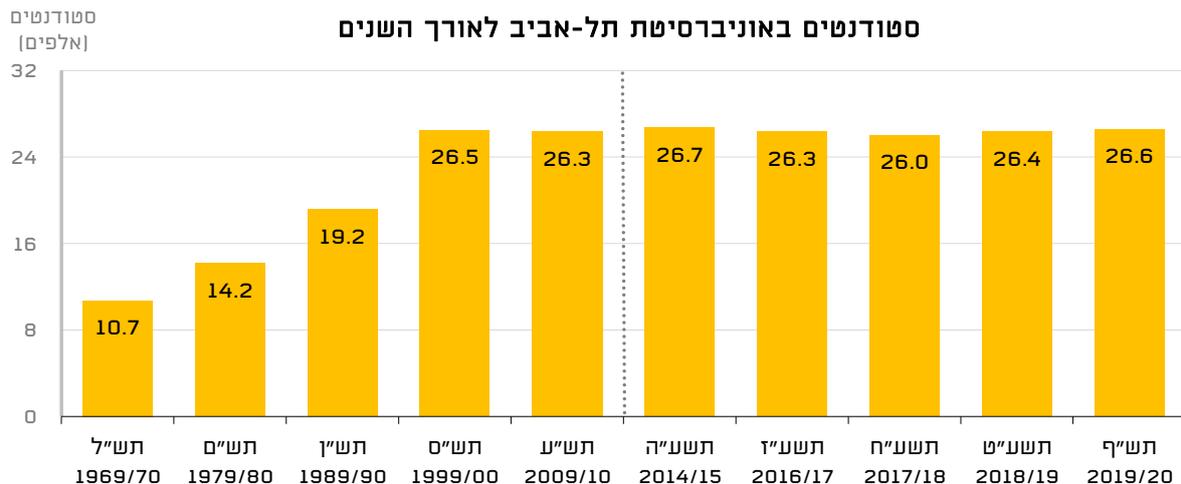
בתש"ף (2019/20) גרו בתל-אביב-יפו כ-21,900 סטודנטים הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה בישראל (אוניברסיטאות ומכללות, לא כולל האוניברסיטה הפתוחה). הם היוו כ-6% מכלל תושבי העיר בגילאי 18 ומעלה. במוסדות להשכלה גבוהה בעיר למדו סטודנטים מכל ישראל: כ-26,570 סטודנטים באוניברסיטת תל-אביב, ובנוסף עוד כ-12,290 סטודנטים במכללות המעניקות תארים אקדמיים מוכרים (לא כולל סטודנטים באוניברסיטה הפתוחה).

- לאחר תקופה של ארבעה עשורים בהם חלה עלייה במספר הסטודנטים באוניברסיטת תל-אביב, בעשור האחרון מספרם הצטמצם תוך התייצבות - משנת תשע"ג (2012/13) בה היו רשומים כ-28,100 סטודנטים (מספר שיא מאז נוסדה האוניברסיטה), החלה מגמת צמצום הדרגתית שהתייצבה בשלוש השנים האחרונות - בתשע"ח (2017/18) נרשמו כ-26,000 הסטודנטים ובתש"ף, כאמור, עמד מספרם על כ-26,570.
- בתשע"ט כ-58% מהסטודנטים באוניברסיטת תל-אביב למדו לתואר ראשון, כ-34% לתואר שני, כ-8% לתואר שלישי וכ-1% למדו לתעודה.
- באוניברסיטת תל-אביב חולקו כ-19% מכלל התארים שחולקו בכלל האוניברסיטאות בארץ בשנת תש"ף (2019/20) כ-7,410 תארים מתוך כ-39,410 תארים (כולל האוניברסיטה הפתוחה). חלקן של

הנשים בקרב הסטודנטים באוניברסיטת תל-אביב עמד על כ-57% והוא נשמר יציב לאורך השנים. הנשים מהוות למעלה ממחצית הלומדים בכל אחד מהתארים.

כ-28% מהסטודנטים שלמדו בתש"ף (2019/20) באוניברסיטת תל-אביב התגוררו בעיר (סה"כ כ-7,370 סטודנטים).

בתש"ף (2019/20) כ-12,290 סטודנטים למדו ב-4 מכללות אקדמיות בעיר המעניקות תארים מוכרים - בארבע השנים האחרונות נרשמה ירידה קטנה במספרם (ב-2016/17 היו כ-12,600 סטודנטים). רוב הסטודנטים במכללות למדו לתואר ראשון - 10,100 (כ-82%), והשאר לתואר שני. האחוז הגבוה של נשים בולט במכללות - כ-62% מהסטודנטים שלמדו במכללות האקדמיות היו נשים. כ-22% מכלל הסטודנטים במכללות האקדמיות בתל-אביב-יפו התגוררו בעיר (כ-2,720 סטודנטים).

תרבות ופנאי

נתונים נבחרים 2020

בשנת 2020 חל צמצום במספר הביקורים במוסדות התרבות בעיר (ציבוריים ועירוניים) בעקבות התפרצות נגיף הקורונה

ביקורים במוסדות תרבות

מספר ביקורים במוסדות תרבות גדולים בתל-אביב-יפו:

686,640
ביקורים במוזאונים

(הנתונים מתייחסים לביקורים במוזיאונים מוכרים ע"י משרד החינוך התרבות והספורט (17 מוסדות))

298,100
ביקורים בתיאטרות

(כולל את התיאטרות הגדולים: הבימה, בית לסי, הקאמרי, גשר וידישפיל)

127,470
ביקורים באופרה ותזמורת

(הנתונים כוללים את התזמורת הפילהרמונית, הקאמרית והאופרה הישראלית החדשה)

90,000
ביקורים בסינמטק תל-אביב

מוסדות קהילתיים

תנועות וארגוני נוער (צופים, מנ"שים וכו')

14,000
משתתפים

ספרייה דיגיטלית

37,580
השאלות

ספריות עירוניות

37,680
קוראים פעיל

תל-אביב-יפו מהווה מרכז תרבותי משמעותי המציע מגוון פעילויות תרבות, אמנות, בידור ופנאי לתושבי העיר, לתושבי מטרופולין תל-אביב ולשאר תושבי ישראל.

הנתונים המוצגים לגבי מוסדות התרבות בעיר מתייחסים למוסדות תרבות המוכרים עפ"י ההגדרה של משרד התרבות והספורט (אלו מוסדות שמתוקצבים במלואם או בחלקם ע"י משרד התרבות והספורט). בעקבות התפרצות נגיף הקורונה בתחילת שנת 2020, רוב מוסדות התרבות והפנאי, ובכלל זה המוסדות הקהילתיים העירוניים (מרכזים קהילתיים, מתנ"סים, מועדוני ספורט ובריכות), היו סגורים ולכן פעילות התרבות העירונית הצטמצמה באופן דרמטי. הנתונים המוצגים בהמשך משקפים בעיקר את הפעילות של הרבעון הראשון של השנה (חודשים ינואר-מארס) לפני סגירת המוסדות.

מוזיאונים

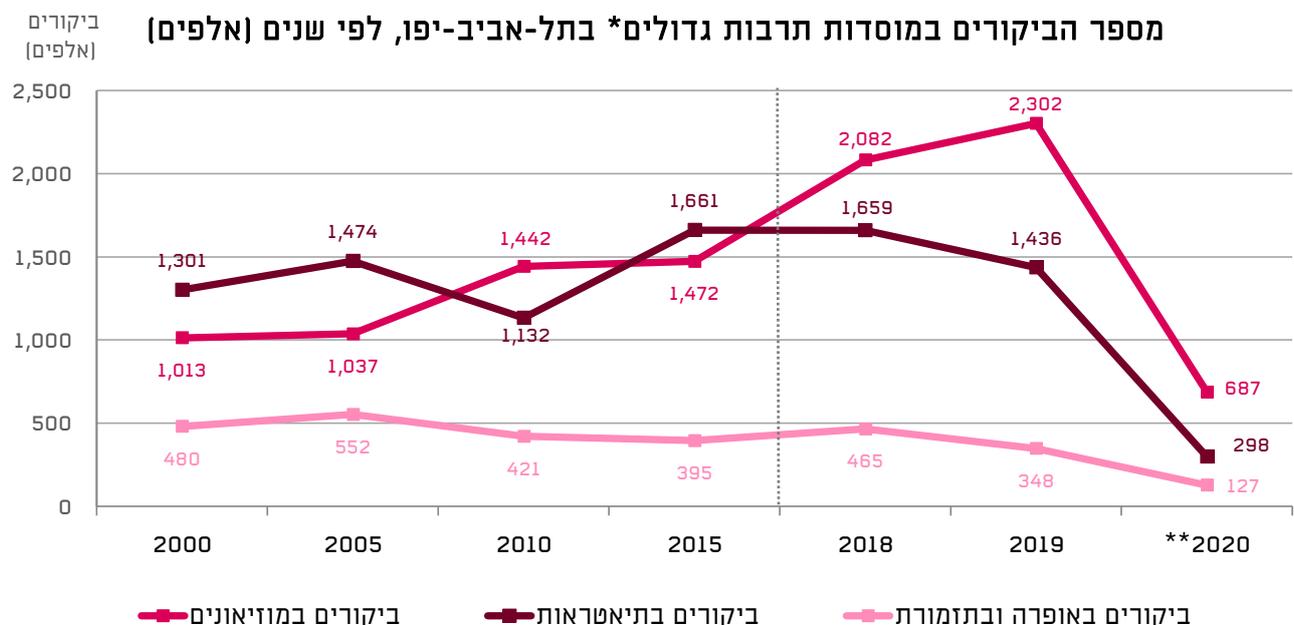
תל-אביב-יפו היא מרכז ארצי לפעילות תרבותית בתחום המוזיאונים:

- משנת 2000 מספר הביקורים במוזיאונים המוכרים בתל-אביב-יפו במגמת עלייה. אחרי שבשנת 2019 נרשם מספר שיא במספר הביקורים (כ-2,302,000 ביקורים), בשנת 2020 בעקבות התפרצות נגיף הקורונה נרשמו רק כ-686,640 ביקורים במוזיאונים בעיר.
- לצד הפעילות במוזיאונים הללו מתקיימות פעילויות מגוונות במוסדות נוספים שאינם נתמכים על-ידי המדינה - קיימות בעיר עשרות גלריות פרטיות ושיתופיות לאמנות פלסטית, שאף הן היו סגורות במהלך רוב שנת 2020.

תיאטרות

תל-אביב-יפו היא גם מרכז ארצי לפעילות בתחום התיאטרון:

- משנת 2000 מספר הביקורים בתיאטרות הגדולים והמוכרים (הבימה, הקאמרי, בית ליסין, גשר ויידישפיל) היה במגמת עלייה שנעצרה במעט בשנים 2015-2019. התפרצות נגיף הקורונה פגעה משמעותית בתחום התיאטרון - אם בשנת 2019 מספר הביקורים עמד על כ-1.4 מיליון הרי שבשנת 2020 עם התפרצות הנגיף נרשמו רק כ-300,000 ביקורים בלבד.
- התפרצות הנגיף פגעה גם במוסדות הקטנים יותר הפועלים בעיר כמו מוסדות התיאטרון האלטרנטיבי (תיאטרון פרינג' וקבוצות תיאטרון עצמאיות רבות המתוקצבים על-ידי העירייה).

* מוסדות תרבות גדולים: אלו מוסדות תרבות הנתמכים ע"י משרד התרבות והספורט וכוללים 17 מוזיאונים, חמישה תיאטרות (הבימה, בית-ליסין, הקאמרי, גשר ויידישפיל) ושלושה גופים מוזיקליים (האופרה הישראלית החדשה, התזמורת הפילהרמונית והתזמורת הקאמרית הישראלית). עד שנת 2015 הנתונים מוצגים בדילוגים של חמש שנים.
 ** בשנת 2020 הנתונים מתייחסים לרבעון הראשון של השנה (חודשים ינואר-מארס). בעקבות התפרצות נגיף הקורונה נסגרו כל מוסדות התרבות מחדש מארס עד סוף השנה.

יש לציין שתקופת הקורונה הייתה גם הזדמנות להרחיב את הפעילות של המוסדות הללו לתחום הוירטואלי - במסגרת זו חלק מהמוסדות הציגו מחזות ופעילות בימתית מגוונת במדיום האינטרנטי וכך שמרו על הקשר עם הקהל. על-פי נתונים שנאספו מהמוסדות הגדולים דווח על כ-2 מיליון צופים בפלטפורמה המקוונת.

מוזיקה

בעיר פועלים שלושה מהגופים הגדולים במדינה בתחום המוזיקה - התזמורת הפילהרמונית הישראלית, התזמורת הקאמרית הישראלית והאופרה הישראלית החדשה.

- מאז שנת 2005 ועד שנת 2019 מספר הביקורים בגופים המוזיקליים הגדולים במגמת ירידה.
- התפרצות נגיף הקורונה גרמה לצמצום דרמטי במספר הביקורים - בשנת 2020 היו כ-127,470 ביקורים, בהשוואה לכ-347,640 בשנת 2019.
- מעבר למוסדות הגדולים המוכרים, העירייה תומכת במוסדות נוספים שפועלים בתחום המוזיקלי כמו המקהלה הישראלית ע"ש גארי ברתיני, האנסמבל הקולי הישראלי, עמותת זמרי קולגיום ועוד. כל אלו היו סגורים לאורך שנת 2020.

קולנוע

הקולנוע המסחרי איבד לאורך העשורים האחרונים את מרכזיותו בצורה משמעותית. הצמצום בביקורי הקולנוע מאז שנות ה-70 ועד 2019, עמד על יותר מ-90% בתל-אביב-יפו ועל כ-40% בישראל.

- בשנת 2020, בכלל אולמות הקולנוע המסחרי בעיר היו כ-110,000 ביקורים וזאת בשל סגירת אולמות הקולנוע החל בחודש מארס. לשם השוואה, בשנת 2019 היו פי 7 צופים (כ-798,500) דבר שממחיש את הפגיעה שחוות תחום זה בעקבות התפרצות הנגיף.

מוסד ייחודי הוא סינמטק תל-אביב הפועל בעיר ובו מתקיימת פעילות קולנועית ענפה הכוללת בין היתר הקרנת "סרטי איכות", קיום ימי קולנוע לתלמידי בתי ספר, ארגון פסטיבלים ואירועים מיוחדים ועוד.

- בסינמטק, בניגוד לקולנוע המסחרי, חלה עלייה בהיקף הפעילות לאורך השנים, אך בשנת 2020 גם הסינמטק חווה ירידה דרמטית בדומה לשאר מוסדות התרבות בעיר - בשנת 2020 היו כ-90,000 ביקורים, בעוד שבמהלך 2019 היו כ-541,000 ביקורים.

ספריות עירוניות

העירייה מנהלת מערך של 22 ספריות. נכון לסוף 2020 היו בהן כ-933,000 ספרים (מספר זה כולל רק ספרים מקוטלגים במאגרים הממוחשבים של הספריות).

- בספריות העירוניות היו בשנת 2020 כ-37,700 קוראים פעילים שביצעו כ-23,850 השאלות בממוצע לחודש במהלך השנה. בתחום ההשאלות בספריות נרשמה ירידה בעקבות התפרצות נגיף הקורונה והסגרים הממושכים. עם זאת, בתחום ההשאלות המקוונות נרשמה עלייה משמעותית - בשנת 2020 היו כ-37,600 השאלות מקוונות, בהשוואה לכ-17,600 השאלות בשנת 2019.

מוסדות קהילתיים, ספורט ופעילות עירונית

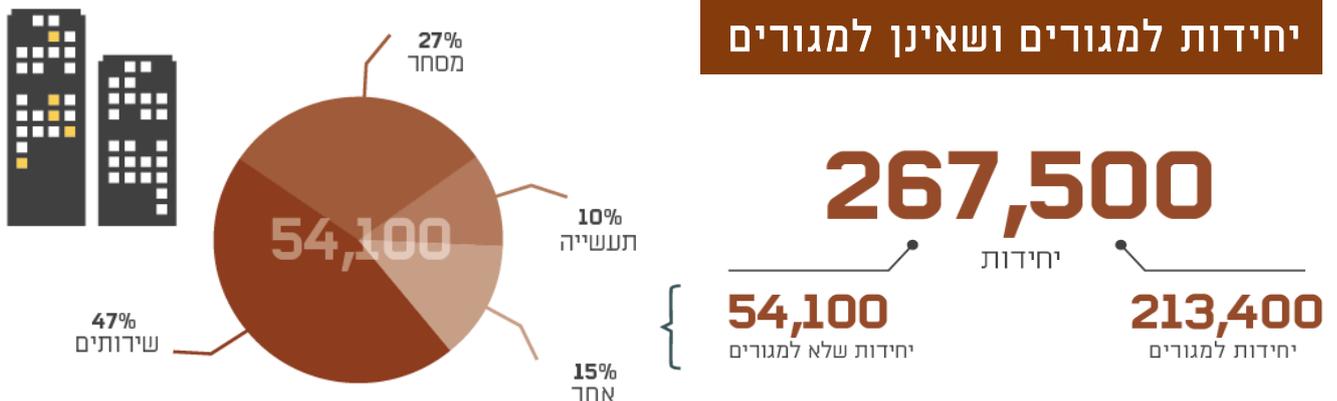
העירייה מפעילה רשת רחבה של מוסדות לחינוך משלים ולפעילות חברתית ותרבותית (חוגים בשלל תחומי הלימוד, התרבות, היצירה והספורט), הפרושים על פני העיר כולה. במסגרת זו פועלים מוסדות קהילתיים, מרכזי ספורט, בריכות עירוניות ועוד. בנוסף, בעיר יש כ-20 שבטי צופים ועוד כ-30 התארגנויות נוער נוספות (הנוער העובד והלומד, מנש"ים וכיו"ב).

- בעיר פועלים 34 מרכזים ומוסדות קהילתיים הפזורים בכל רובעי העיר ועוד 9 קאנטרים קהילתיים ובריכות עירוניות. כל המוסדות הללו היו סגורים במהלך שנת 2020.
- העירייה מקיימת מופעים ומפעילה אירועי תרבות מגוונים ברחבי העיר. בשנת 2020 היו בעיר כ-150 אירועים. בעקבות התפרצות נגיף הקורונה חל צמצום דרמטי במספר האירועים בעיר (לשם השוואה בשנת 2019 היו כ-300 אירועים).

דיוור ובינוי

נתונים נבחרים 2020

יחידות למגורים ושאינן למגורים

התחלות הבנייה

בחמש השנים האחרונות בתל-אביב-יפו החלו בבנייתן של:

3,260 דירות בממוצע מדי שנה

בחמש השנים האחרונות הדירות עד 3 חדרים מהוות:

50% מכלל הדירות שהתחילו להיבנות בעיר

34% מהדירות שנבנו במטרופולין תל-אביב

שטח

בחמש השנים האחרונות רוב התחלות הבנייה היו מיועדות למגורים ושיעורן היה בין -

81%-56%

התחלות בנייה

תל-אביב-יפו
710.0 אלפי מ"ר
5.2% מישראל

ירושלים
975.1 אלפי מ"ר
7.1% מישראל

חיפה
57.3 אלפי מ"ר
0.4% מישראל

גמר בנייה

תל-אביב-יפו
560.7 אלפי מ"ר
4.8% מישראל

ירושלים
717.5 אלפי מ"ר
6.2% מישראל

חיפה
195.6 אלפי מ"ר
1.7% מישראל

1. דיור (יחידות למגורים ושאינן למגורים)

בארבעים השנים האחרונות חלה עלייה במספר היחידות המשמשות למגורים ולשירותים, וירידה במספר היחידות המשמשות לתעשייה.

בסוף שנת 2020 היו בתל-אביב-יפו כ-267,500 יחידות למגורים ויחידות המשמשות למטרות אחרות, בשטח בנוי של כ-30.7 מיליוני מ"ר. מרבית היחידות הן למגורים - כ-213,400 דירות. כ-54,100 יחידות משמשות למטרות שאינן מגורים: שירותים (כ-47%), מסחר (כ-27%), תעשייה (כ-10%) ושימושים אחרים (כ-15%).

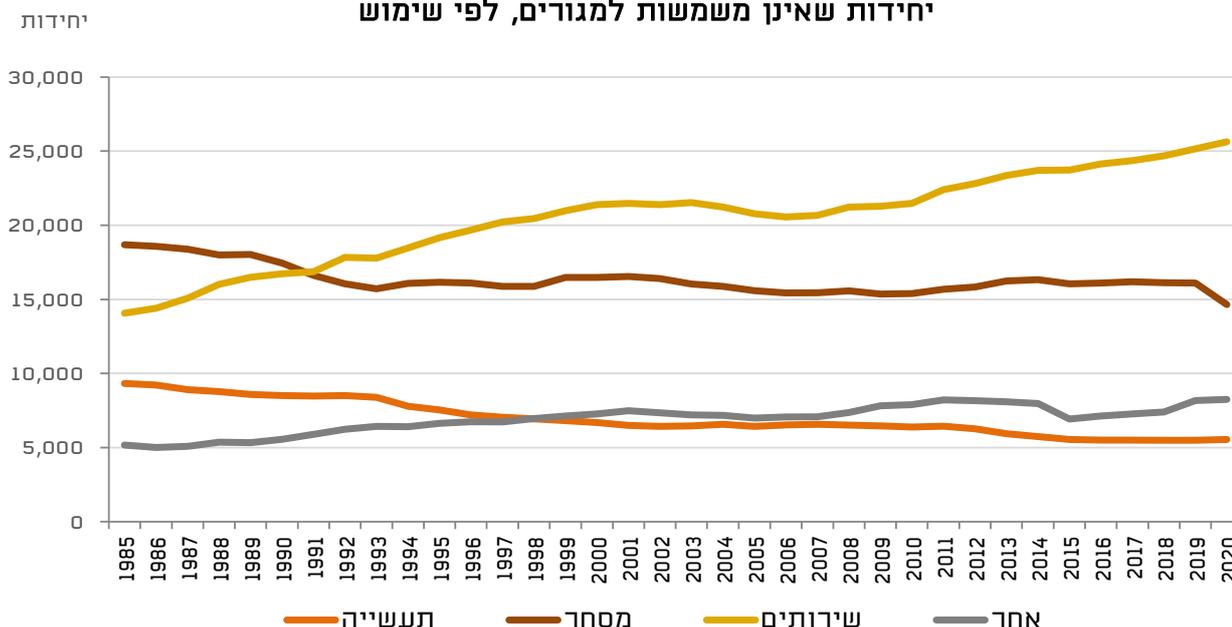
מבחינת הפריסה של היחידות הבנויות על-פני העיר, אזור הצפון הישן (רובע 3) הוא אזור רווי בנייה במיוחד, ובו מרוכז מספר היחידות למגורים ושלא למגורים הגדול ביותר (כ-42,200 בשנת 2020, המהוות כ-16% מכלל היחידות בעיר). באזור שרונה ומונטיפיורי קיים המספר הקטן ביותר של יחידות (כ-15,300 בשנת 2020 המהוות כ-6% מכלל היחידות בעיר). אזור זה הוא היחיד בעיר בו קיימות יותר יחידות שאינן למגורים מאשר יחידות המשמשות למגורים. עם זאת, בחמש השנים האחרונות חל גידול של 60% במספר היחידות למגורים באזור זה: מ 3,630 יחידות למגורים ב-2016 ל 5,790 יחידות ב-2020.

בנוגע ליחידות שאינן משמשות למגורים, החל משנת 1990 ניתן לזהות שתי מגמות הפוכות: מספר היחידות המשמשות לשירותים עלה ב-53%, ואילו מספר היחידות המשמשות לתעשייה ירד בכ-35%.

אזורי המגורים המובהקים בעיר, בהם שיעור הדירות למגורים מסה"כ היחידות למגורים ושלא למגורים גבוה מ-80% הם: עבר הירקון וצפון העיר (רבעים 1-4) ומזרח העיר (רובע 9). מרכז העיר (רבעים 5 ו-6) ודרום העיר (רובע 8) הם אזורים מעורבים (עסקים ומגורים) - ברובע 8 וברובע 5 מהוות הדירות למגורים רק 70%-71% מכלל היחידות וברובע 6 הן מהוות כ-38% בלבד מסה"כ היחידות ברובע. ברבעים 5 ו-8 קיים ריכוז גבוה של יחידות המשמשות למסחר, ולמעשה כמעט ממחצית יחידות המסחר בעיר נמצאות ברבעים אלה. 37% מכלל היחידות השייכות לענף השירותים הציבוריים, העסקיים והאישיים מתרכזות במרכז העיר (רבעים 5 ו-6) וכמעט מחצית מבתי המלאכה ומפעלי התעשייה מתרכזים בדרום העיר (רובע 8) וביפו (רובע 7).

לאורך השנים חלה עלייה במספר הדירות. כמו כן, השטח הממוצע לדירה בתל-אביב-יפו גדל משנת 1999 בכ-11 מ"ר, והוא עמד בשנת 2020 על כ-85 מ"ר. שטח הדירה הממוצע באזור עבר הירקון (רבעים 1+2) הוא גדול יותר (116-119 מ"ר), ושטח הדירה הקטן ביותר הוא בדרום העיר (רובע 8): כ-62 מ"ר בממוצע.

יחידות שאינן משמשות למגורים, לפי שימוש

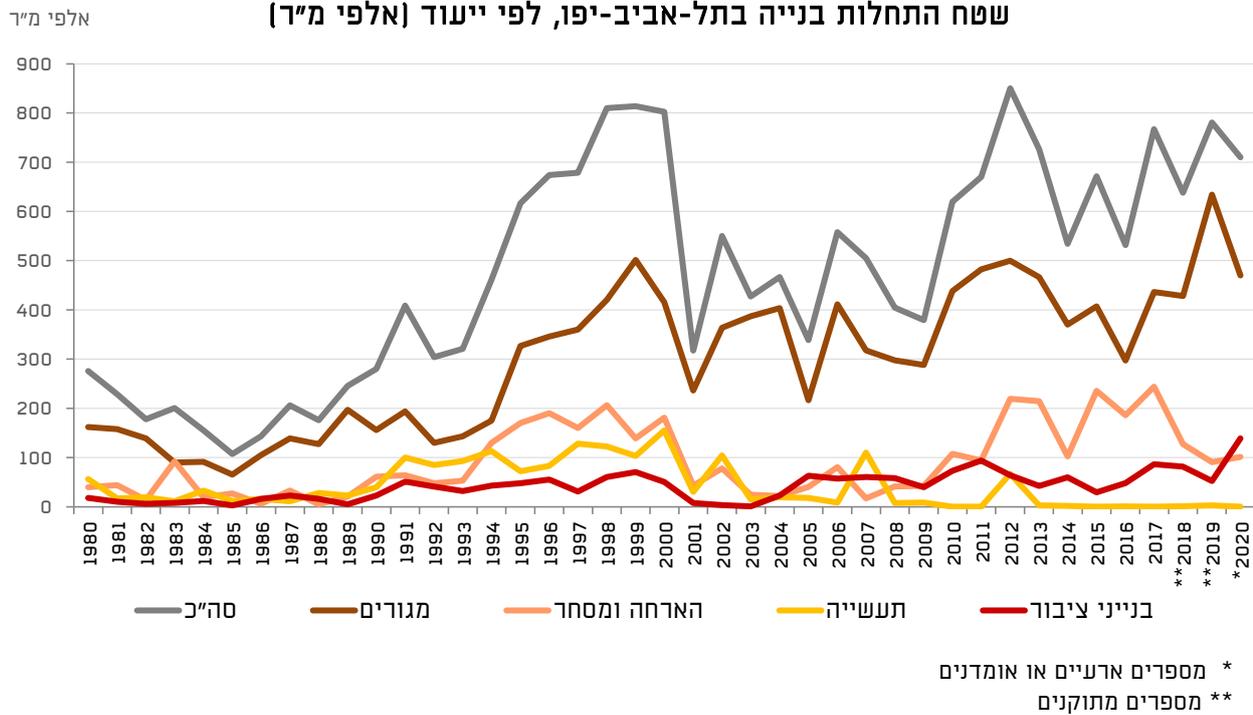
2. בינוי

בשנת 2019, חלקן של התחלות הבניה המיועדות למגורים (81%) היה הגבוה ביותר ב-30 השנים האחרונות, ובשנת 2020 הוא מהווה 66% (כפי שהיה השיעור הממוצע ב-5 השנים האחרונות). במקביל, כמות הדירות שבנייתן הסתיימה בעשור האחרון - גדלה בכשני שלישים בהשוואה לעשור הקודם.

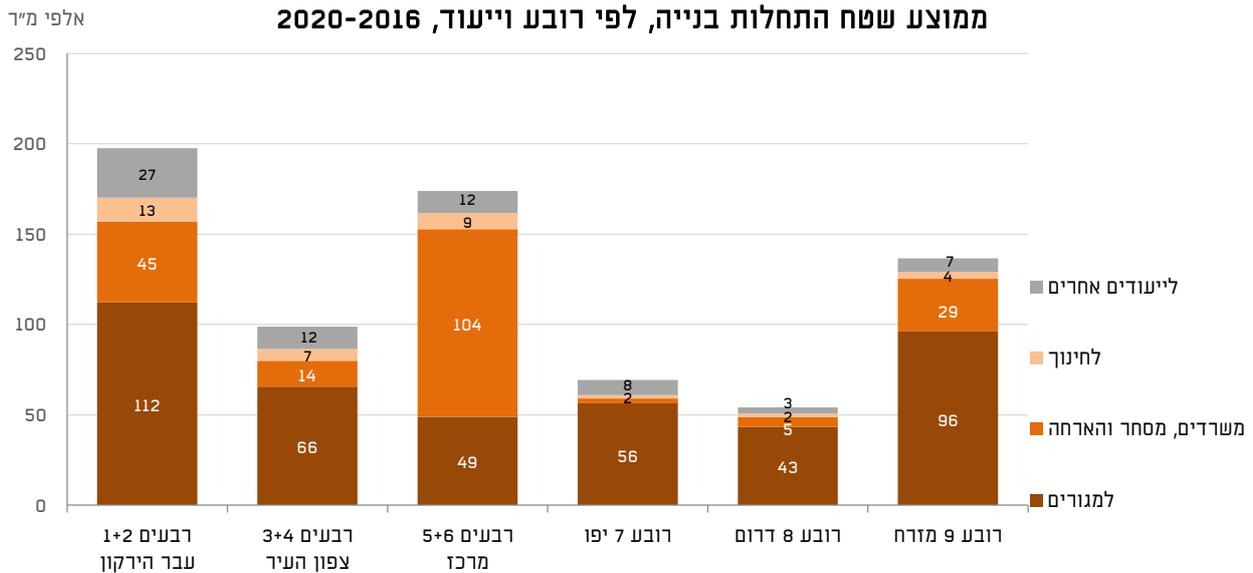
- התחלות בניה - נתוני התחלת בנייה מלמדים על היקף הבניינים והדירות החדשות שהתחילה חפירת היסודות שלהם בתקופת זמן נתונה. נתון זה מסייע להבנת מצב הענף והאווירה השוררת בקרב יזמים, קבלנים, בנקים ורוכשי דירות.
- שטח התחלות בנייה בתל-אביב-יפו מתאפיין בתנודתיות: תקופות שיא בשטח התחלות בנייה נרשמו בתחילת שנות ה-70; ובסוף שנות ה-90; ואילו תקופת שפל נרשמה בשנות ה-80. בשנת 2012 נרשם שיא חדש, כאשר שטח התחלות בנייה בתל-אביב-יפו היה הגבוה ביותר בחמישים השנים האחרונות והגיע לכ-850 אלף מ"ר. מאז התחלות הבניה מתאפיינות בתנודתיות, ובשנת 2020 נתון זה עמד על כ-710 אלף מ"ר. ב-5 השנים האחרונות שטח התחלות הבנייה למגורים היווה בממוצע כ-66% מכלל שטח הבנייה בעיר, בשנת 2019 בלט שיעורו והיווה 81%. בשנת 2015 שטח התחלות הבניה המיועד להארכה, מסחר ושירותים עסקיים היווה כ-35% מכלל שטח הבנייה בעיר (236 אלף מ"ר), אולם מאז שיעור זה נמצא במגמת ירידה ובשנת 2020 הצטמצם ל-14% (101 אלף מ"ר).
- בשנת 2020, התחלות הבנייה בתל-אביב-יפו בלטו בחלקים מסויימים של העיר: 67% מהתחלות הבניה למשרדים היו בשרונה ומונטפיורי (רובע 6) ו-31% מהתחלות הבניה למגורים היו במזרח העיר (רובע 9).
- בשלוש השנים האחרונות חלקו של שטח התחלות הבנייה בתל-אביב-יפו מכלל שטח התחלות הבנייה בישראל נע בין 5%-6%, בדומה לשטח התחלות הבנייה להארכה, מסחר ושירותים עסקיים, אולם בין השנים 2012-2017 השטח למטרה זו היווה 21% בממוצע משטח התחלות הבנייה למטרה זו בישראל.
- ממוצע שטח גמר הבנייה בתל-אביב-יפו עמד על כ-610 אלף מ"ר בממוצע לשנה מתחילת העשור, כאשר השיא היה בשנת 2017 - שטח גמר הבנייה בעיר היה הגבוה ביותר בחמישים השנים האחרונות והגיע לכ-865 אלף מ"ר, וכן שטח גמר הבניה שלא למגורים היה גבוה משטח גמר הבנייה למגורים, לראשונה מאז שנת 2000. שנה זו היתה ייחודית, ובשנת 2020 שטח גמר הבניה עמד על 561 אלף מ"ר, ושטח גמר הבניה למגורים היווה 67% מכלל משטח גמר הבנייה בעיר.
- בחמש השנים האחרונות (2016-2020) שטח גמר הבנייה בעיר נע בין 5%-7% מסה"כ שטח גמר הבנייה בישראל, בהמשך למגמה בכלל העשור האחרון. שטח גמר הבנייה המיועד למגורים היווה בין 4%-5% מכלל ישראל.
- מספר הדירות שנבנות בעיר מדי שנה מתאפיין בדרך כלל בתנודתיות. מספר הדירות שבנייתן החלה ב-5 השנים האחרונות נע בין 2,230 לבין 3,577 דירות. בשנת 2020 החלו בבנייתן של 3,468 דירות בעיר, כשליש מהן במזרח העיר (רובע 9). בשנת 2012 נרשם שיא בהתחלות בניה של דירות קטנות בנות 1-2 חדרים, והן היוו 37% מכלל הדירות שנבנו באותה שנה. ב-2020, כמו ב-5 השנים האחרונות בממוצע, חלקן של דירות אלו נמוך יותר והוא עומד על 20%.
- כתוצאה מהגידול בבניית דירות קטנות, שטח הדירה הממוצע לדירה בחמש השנים האחרונות (2016-2020) היה 126 מ"ר, לעומת 150 מ"ר בחמש השנים שקדמו לתקופה זו. בשנת 2020, שטח הדירה הממוצע בתל-אביב-יפו היה כ-119 מ"ר - נמוך משמעותית בהשוואה לירושלים, לראשלי"צ ולאשדוד (208-229 מ"ר ב-2020).

- מטרות בניה של דירות שהחלה בנייתן - בעוד שבשנים 2017-2018 חלקן של הדירות למטרות מכירה עמד על 38%-46%, בשנים 2019-2020 נתון זה עלה ועמד על 70%-67%. חלק משינוי זה נבע מצמצום משמעותי של דירות שנבנו ע"י קבוצות רכישה - מכ-900 דירות בממוצע בשנים 2017-2018 לכ-300 בשנים 2019-2020.
- בשנת 2020, דירות שהוחל בבנייתן לאחר הריסה ובנייה מחדש של הבניין, ודירות שנוספו לבניינים קיימים - מהוות 40% מכלל הדירות שהוחל בבנייתן.

שטח התחלות בנייה בתל-אביב-יפו, לפי ייעוד (אלפי מ"ר)

ממוצע שטח התחלות בנייה, לפי רובע וייעוד, 2020-2016

עסקים ותעשייה

נתונים נבחרים 2020

עסקים פעילים

ישראל
עסקים **621,297**

תל-אביב-יפו מהווה מרכז עסקים משמעותי בישראל

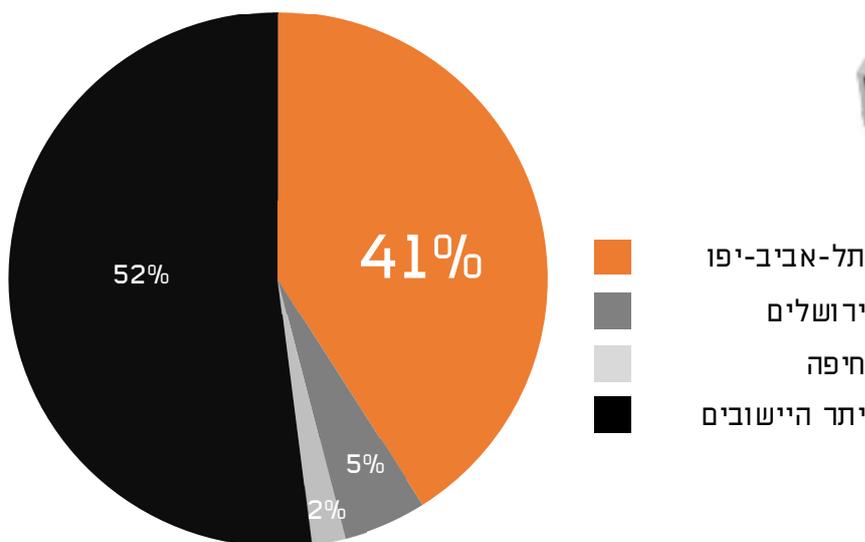
תל-אביב-יפו
עסקים **75,071**
12.1% מישראל

חיפה
עסקים **22,160**
3.6% מישראל

ירושלים
עסקים **43,509**
7.0% מישראל

משרות בבנקים

אחוז המשרות במשרדי הבנקים (שמשרתים לקוחות) בישראל, לפי יישוב

לעסקים בעיר ישנה חשיבות ותרומה רבה לחוסנה הכלכלי של העיר. מגוון העסקים הקיים בעיר מגדיל את האטרקטיביות שלה הן עבור התושבים המתגוררים בה והן עבור המבקרים המגיעים אליה לצורכי תעסוקה, תיירות, בילוי ומסחר.

העסקים הגדולים בעיר לצד העסקים הקטנים והבינוניים מהווים בסיס הטרונגי משמעותי לכלכלת העיר וליצירת מקומות תעסוקה בה. חלקה הגבוהה של תל-אביב-יפו במספר סניפי בנק ומועסקים בתחום הבנקאות ובשיעור מועסקים גבוה (מכלל ישראל) בענפי השירותים הפיננסיים ושירותי הביטוח הופכים אותה למרכז הפיננסי העיקרי בישראל.

מגמת הגידול העקבית של כמות העסקים בעיר נעצרה, ככל נראה בעקבות התפרצות נגיף הקורונה.

בבחינת פעילות העסקים בתל-אביב-יפו אנו מתייחסים לשני מאגרי נתונים: המאגר הראשון הוא קובץ חייבי ארנונה שלא למגורים (מאגר נתונים עירוני), אשר כולל את מספר יחידות העסקים והשירותים המחויבות בארנונה, עפ"י השימוש שלהן. המאגר השני הוא מרשם העסקים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אשר נסמך על מקורות מנהליים (מע"מ והמוסד לביטוח לאומי). מאגר זה כולל גם יחידות עסקים בעלות שטח פיזי בעיר וגם יחידות עסקים ללא שטח פיזי (כגון עסקים הפועלים מהבית או עסקים עם תיבת דואר בלבד). שני המקורות שונים זה מזה בשל המטרה לשמה הוקמו והגדרותיהם השונות, לכן לא ניתן להשוות ביניהם.

1. עסקים בתל-אביב-יפו (מרשם העסקים של הלמ"ס)

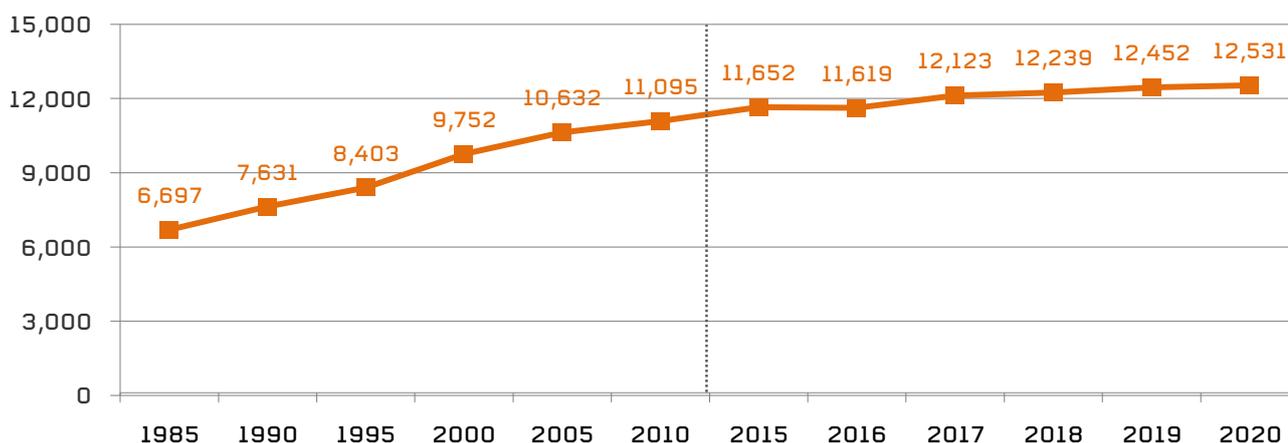
- תל-אביב-יפו מהווה מרכז עסקים חשוב בישראל: העסקים הפעילים בתל-אביב-יפו (75,071 עסקים בשנת 2020) היוו כ-12% מכלל העסקים הפעילים בישראל. שיעור זה גבוה מחלקה של ירושלים ושל חיפה (כ-7% וכ-4% בהתאמה, מכלל העסקים הפעילים בישראל).
- בחמש השנים האחרונות (2016-2020) חלה עלייה של כ-5% במספר העסקים הפעילים בעיר. שיעור זה נמוך בהשוואה לגידול במספר העסקים הפעילים בישראל ובירושלים (10%-ו-11%, בהתאמה) וגבוה במקצת לעומת הגידול שבחיפה (3%).
- בעיר נפתחים ונסגרים עסקים רבים, דבר המצביע על דינאמיות: בשנת 2020 נפתחו ונסגרו בעיר אלפי עסקים (5,588 עסקים נפתחו ו-4,607 נסגרו), כך שבמאזן הכולל בשנת 2020 נוספו בה (נטו) קרוב ל-1,000 עסקים חדשים, המהווים גידול של כ-1% בכמות העסקים הפעילים בעיר. תוספת זו מהווה כ-7% מכלל העסקים החדשים שנוספו בישראל באותה שנה.
- בשנת 2020 חלה ירידה של כ-21% בכמות העסקים החדשים שנוספו לעיר נטו (העסקים שנפתחו בניכוי העסקים שנסגרו) בהשוואה לשנת 2019.
- סה"כ בחמש השנים האחרונות (2016-2020) נוספו בעיר כ-31,000 עסקים ונסגרו קרוב ל-25,000 עסקים, כשקצב גידול העסקים בעיר עומד בתקופה זו על ממוצע שנתי של 1.6% (בישראל - 2.3%).
- עסקים פעילים, לפי ענף כלכלי - הענפים בהם שיעור העסקים הפעילים הוא הגבוה ביותר הם שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים ומסחר סיטוני וקמעונאי ותיקון כלי רכב מנועיים (28%-ו-13% מכלל העסקים הפעילים בעיר, בהתאמה).
- עסקים פעילים לפי סוג ישות - 57% מהעסקים הפעילים בעיר הם של עוסקים עצמאים ו-38% הם חברות בע"מ (היתר - שותפויות או צורת התאגדות אחרת). כשליש מהעסקים של עצמאים הם בבעלות נשים. שיעור זה גבוה מהשיעור המקביל בירושלים ובישראל (23%-ו-27% בהתאמה).

2. יחידות עסקים ושירותים בתל-אביב-יפו (קובץ חייבי ארנונה שלא למגורים)

בסוף שנת 2020 הגיע מספר היחידות (הרשומות בארנונה), המשמשות לעסקים ושירותים בעיר ל-54,089 יחידות, ושטחן הסתכם בכ-12.5 מיליון מ"ר. בהשוואה לשנת 2019 לא חל שינוי משמעותי במספר היחידות ושטחן (ירידה של 1.5% במספר היחידות ועלייה של 0.6% בשטחן).
בחמש השנים האחרונות (2016-2020) חלה עלייה של כ-2% במספר היחידות העסקיות בעיר ועלייה של כ-8% בשטחן.

שטח יחידות
(אלפי מ"ר)

שטח יחידות עסקים ושירותים בתל-אביב-יפו, לפי שנים

הערה: עד 2015 הנתונים מוצגים בדילוגים של 5 שנים. משנת 2015 הנתונים מוצגים ללא דילוגים בין השנים.

3. תל-אביב-יפו כמרכז עסקי ופיננסי

חלקה היחסי הגבוה של תל-אביב-יפו במספר סניפי הבנק והמועסקים בתחום הבנקאות, ובשיעורם הגבוה (27%) של המועסקים בשירותים הפיננסיים ושירותי הביטוח מכלל המועסקים בענף זה בישראל, מדגישים את היותה של תל-אביב-יפו מרכז פיננסי בישראל.

- בשנת 2020 פעלו בתל-אביב-יפו 98 סניפים של משרדי בנקים בהם מתבצעת קבלת קהל ואשר משרתים בהם לקוחות (סה"כ כמות הסניפים בעיר גדולה יותר, וכוללת גם סניפי מטה בהם קבלת קהל אינה מתבצעת). הסניפים המקבלים קהל מהווים כ-10.7% מכלל הסניפים של משרדי הבנקים (המשרתים לקוחות) בישראל.
- מספר המשרות בתל-אביב-יפו במשרדי הבנקים בסניפים המקבלים קהל הגיע בשנת 2020 ל-13,527, המהווים כ-41% מסה"כ המשרות במשרדי בנקים (המשרתים לקוחות) בישראל. מספר המשרות הממוצע לסניף בנק גבוה במיוחד בתל-אביב-יפו בהשוואה לערים הגדולות האחרות ובהשוואה לכל הארץ (138 משרות בממוצע לסניף בנק בתל-אביב-יפו לעומת כ-35 משרות בממוצע בישראל).
- למרות שבשנת 2020 בהשוואה לשנת 2019 חלה ירידה במספר משרדי הבנקים (המקבלים קהל) ובשטחיהם (16% ו-9%, בהתאמה), חלה עלייה של כ-40% במספר המשרות שבסניפים אלה.

4. מפעלי תעשייה

בשנת 2018 היוותה התעשייה בתל-אביב-יפו כ-2.5% מהתעשייה בישראל, עם כ-10,300 משרות ועם תמורה למשרות אלו של כ-1.8 מיליארד ש"ח. בעוד שבשנת 2018 חלה ירידה קלה במספר המשרות בתעשייה בתל-אביב-יפו (3%) לעומת 2017, בתמורה למשרות אלו חלה עלייה של 12%.

תעסוקה

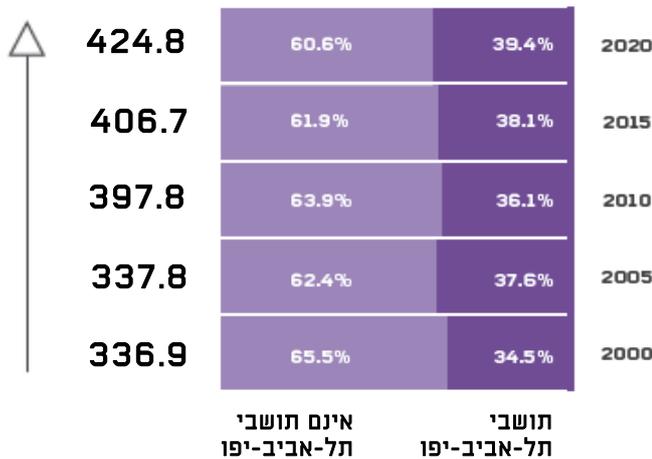
נתונים נבחרים 2020

הנתון של מספר המועסקים כולל מועסקים שהוצאו לחל"ת בעקבות התפרצות נגיף הקורונה

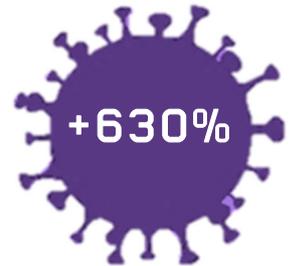
מספר מועסקים

424,800

לאחר מגמת גידול במספר המועסקים משנת 2013 ועד שנת 2019, בשנת 2020 נרשמה ירידה של כ-3% במספר המועסקים בעיר, שמקורה בירידה במספר המועסקים שאינם תושבי העיר.

מספר דורשי העבודה בלשכת התעסוקה עלה משמעותית :
 (2020) 51,030
 (2019) 6,980

אחוז מישראל

מועסקים בשלוש הערים

תל-אביב-יפו **11%**
 ירושלים **9%**
 חיפה **5%**

מועסקים בתל-אביב-יפו כאחוז מהמועסקים בישראל, לפי ענפי כלכלה בולטים

מידע ותקשורת **29.5%**

שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח **26.8%**

שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים **21.3%**

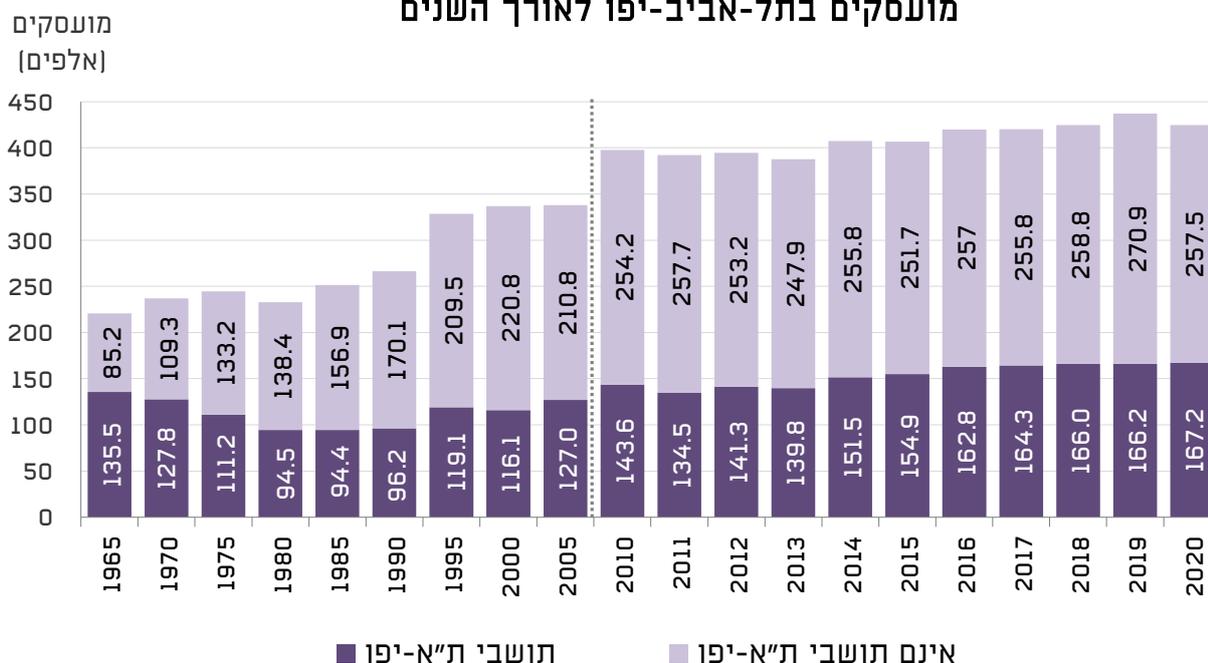
תל-אביב-יפו היא מרכז תעסוקה מטרופוליני וכלל ארצי, המורכב ממועסקים תושבי העיר וממועסקים שאינם תושבי העיר - תושבי הערים הסמוכות במטרופולין תל-אביב ותושבי יישובים מרוחקים יותר. לאחר מגמת עלייה מתמשכת בעשור האחרון במספר המועסקים בעיר, חלה בשנת 2020 בשל משבר נגיף הקורונה, ירידה קלה במספר המועסקים בעיר (3%), שמקורה בירידה במספר המועסקים שאינם תושבי העיר (5%).

שיעור המועסקים בתל-אביב-יפו מכלל המועסקים בישראל בענפים כלכליים ובענפים מקצועיים התומכים בהם הוא גבוה. בכלל זה בולט גם שיעורם הגבוה של המועסקים בתחומי הבנקאות וההיי-טק. כל אלה תורמים למיצובה של העיר כמרכז כלכלי מטרופוליני וכלל ארצי. הניתוח שלהלן מתייחס למבנה התעסוקתי בתל-אביב-יפו, בו יוצגו בנפרד המאפיינים העיקריים של כלל המועסקים בעיר והמאפיינים העיקריים של המועסקים תושבי העיר, העובדים בעיר או מחוצה לה.

1. מועסקים בתל-אביב-יפו

- בשנת 2020 הועסקו בתל-אביב-יפו כ-424,800 איש אשר היוו כ-11% מכלל המועסקים בישראל. מספר המועסקים כולל גם את המועסקים אשר הוצאו לחל"ת בהשפעת משבר נגיף הקורונה.
- בדומה לשנים קודמות, גם בשנת 2020 חלקם של המועסקים בתל-אביב-יפו מכלל המועסקים בישראל גבוה יותר בהשוואה לחלקה של ירושלים (כ-9% מישראל) ובהשוואה לחלקה של חיפה (כ-5% מישראל).
- בין השנים 2019-2011 עלה מספר המועסקים הכולל בעיר בכ-11% (בשל עלייה של כ-24% במספר המועסקים תושבי העיר). בשנת 2020 המגמה השתנתה וחלה ירידה של כ-3% במספר המועסקים הכולל בעיר, בשל ירידה של כ-5% בכמות המועסקים שאינם תושבי העיר.
- מספר המועסקים שאינם גרים בעיר דומה בשנת 2020 לנתון המקביל בתחילת העשור.

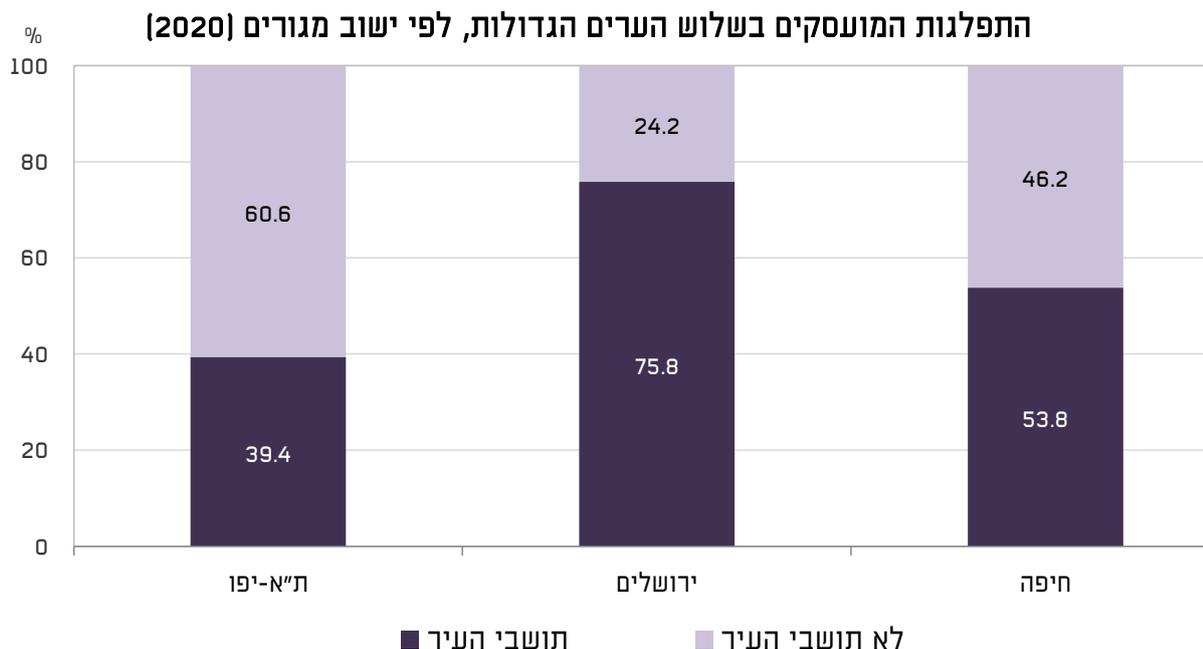
מועסקים בתל-אביב-יפו לאורך השנים

הערה: עד שנת 2010 הנתונים מוצגים בדילוגים של חמש שנים.

- מועסקים, לפי ענף כלכלי - בשנת 2020 השיעור הגבוה ביותר של המועסקים היה בענף מידע ותקשורת (16%) ובענף שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים (15%), ושיעורם מישראל עמד על 29%

- ו-21%, בהתאמה. המועסקים בענף שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח היוו כ-8% מהמועסקים בעיר וכ-27% מכלל המועסקים בענף זה בכל הארץ (בהשוואה ל-6% בירושלים ול-4% בחיפה).
- לאורך השנים קיימת ירידה עקבית בשיעור המועסקים בשירותים פיננסיים ושירותי ביטוח בעיר וכן מכלל המועסקים בענף זה בישראל. בחמש השנים האחרונות (2016-2020) חלה ירידה של כ-14% בכמות המועסקים בענף זה בתל-אביב-יפו וירידה של כ-5% בשיעורם מכלל המועסקים בענף זה בישראל (מ-32% ב-2016 ל-27% ב-2020).
- בשונה מכך, בחמש השנים האחרונות (2016-2020) מספר המועסקים בענף המידע והתקשורת בעיר נמצא בעלייה של כ-57% וגם בעלייה של 6% בשיעור המועסקים בתל-אביב-יפו מכלל המועסקים בענף זה בישראל (מ-23.5% ב-2016 ל-29.5% ב-2020).
- בשנת 2020 לעומת 2019, חלו ירידות במספר המועסקים גם בענפים שירותי תחבורה ואחסנה (21%), שירותי אירוח ואוכל (18%), חינוך (11%) ותעשייה (8%). לעומתם, חלה עלייה במספר המועסקים בענף פעילויות בנדל"ן (11%) ובענף מידע ותקשורת (8%).
- בשנת 2020 כ-11% מסניפי הבנקים (המשרתים לקוחות) בישראל היו בתל-אביב-יפו ומספר המשרות בהם הגיע לכ-41% מסה"כ המשרות בסניפי בנקים בהם משרתים לקוחות בכל הארץ.
- בשנת 2020 כ-39% מכלל המועסקים בעיר היו תושבי העיר והיתר (כ-61%) הגיעו מחוצה לה. מצב זה היה שונה בעבר (בשנות ה-60' תושבי העיר שעבדו בה היוו כ-60% מכלל המועסקים בה), התמהיל השתנה בהדרגה כך שמשנת 1990 תושבי תל-אביב-יפו העובדים בעיר מהווים כשליש או יותר (34%-39%) מכלל המועסקים בה.
- בדומה לשנים קודמות, בשנת 2020 שיעור המועסקים המגיעים מחוץ לעיר בירושלים ובחיפה היה נמוך בהשוואה לשיעור המקביל בתל-אביב-יפו (24%-ו-46% לעומת 61%, בהתאמה).

- **מועסקים בתחום ההיי-טק** - בשנת 2020 הועסקו בתל-אביב-יפו קרוב ל-68,000 איש בתחום ההיי-טק המהווים כ-16% מכלל המועסקים בעיר וכ-18% מכלל המועסקים בתחום ההיי-טק בישראל.
- תחום ההיי-טק בעיר מצוי בצמיחה מתמדת. בחמש השנים האחרונות (2016-2020) מספר המועסקים בתחום ההיי-טק בעיר גדל ב-74%. שיעור זה גבוה בהשוואה לעלייה במספר המועסקים בתחום ההיי-טק בישראל (20%) באותה תקופה, וגם בהשוואה לעלייה במספר המועסקים הכללי בעיר בתקופה זו (1%).

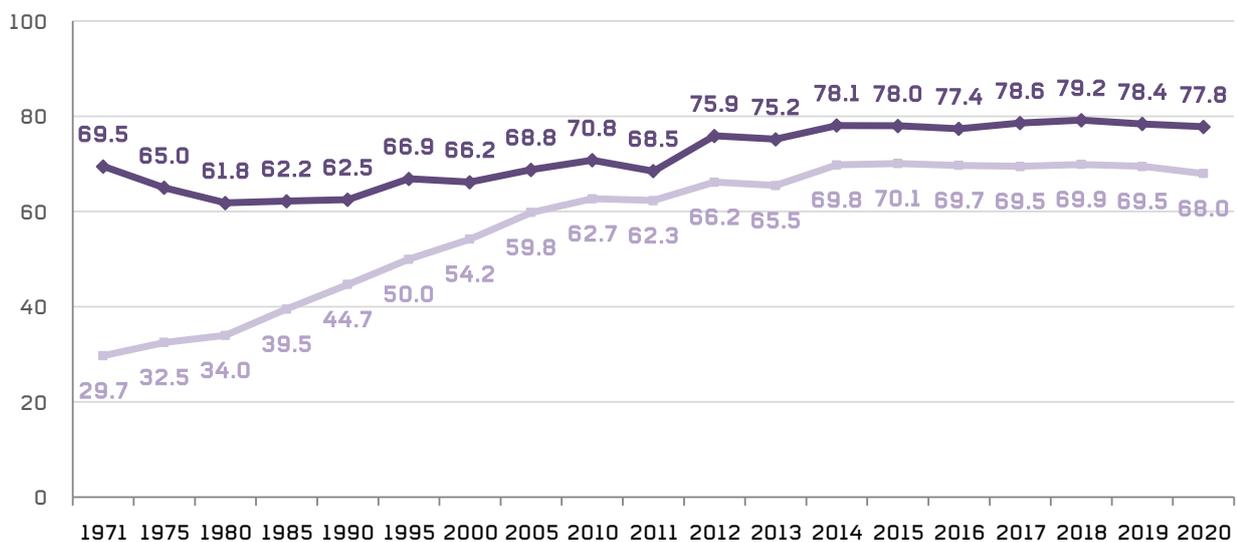
- העלייה במספר המועסקים בתחום ההיי-טק בין השנים 2016-2020 גבוהה באופן משמעותי בהשוואה לעלייה המקבילה בחמש השנים שקדמו להן (2011-2015) שעמדה על 15%.
- תחום ההיי-טק נחלק לענפי שירותים ותעשייה. בתל-אביב-יפו, מרבית המועסקים בהיי-טק מועסקים בענפי השירותים ועומדים בשנת 2020 על 97% מכלל המועסקים בהיי-טק. שיעור זה גבוה מהנתון המקביל בירושלים (78%), בחיפה ובישראל (71%).

2. מועסקים ומאפייני כוח העבודה של תושבי תל-אביב-יפו

כוח העבודה של תושבי תל-אביב-יפו

- המשתתפים בכוח העבודה הינם בני 15 ומעלה, שעבדו או שחיפשו עבודה באופן פעיל. מזה שנים, ההשתייכות לכוח העבודה גבוהה יותר בקרב תושבי תל-אביב-יפו בהשוואה לתושבי ירושלים, חיפה וישראל בכלל. עם השנים, שיעור ההשתתפות בכוח העבודה עלה בקרב תושבי העיר (במיוחד בקרב נשים תושבות העיר), והיה יציב בשנים האחרונות בקרב גברים ונשים כאחד.
- בשנת 2020, כ-73% מתושבי תל-אביב-יפו בגילאי 15 ומעלה, היו שייכים לכוח העבודה, זאת בהשוואה לכ-50% בירושלים וכ-62% בחיפה ובכלל ישראל.
 - השתייכות לכוח העבודה, לפי מין - כ-68% מהנשים תושבות העיר השתייכו בשנת 2020 לכוח העבודה. שיעור זה דומה לשיעור בשנים האחרונות (70%).
 - השתייכות לכוח העבודה, לפי השכלה ומין - שיעור השייכים לכוח העבודה עולה במקביל לעלייה ברמת ההשכלה, הן בקרב גברים והן בקרב נשים.

אחוז תושבי תל-אביב-יפו השייכים לכוח העבודה האזרחי*, לפי מין ולאורך השנים**

* משנת 2012 הנתונים כוללים את המשרתים בשירות צבאי או בקבע (עד אז כללו הנתונים את כוח העבודה האזרחי בלבד, ללא אנשי הצבא). לפיכך לא ניתן להשוות את נתוני 2012 ואילך לנתוני שנים קודמות.

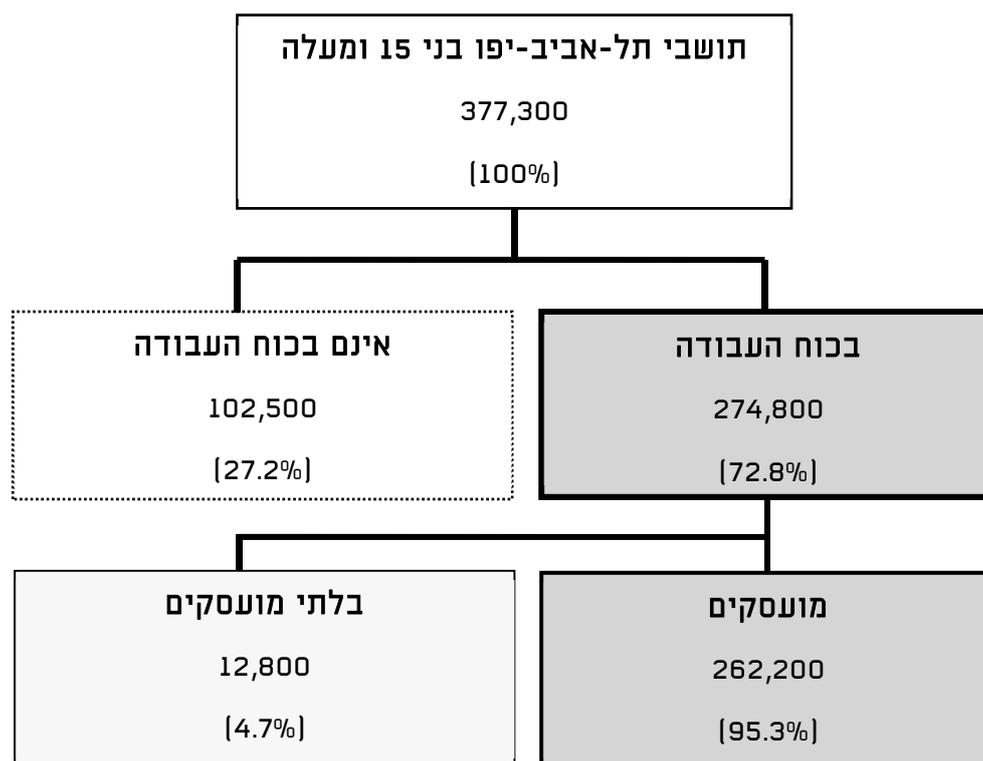
** עד 1985 הנתונים מתייחסים לגילאי +14, ביתר השנים הנתונים מתייחסים לגילאי +15.

מצב תעסוקתי של תושבי תל-אביב-יפו

- בשנת 2020 מספר המועסקים תושבי תל-אביב-יפו עמד על למעלה מרבע מיליון איש (כ-262,200), וקרוב לכשני שלישי מהם (64%) עבדו בעיר. מספר הבלתי מועסקים תושבי העיר הגיע בשנת 2020 קרוב לכ-13 אלף איש, אשר היוו כ-4.7% מהמשתייכים לכוח העבודה בעיר (בהשוואה לכ-5.1% בירושלים, 4.8% בחיפה ו-4.3% בכלל ישראל).

- בשנת 2020 לא חל שינוי גדול במספר המועסקים תושבי העיר לעומת מספרם בשנת 2019 (ירידה של חצי אחוז). מספר המועסקים כלל גם את המועסקים אשר הוצאו לחליית בהשפעת משבר נגיף הקורונה. יחד עם זאת, חלו שינויים בתמהיל המועסקים והבלתי מועסקים תושבי העיר:
- בשנת 2020 בהשוואה לשנת 2019, חלה ירידה גדולה בכמות העובדים בהיקף חלקי (21%) וירידה מתונה יותר בקרב העובדים בהיקף מלא (כ-4%). חלה עלייה גדולה (115%) במועסקים שנעדרו זמנית מהעבודה.
- בדומה לשנים קודמות, הנטייה לעבוד בהיקף חלקי בלטה יותר אצל נשים והירידה אצלן בהשוואה לשנת 2019 גבוהה יותר: כ-23% מהנשים המועסקות הועסקו במשרה בהיקף חלקי בהשוואה ל-30% בשנת 2019. לגבי הגברים 15% מהגברים המועסקים הועסקו במשרה חלקית בהשוואה ל-19% ב-2019.
- עובדים שנעדרו זמנית מעבודתם - בהשוואה לשנת 2019, בשנת 2020 חלה עלייה גבוהה יותר בקרב גברים בהשוואה לנשים (153% לעומת 94% בהתאמה).
- בשנת 2020 חלה עלייה של כ-35% במספר הבלתי מועסקים תושבי העיר. בקרב הנשים העלייה הייתה גבוהה יותר בהשוואה לגברים (41% לעומת 29% בהתאמה).
- שיעור השכירים מכלל המועסקים תושבי העיר, הגיע בשנת 2020 לכ-83%, והוא מעט גבוה יותר בהשוואה לשיעור המקביל בחמש השנים האחרונות (80%-81%).

מצב תעסוקתי של תושבי תל-אביב-יפו בני 15 ומעלה (2020)*

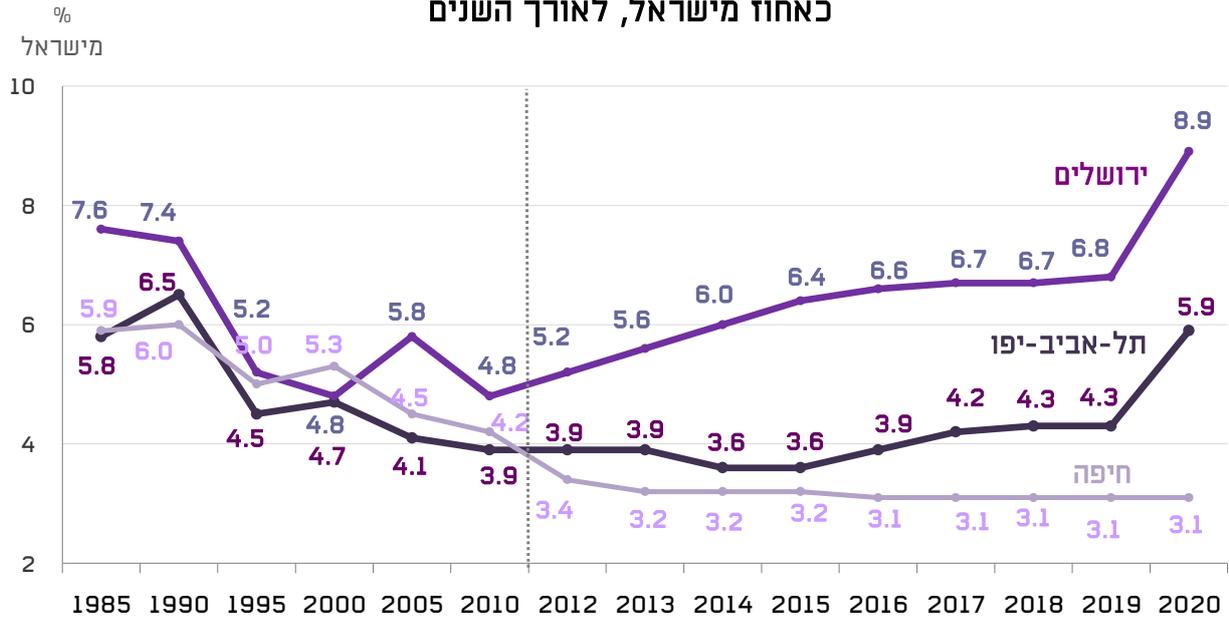

דורשי עבודה בלשכות התעסוקה בתל-אביב-יפו

- מספר דורשי העבודה בשנת 2020 בתל-אביב-יפו עמד על 51 אלף איש בממוצע לחודש, אשר היוו כ-6% מכלל דורשי העבודה בישראל בשנה זו (הנתון המקביל בשנת 2019 - 6,976).
- לאחר שנים של יציבות במספר דורשי העבודה בעיר, בשנת 2020 בהשפעת משבר נגיף הקורונה, מספרם של דורשי העבודה בתל-אביב-יפו גדל פי 7 בהשוואה למספרם בשנת 2019. גם בירושלים עולה תמונה דומה (בישראל ובחיפה, מספרם גדל כמעט פי 5).

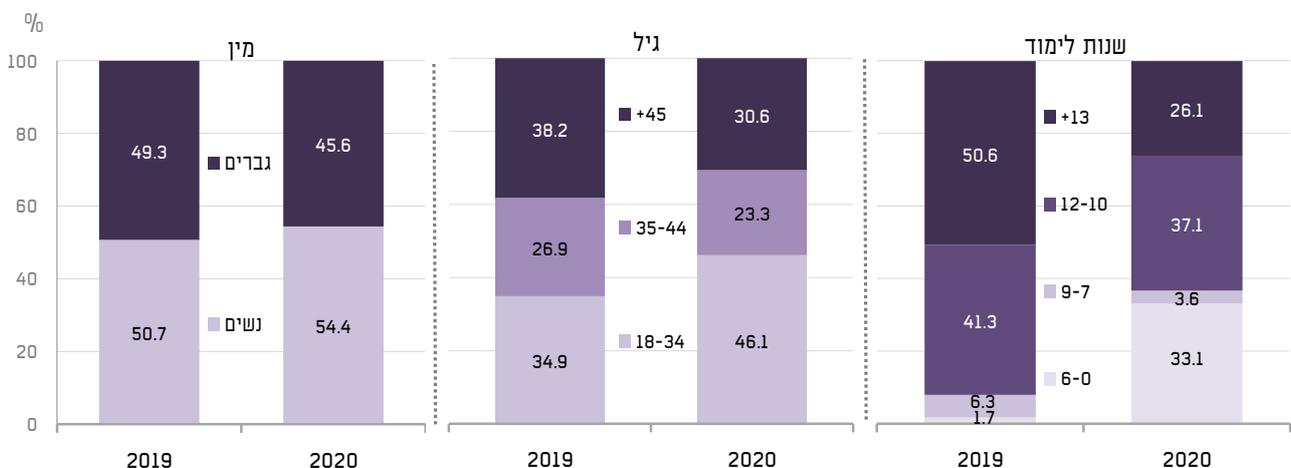
- בשנת 2020 שיעור דורשי העבודה בתל-אביב-יפו מתוך כלל ישראל עמד על 5.9% והוא היה גבוה בהשוואה לשיעור המקביל בשנת 2019 (4.3%) טרם פרוץ משבר נגיף הקורונה.
- תמהיל דורשי העבודה השתנה בשנת 2020 לעומת 2019 - חל גידול בשיעור דורשי העבודה בעלי השכלה נמוכה וקטון בשיעור בעלי ההשכלה הגבוהה, כך שכשליש מדורשי העבודה בשנת 2020 היו בעלי השכלה נמוכה של 0-6 שנות לימוד וכ-26% נוספים היו בעלי השכלה גבוהה של 13 שנות לימוד או יותר.
- בשונה משנים קודמות, בשנת 2020 שיעור דורשי העבודה מקרב הנשים היה גבוה יותר בהשוואה לגברים (54% לעומת 46%, בהתאמה). בדומה לישראל ולחיפה.

ממוצע חודשי של מספר דורשי עבודה בשלוש הערים הגדולות, כאחוז מישראל, לאורך השנים

* עד 2010 הנתונים מוצגים בדילוגים של 5 שנים, משנת 2012 הנתונים מוצגים ללא דילוגים בין השנים.

דורשי עבודה בתל-אביב-יפו, לפי מין, גיל ושנות לימוד (2019-2020)

תיירות

נתונים נבחרים 2020

בשנת 2020 חל צמצום משמעותי בענף התיירות בעקבות התפרצות נגיף הקורונה

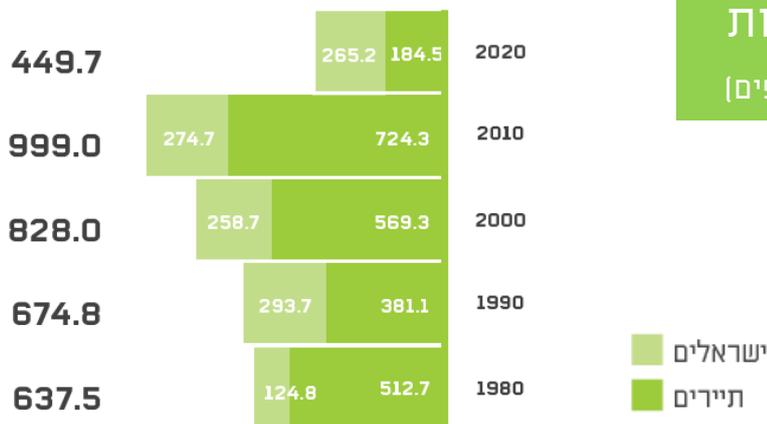

אורחים

449,700

11.5% מישראל

אורחים במלונות
לאורך זמן (אלפים)

לינות **946,600**

10.3% מישראל

מתוכם **459,600** לינות תיירים
21.0% מישראל

מלונות **83**

19.5% מישראל

חדרים במלונות תיירות **8,795**
15.8% מישראל

פדיון במלונות תיירות

פדיון תיירים
279,406 (אלפי ש"ח)
31.4% מישראל

640,353 (אלפי ש"ח)
14.9% מישראל

התפרצות נגיף הקורונה יצרה משבר חסר תקדים בענף התיירות העולמי ובכלל זה גם בישראל. הפעילות התיירותית נגדעה ברובה עם החלת מתכונת החירום בישראל מאמצע חודש מרץ 2020 בד בבד עם סגירת הגבולות והמרחב האווירי שהתלוו לכך. פעילות בתי המלון פסקה כמעט לחלוטין, ואז חודשה לסירוגין, בהתאם למדיניות הסגרים ולהנחיות הממשלה. בעוד שלא חל בעיר כל שינוי בתשתית המלונאית (מספר בתי המלון והחדרים בהם), מדדי התיירות בתל-אביב-יפו בשנת 2020 הצטמצמו באופן גורף בהשוואה לשנת 2019, מבחינת מספר האורחים ולינותיהם, פדיון מלונות התיירות והיקף התעסוקה בהם.

לפני פרוץ משבר הקורונה שגשג ענף התיירות בתל-אביב-יפו. בעשור שבין 2010-2019, צמחה התשתית המלונאית בעיר - מספר בתי המלון ומספר החדרים בהם (66% ו-33% בהתאמה) בדומה לעלייה במספרם של כלל האורחים בהם (62% ו-37% בהתאמה).

הנתונים המוצגים להלן מתייחסים למלונות תיירות בלבד. בעיר ישנם מקומות לינה נוספים לתיירים שאינם מוגדרים כמלונות תיירות, ושהנתונים לגביהם (מספר חדרים, כמות לינות, אורחים, משרות ופדיון) אינם כלולים בנתונים אלו בשל מחסור בנתונים רשמיים לגביהם.

1. מלונות תיירות ופדיון

פדיון מלונות התיירות בתל-אביב-יפו עמד בשנת 2020 על כ-640 מיליון ש"ח והיווה כ-15% מפדיון מלונות התיירות בישראל (21% בשנת 2019). הפדיון בשנת 2020 הצטמצם משמעותית בהשוואה לפדיון בשנת 2019, שעמד על למעלה מ-2.6 מיליארד ש"ח (ירידה של 75%).

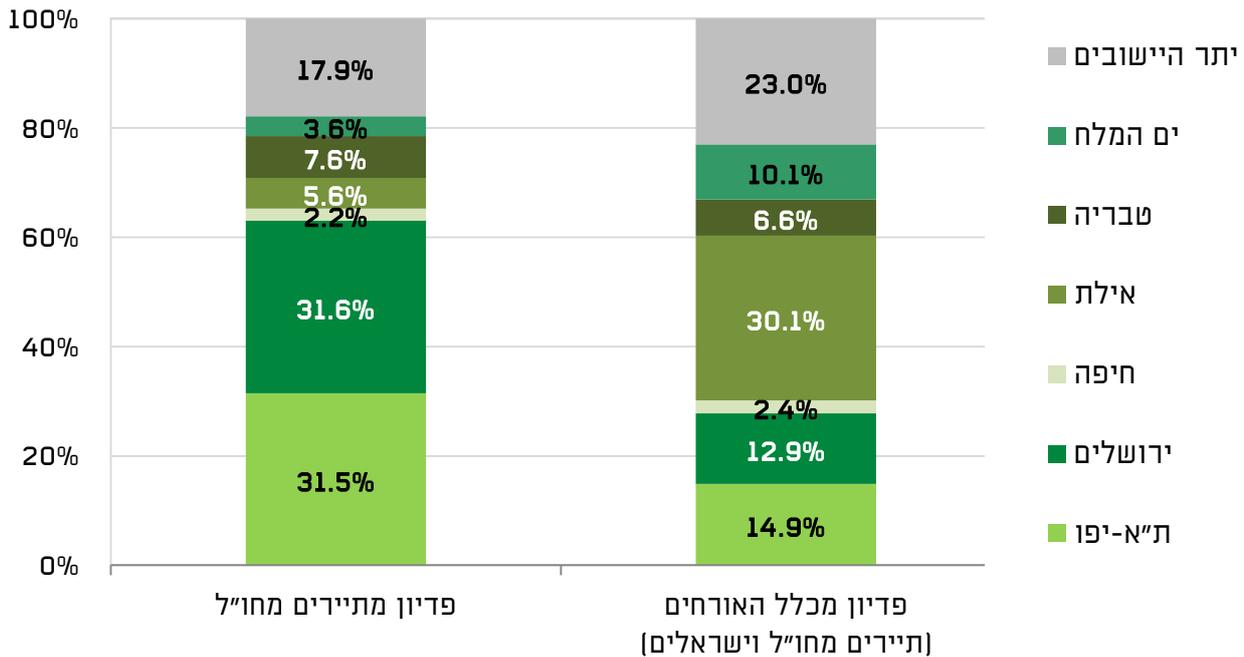
מלונות תיירות בתל-אביב-יפו:

- בסוף שנת 2020 פעלו בתל-אביב-יפו 83 מלונות תיירות, בהם 8,795 חדרים. ההיצע המלונאי של מלונות התיירות דומה בשנת 2020 להיצע בשנת 2019.
- בשנת 2020 תפוסת החדרים עמדה על 20% ותפוסת המיטות על 15% והייתה נמוכה משמעותית בהשוואה לשיעורי התפוסה בשנת 2019 (76% ו-57% בהתאמה). שיעורי תפוסת החדרים והמיטות במלונות התיירות בתל-אביב-יפו בשנה זו הייתה דומה לשיעורי התפוסה בירושלים וחיפה, אך נמוכה מזו שבכלל ישראל (21% ו-25% בהתאמה).

פדיון מלונות התיירות בתל-אביב-יפו

- הירידה בפדיון מלונות התיירות בעיר עם פרוץ משבר הקורונה התרחשה לאחר שנים בהן פדיון מלונות התיירות בעיר היה במגמת עלייה (מאז שנת 2003 ועד 2019 במגמת עלייה, למעט ירידה קלה בשנים 2013 ו-2014).
- בשנת 2020 חלה ירידה של 75% בסה"כ פדיון מלונות התיירות בעיר, לעומת ירידה של 66% בכלל ישראל בהשוואה לשנת 2019. הירידה בפדיון מלונות התיירות בתל-אביב-יפו הייתה גבוהה יותר כיוון שהכנסותיה מתבססות בעיקר על תיירות חוץ, שדעכה באופן משמעותי עם פרוץ משבר הקורונה.
- פדיון מלונות התיירות בעיר מורכב מפדיון מתיירים מחו"ל ומפדיון מישראלים. בשנת 2020 כ-44% מפדיון מלונות התיירות בעיר הגיע מתיירים מחו"ל. (בשנת 2019 - 69%), כשמרבית פדיון התיירים מחו"ל בשנת 2020 התקבל ככל הנראה ברבעון הראשון של 2020, טרם פרוץ משבר הקורונה.
- הפדיון מתיירים בחו"ל בתל-אביב-יפו בשנת 2020 היווה כ-31% מסך כל הפדיון מתיירים מחו"ל בישראל (בשנת 2019 השיעור היה דומה - 33%).

פדיון מלונות התיירות בישראל בחלוקה לפי יישובים (%), 2020

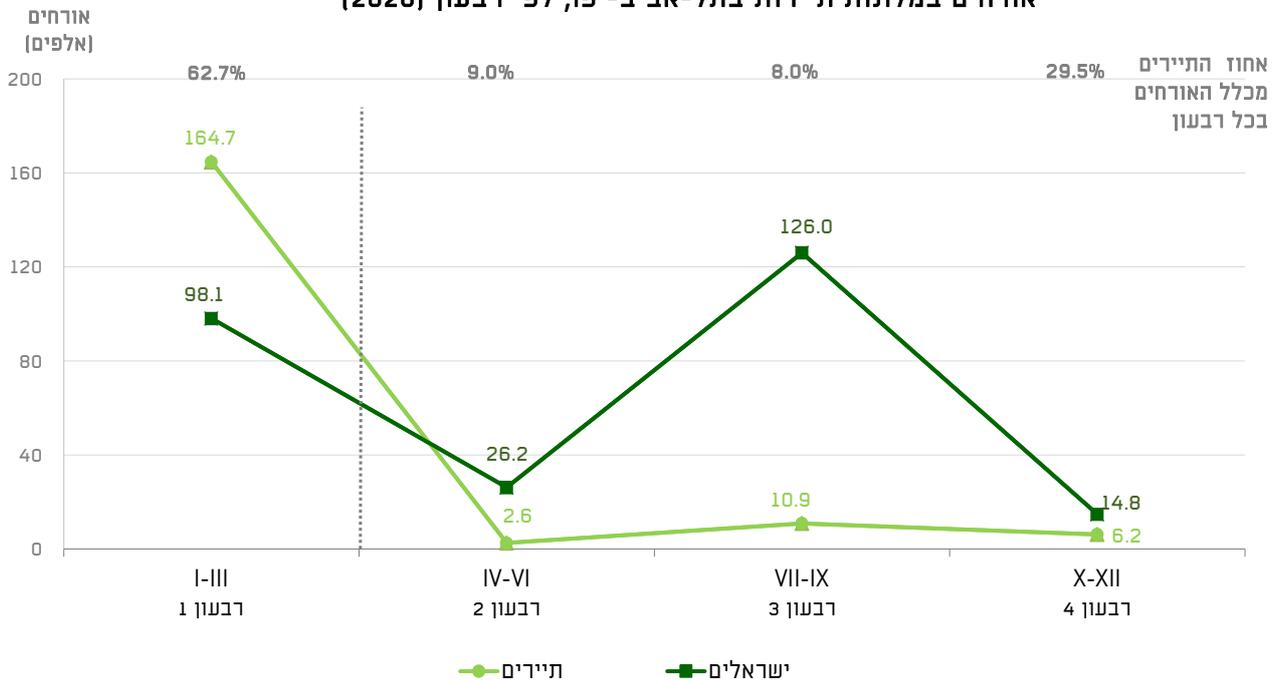
2. אורחים ולינות

מגמת הגידול העולמית בענף התיירות נקטעה עם פרוץ משבר הקורונה: בשנת 2020 הגיעו לעיר כ- 450,000 אורחים אשר לנו בה קרוב ל-950,000 לינות. שיעורים אלה נמוכים בהשוואה לשנת 2019 אשר הייתה שנת שיא במספר האורחים בעיר (למעלה מ-1.6 מיליון אורחים) ובמספר לינותיהם (כמעט 3.8 מיליון לינות).

- כמות התיירים שהתארחו במלונות התיירות בעיר בשנת 2020 דעכה כמעט כליל לאחר פרוץ משבר הקורונה: בשנת 2020 התארחו במלונות התיירות בתל-אביב-יפו קרוב ל-185,000 תיירים, אשר לנו בה כמעט חצי מיליון לינות (בשנת 2019 - קרוב ל-1.1 מיליון תיירים שלנו קרוב ל-3 מיליון לינות).
- בשנת 2020 בהשוואה ל-2019 חלה ירידה של כ-83% במספר התיירים שהתארחו במלונות התיירות בעיר וירידה של כ-84% במספר לינותיהם.
- ממוצע הלינות לתייר במלונות תיירות בתל-אביב-יפו עמד בשנת 2020 על 2.5 לינות והיה מעט נמוך יותר בהשוואה לממוצע הלינות בשנת 2019 - 2.7 לילות (בישראל - 2.7 לילות בממוצע גם בשנת 2020 וגם בשנת 2019).
- התיירים במלונות התיירות בתל-אביב היוו 41% מסך האורחים במלונות תיירות בעיר בשנה זו ולינותיהם היוו קרוב למחצית (49%) מהלינות במלונות התיירות בעיר. (שיעור התיירים ב-2019 - 67% ושיעור לינותיהם - 77%).
- כ-90% ממהתיירים ומלינותיהם במלונות התיירות בעיר התרחשו בשנת 2020 בחודשים ינואר-מרץ, טרם פרוץ המשבר במלואו.
- ישראלים - למעלה מרבע מיליון ישראלים (265,200) לנו בשנת 2020 במלונות התיירות בעיר. שיעור זה נמוך בכ-50% בהשוואה למספרם בשנת 2019. (בישראל - מגמת הירידה דומה).
- משבר הקורונה קטע את מגמת הגידול במספר הישראלים אשר לנו במלונות התיירות בעיר (בעשור שקדם לפרוץ המשבר הקורונה, בן השנים 2010-2019, מספרם של הישראלים שלנו במלונות התיירות בעיר הוכפל ומספר לינותיהם עלה בכ-72%).
- אחוז הישראלים שלנו במלונות תיירות בתל-אביב-יפו בשנת 2020 עמד על 63% והיה גבוה בהשוואה לנתון המקביל בשנת 2019 (33%).

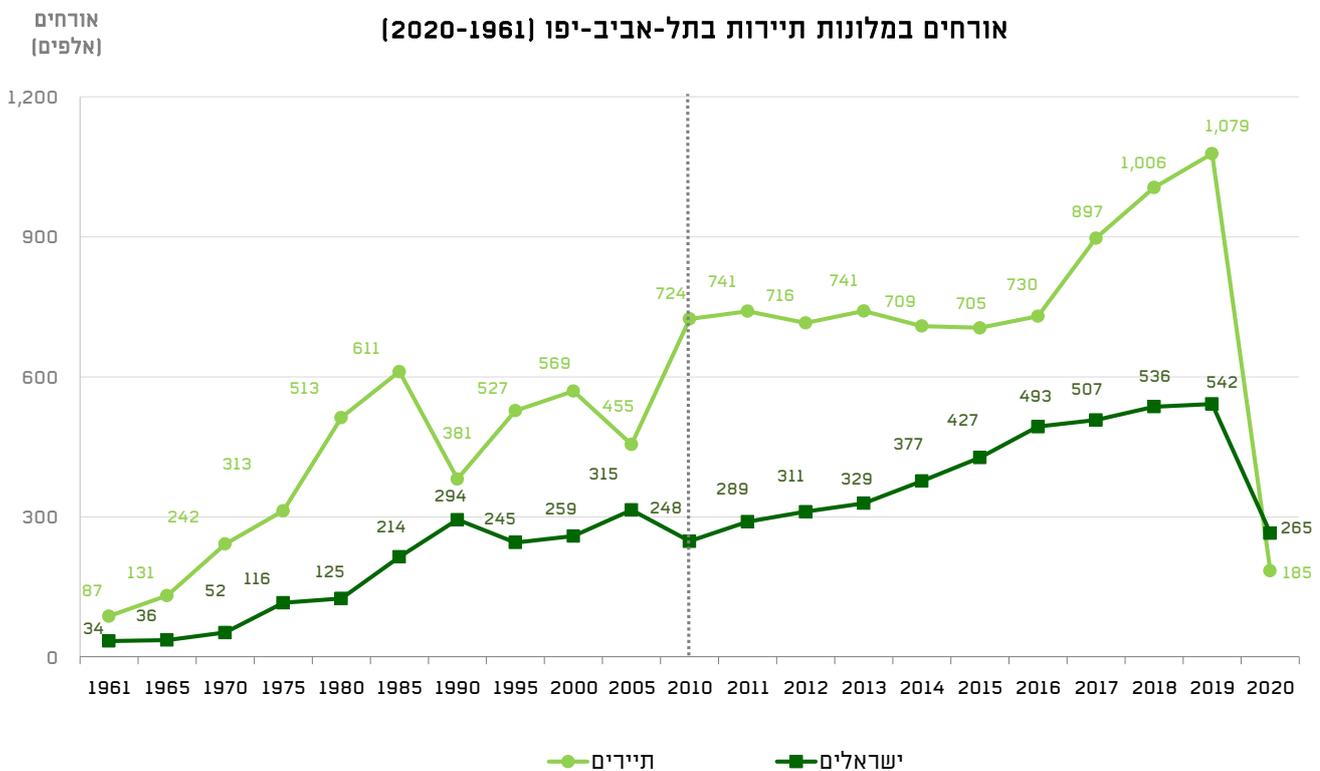
למעט בתקופות הסגרים בהם לא התאפשרה פעילות מלונאית, ניתן לראות כי 48% מהישראלים שהתארחו במלונות התיירות בעיר התארחו ברבעון השלישי (במהלך משבר הקורונה) ו-37% נוספים התארחו ברבעון הראשון, טרם פרוץ המשבר.

אורחים במלונות תיירות בתל-אביב-יפו, לפי רבעון (2020)

הערה: רבעון 1 - טרום פרוץ משבר הקורונה.

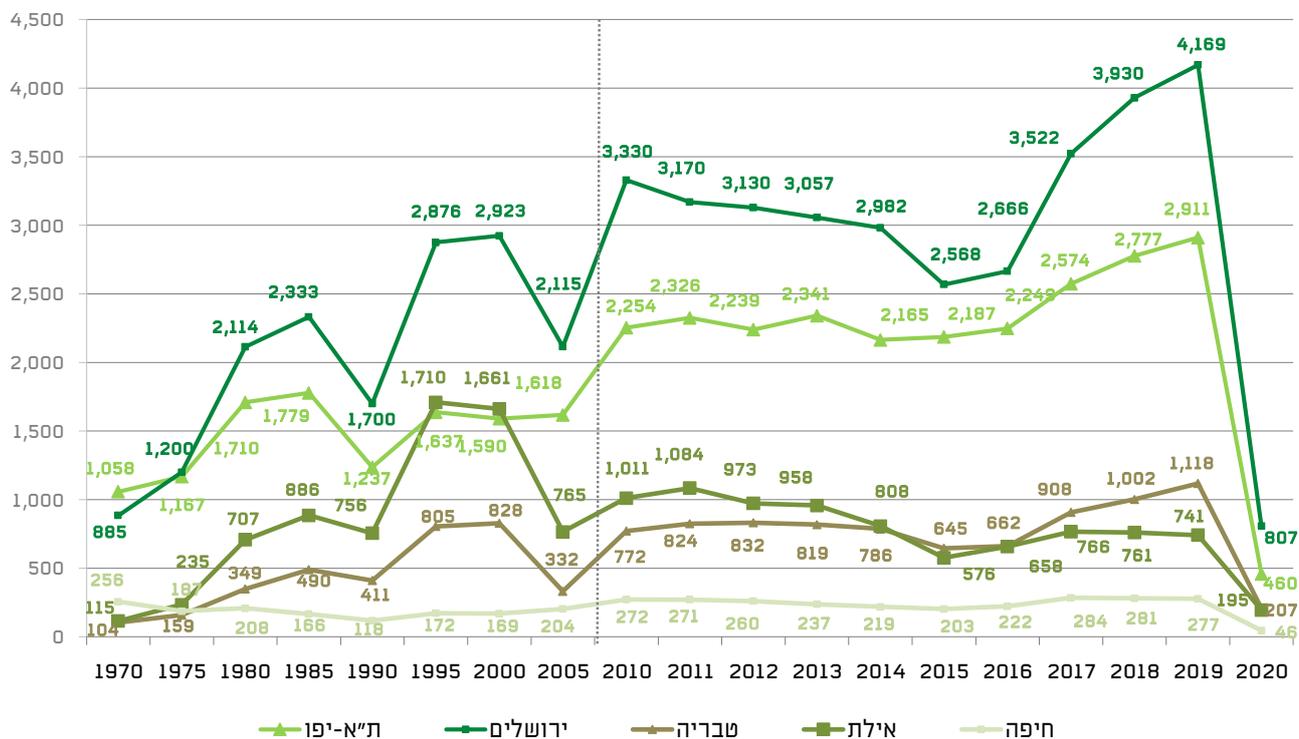
אורחים במלונות תיירות בתל-אביב-יפו (2020-1961)

הערה: עד 2010 הנתונים מוצגים בדילוגים של 5 שנים. משנת 2010 הנתונים מוצגים ללא דילוגים בין השנים.

לינות
(אלפים)

לינות תיירים במלונות תיירות - לפי יישוב (2020-1970)

הערה: עד 2010 הנתונים מוצגים בדילוגים של 5 שנים. משנת 2010 הנתונים מוצגים ללא דילוגים בין השנים.

סדר ציבורי

נתונים נבחרים 2019-2020

בין השנים 2000-2020
ירידה במספר תיקי החקירה
ב-45% בתל-אביב-יפו
ב-25% בישראל

(2020)

תיקי חקירה של
אירועים פליליים

26,371

9% מתיקי החקירה בישראל

שיעור המבוגרים בני 19 ומעלה המורשעים
בדין (2019)

2.5

בשנת 2015 השיעור היה 4.4

שיעור המבוגרים בני 19 ומעלה המורשעים
בדין, לפי קבוצות אוכלוסייה (2019)

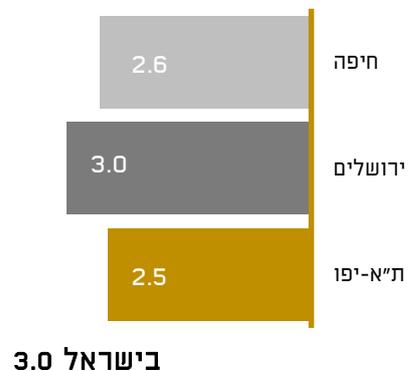
ישראל	תל-אביב-יפו
2.7	2.1
6.5	14.2

יהודים ואחרים
ערבים

שיעור המורשעים בדין
ל-1,000 תושבים

שיעור בני 12 ומעלה המורשעים
בדין (2019)

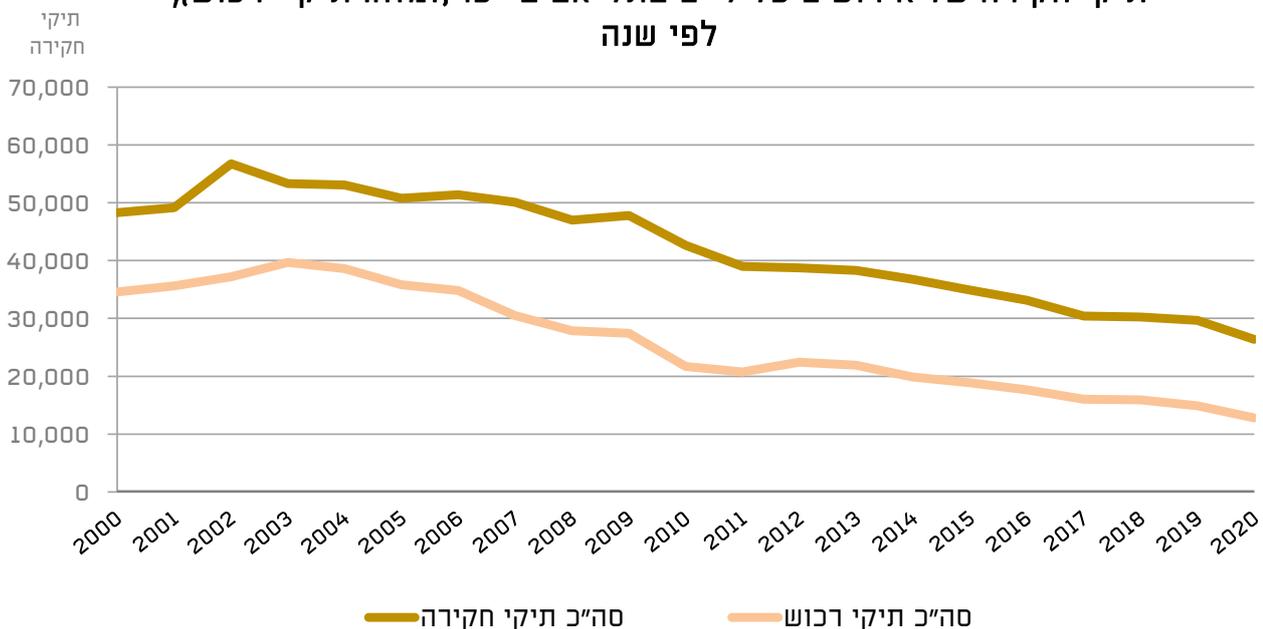

אירועים פליליים

בשנת 2020 נפתחו במשטרה 26,371 תיקי חקירה של אירועים פליליים שאירעו בעיר. בשנים 2000-2020 אחוז התיקים שנרשמו בעיר מסה"כ התיקים שנרשמו בישראל נע בין כ-9% ל-13%, בעוד שאוכלוסיית תל-אביב-יפו בשנת 2020 מהווה רק 5% מאוכלוסיית ישראל. אולם, יש לקחת בחשבון, שתל-אביב-יפו היא מרכז מטרופוליני ובעיר שוהים מדי יום מאות אלפי אנשים שאינם תושבי העיר, וגם הם נופלים קורבן למעשים פליליים, או מבצעים מעשים אלה.

- כ-38% ממקרי גניבת האופניים בישראל, אירעו בתל-אביב-יפו.
- כ-24% ממקרי חטיפת הארנקים וכ-32% ממקרי הכייסות בארץ, אירעו בעיר.
- כ-16% ממקרי השוד וכ-13% ממקרי השוד בנסיבות חמורות מהתיקים הפליליים בישראל, הם בשל מקרים שאירעו בעיר.
- בין השנים 2000-2020 חלה ירידה של 45% במספר תיקי החקירה בעיר, בהשוואה לירידה של 25% במספר תיקי החקירה בישראל בתקופה המקבילה.

תיקי חקירה של אירועים פליליים בתל-אביב-יפו (ומזה: תיקי רכוש), לפי שנה

מורשעים בדיון

שיעור המבוגרים יהודים ואחרים המורשעים בדיון ל-1,000 תושבי תל-אביב-יפו היה נמוך מעט משיעורם המקביל בישראל. לעומת זאת, שיעור המבוגרים הערבים בעיר היה גבוה יותר מהשיעור המקביל בישראל. מגמה דומה נצפתה לגבי שיעור הקטינים הערבים, אך לא לגבי קטינים יהודים ואחרים.

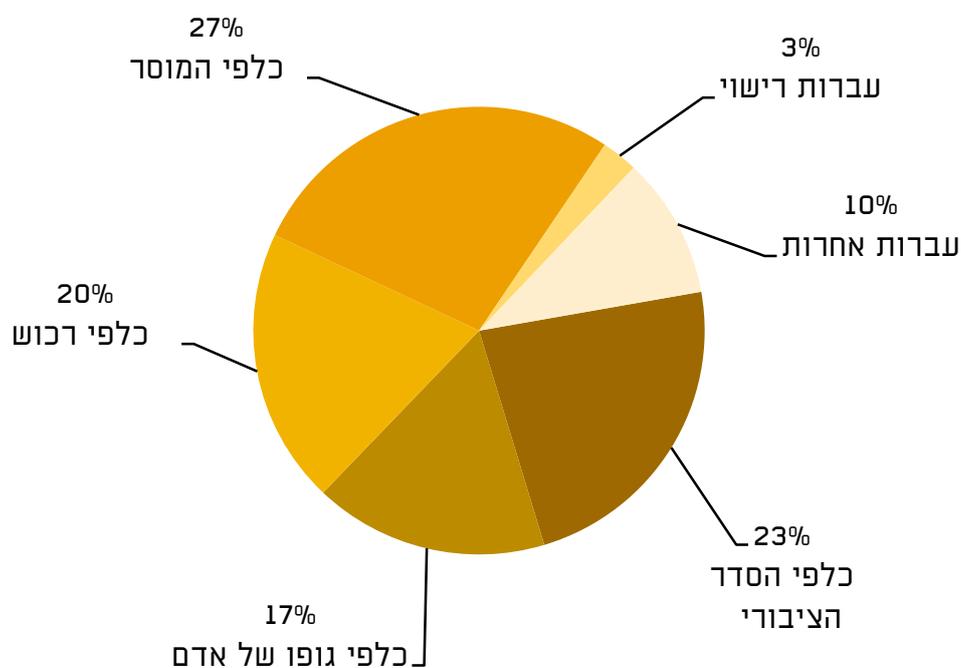
- בשנת 2019 הורשעו בדיון 1,093 עבריינים מבוגרים שגרו בעיר בעת קבלת פסק הדין (העבירות בוצעו הן בתל-אביב-יפו והן ביישובים אחרים). שיעור המבוגרים (בני 19 ומעלה) המורשעים בדיון ל-1,000 תושבי תל-אביב-יפו היה 2.5, פחות משיעורם המקביל בישראל שעמד על 3.4.
- מתוך כלל התושבים המבוגרים (בני 19 ומעלה), שיעור המבוגרים יהודים ואחרים המורשעים בדיון ל-1,000 תושבי תל-אביב-יפו היה 2.1, פחות משיעורם המקביל בישראל שעמד על 2.7.
- בניגוד למבוגרים יהודים ואחרים שהורשעו בדיון, שיעור המבוגרים הערבים שהורשעו בדיון ל-1,000 תושבים ערבים בעיר היה 14.2, גבוה יותר מהשיעור המקביל בישראל שעמד על 6.5.
- שיעור הקטינים (בני 12-18) שהורשעו בדיון ל-1,000 תושבי העיר הערבים גם הוא גבוה יותר מהשיעור המקביל בישראל (10.8 בהשוואה ל-1.1). הבדל שכזה לא נמצא ביחס לאוכלוסיית

הקטינים יהודים ואחרים בעיר (שיעור של 1.1 קטינים יהודים ואחרים שהורשעו בדין ל-1,000 תושבים, בהשוואה לשיעור מקביל של 0.6 ברמה הארצית).
 בשנים 2015-2019 חלה ירידה בשיעור המבוגרים הערבים המורשעים בדין ל-1,000 תושבי העיר מ-23.5 בשנת 2015 ל-14.2 בשנת 2019.

סוג העברה

בשנת 2019 העברות הרווחות ביותר בקרב מורשעים בדין שגרו בעת קבלת פסק הדין בתל-אביב-יפו הן עברות כלפי המוסר (סחר, יבוא ויצוא סמים, שימוש בסמים מסוכנים וכו'), עברות כלפי הסדר הציבורי, עברות רכוש, ועברות כלפי גופו של אדם.
 בקרב מבוגרים שהורשעו בדין בתל-אביב-יפו, העברות השכיחות ביותר היו כלפי המוסר (27%), כלפי הסדר הציבורי (23%), כלפי רכוש (20%), וכלפי גופו של אדם (17%).
 העברות הרווחות ביותר בקרב קטינים היו כלפי רכוש (31%), כלפי גופו של אדם (27%), וכלפי הסדר הציבורי (21%).

מבוגרים מורשעים בדין שגרו בעת קבלת פסק הדין בתל-אביב-יפו, לפי סוג העברה (2019)

קיימות

נתונים נבחרים 2018-2020

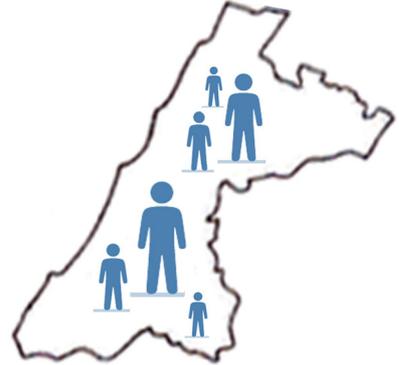
הירידה בכמות הפסולת ובכמות המחזור הייתה בחלקה כתוצאה מהסגרים שהוטלו וצמצום הפעילות העסקית בעיר בעקבות התפרצות נגיף הקורונה

צפיפות

בתל-אביב-יפו (2020)

9

נפשות לדונם (1,000 מ"ר)

צריכת מים שנתית לתושב

68 מ"ק
שנת 2020

64 מ"ק
שנת 2010

צריכת המים השנתית לתושב במגמת עליה

כמות הפסולת לתושב (2019)

2.4

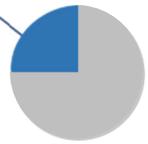
ק"ג ליום

1.8 ק"ג בישראל

שיעור הפסולת למחזור בעיר-40%

שטח ירוק* כאחוז משטח העיר (2020)

24%

*פארקים, גינות וחורשות

תחבורה

אורך שבילי האופניים בעיר (2021)

160 ק"מ

ממשקי הבית לרשותם שני רכבים או יותר (2018)
27% בישראל

16%

בני אדם נפגעו בתאונות דרכים בתל-אביב-יפו (2020)
14% מישראל

1,561

פרק זה עוסק בסדרת מדדים מתחומי הקיימות: צפיפות אוכלוסייה, איכות סביבה, אנרגיה, תחבורה וחברה.

1. צפיפות האוכלוסייה

- שטח השיפוט המוניציפאלי של תל-אביב-יפו הוא 51,809 דונם. ב-2020 הגיעה צפיפות האוכלוסייה בעיר ל-9.0 נפשות לדונם.
- לפי הנתונים לשנת 2019, בהשוואה ליישובים אחרים, הצפיפות בתל-אביב-יפו (שעמדה בשנת 2019 על 8.9) גדולה מזו שבירושלים (7.4) ובחיפה (4.4).
- בין אזורי העיר קיימת שונות בצפיפות האוכלוסייה. באזור עבר הירקון ובאזור שרונה ומונטפיורי - צפיפות האוכלוסייה נמוכה יותר (בין 4.3 ל-7.1 נפשות לדונם בשנת 2019), ובאזור מרכז העיר והצפון הישן צפיפות האוכלוסייה גבוהה יותר (14.2 ו-18.5 נפשות לדונם בשנת 2019, בהתאמה).
- ב-30 השנים האחרונות צפיפות האוכלוסייה עלתה, בעיקר כתוצאה מבניית שכונות מגורים חדשות.

2. איכות הסביבה

איכות אוויר

משנת 2001 חל שיפור במדדי איכות האוויר.

- בתל-אביב-יפו קיימות 12 תחנות ניטור אוויר, תחנות ברציפי הרכבת ומספר תחנות נוספות הגובלות בעיר ומחוברות לרשות לאיכות הסביבה. איכות האוויר בעיר מושפעת ממזהמים הנפלטים מכלי התחבורה בעיר ועל כן המדדים העיקריים לזיהום האוויר הם: תחמוצות חנקן NO_2 , NO_x , וחלקיקים נשימיים $PM_{2.5}$. מזהמים נוספים המנוטרים הם חלקיקי אבק PM_{10} , תחמוצות גופרית SO_x , בנזן ואוזון - עבורם הערכים נמוכים ומתחת לערכי הסף שקבע המשרד להגנת הסביבה. במהלך השנים האחרונות חלה ירידה ניכרת בריכוזי תחמוצות גופרית SO_x , כך שלא נרשמו כלל חריגות והריכוזים שנמדדו קטנים מאוד, זאת כתוצאה ממעבר לשימוש בגז מחצבים במהלך 2006 בתחנת הכח רידינג, מעבר של עסקים ותעשייה לשימוש בסולר ובגז במקום מזוט וחיוב תחנות הדלק לשווק סולר דל גופרית.
- בנוסף, כתוצאה מכניסת תחבורה פחות מזהמת, כמו דגמי יורו 6 ורכבים המונעים בהנעה נקייה, קיימת ירידה בתחמוצות חנקן NO_2 , NO_x וחלקיקים נשימיים $PM_{2.5}$.
- במהלך שנת 2020, בעקבות הקורונה והסגרים, חלה ירידה בכמויות כלי התחבורה שנעו בעיר. בעקבות כך, התקבלו ערכים ממוצעים נמוכים מאוד של תחמוצות חנקן NO_2 , NO_x וחלקיקים נשימיים $PM_{2.5}$.

איכות מי הים

איכות מי הים אינה קבועה ומשתנה בהתאם לגורמים שונים.

- בדיקות מיקרוביאליות של מי הים לאיתור מזהמים בחופי הרחצה המוכרזים (שיש בהם תחנות הצלה) נועדו לקבוע האם מי הים נקיים ע"פ הסטנדרט המומלץ של משרד הבריאות.
- בעשור האחרון ישנה תנודתיות באיכות מי הים, כך בשנת 2020 חלה עליה באחוז החריגות מהתקן בהשוואה לשנת 2019 במחצית מהחופים שנמדדו, ואילו ביתר החופים חל שיפור קל באחוז החריגות קל או שהוא נותר ללא שינוי.

ריאות ירוקות

בעשור האחרון חלה עלייה משמעותית בשטח "הריאות הירוקות" בעיר.

- ב-2020 כ-24% משטח העיר הוא שטח ירוק (פארקים, גנים וגינות כלבים, חורשות, פסי ירק, שטחי בור ועוד). סך כל השטח הירוק הסתכם ב-12,288 דונם - עלייה של 9% בעשר השנים האחרונות.
- נכון לסוף שנת 2020 קיימים בעיר 67 אתרי טבע עירוני בשטח כולל של 367 דונם. באתרי הטבע מבוצעות פעולות שיקום אקולוגי והשבה של מגוון מינים מקומיים, תוך כדי שילוב הקהילה ובשיתוף מוסדות החינוך בעיר. כמו כן, פועלת העירייה ליצירת תשתיות טבע חדשות, שיקום והעשרה אקולוגית של בתי גידול מקומיים, יצירת רצפים אקולוגיים, שתילת מגוון עצי ארץ ישראל,

שיקום קרקעות חמרה, שיקום בריכות חורף ואגמי פארק "גני יהושע" על-ידי שתילת צמחי גדה מקומיים והקמת מתקנים חדשניים מבוססי טבע לחלחול נגר בחורשות קיימות.

נכון לשנת 2020 קיימות בעיר 97 גינות כלבים אשר תוכננו והוקמו על-ידי האגף לשיפור פני העיר בשיתוף הוועד העירוני והתושבים - עלייה של 41% בחמש השנים האחרונות.

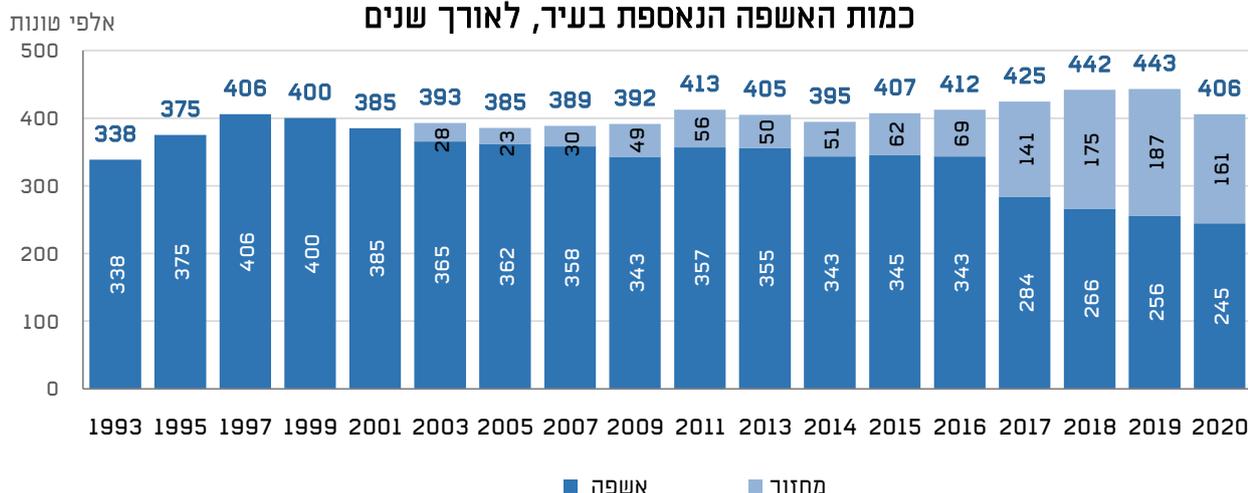
פסולת ומחזור

כמות הפסולת לאדם בתל אביב-יפו היא מהגבוהות בישראל.

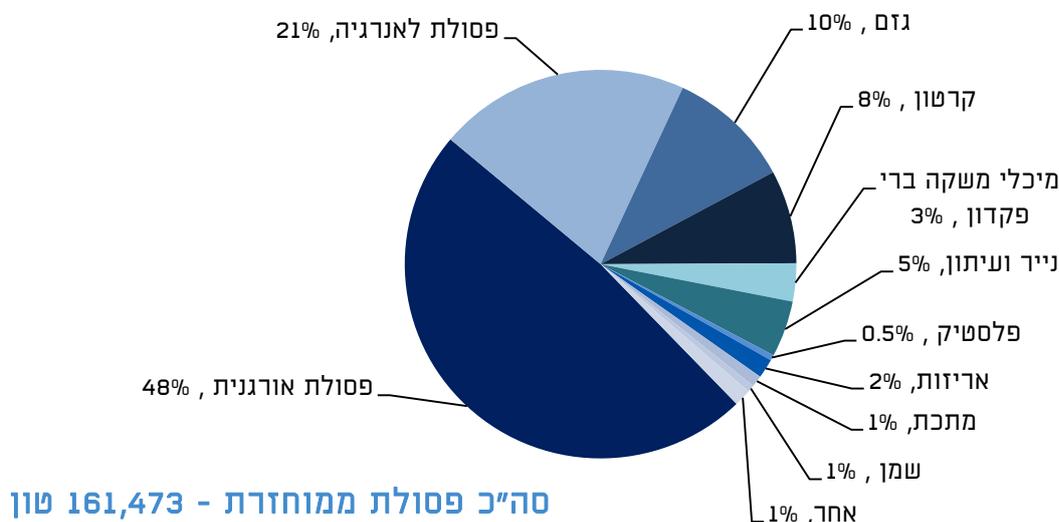
בשנת 2020 פונו כ-406 אלפי טון פסולת מתל-אביב-יפו; שיעור הפסולת למחזור בעיר - 40% מכלל הפסולת; כמות הפסולת לתושב ליום בעיר - 2.4 ק"ג - נתון גבוה בהשוואה ל-1.8 ק"ג לאדם ליום בישראל (ב-2019). לפער זה מספר הסברים: בעיר מבקרים מדי יום רבבות אנשים, המגיעים אליה לצורכי עבודה, בילוי ומסחר וכן חיה בה אוכלוסיית עובדים זרים ומבקשי מקלט. אוכלוסיות אלו מייצרות פסולת, אולם אינן נכללות בחישוב הממוצע של פסולת לתושב. כמו כן קיים קשר בין המצב הכלכלי-חברתי של אוכלוסיית עיר לבין כמות הפסולת שהיא מייצרת.

על רקע משבר הקורונה, חלה לראשונה ירידה של 8% בכמות הפסולת שפונתה מהעיר, וכתוצאה מכך ירידה של כמות הפסולת לתושב ליום (2.7 ק"ג בשנת 2019).

כמות האשפה הנאספת בעיר, לאורך שנים

פסולת מוצקה ממוחזרת בתל-אביב-יפו, לפי סוג (יחס משקלי) 2020

3. אנרגיה חשמל

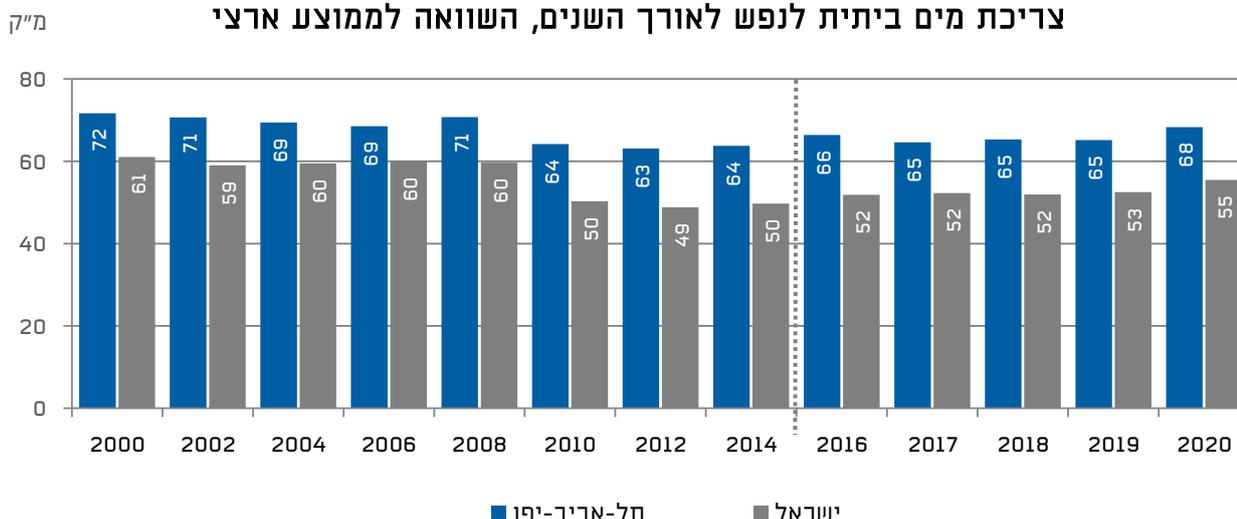
- התייעלות אנרגטית: צריכת החשמל העירונית הכוללת נמצאת בירידה - בשנת 2020 נרשמה צריכה של 74,488,000 קוט"ש, ירידה של 3% בהשוואה לצריכה בשנת 2019 וירידה של 3.7% בהשוואה לצריכה בשנת 2018. מבחינה כספית - בשנתיים האחרונות הושג חיסכון של כ-1.7 מיליון ₪. זאת, למרות תוספת של 50 מבני ציבור וכ-2,400 פנסי רחוב בשנתיים האחרונות.
- צריכת חשמל בתאורת חוץ: נכון לסוף שנת 2018 פעלו 5,000 עמודי תאורה ו-440 רמזורים בתאורת לד חסכונית. צריכת החשמל בשנת 2020 בתאורת חוץ ירדה ב-1.7% בהשוואה לשנת 2018, ועומדת על כ-38.7 מיליון קוט"ש.
- ייצור חשמל ממערכות סולאריות: נכון לשנת 2020 הותקנו על 49 גגות מבני ציבור פאנלים סולאריים להפקת אנרגיה מקרני השמש. האנרגיה המופקת בשנת 2020 היתה כ-4 מיליון קוט"ש - עלייה של 33% בהפקת חשמל לעומת שנת 2019.

מים

צריכת המים השנתית לתושב בתל-אביב-יפו נמצאת במגמת עלייה בעשר השנים האחרונות ובמיוחד ב-2020, ככל הנראה לאור התפרצות נגיף הקורונה והשהייה של התושבים יותר בבתים לאור הסגרים.

- אספקה - כמות המים שסופקה לעיר בשנת 2020 הסתכמה בכ-49.0 מיליון מ"ק, זאת בהשוואה לכ-45.0 מיליון מ"ק בשנת 2010.
- צריכה - כ-70% מסה"כ צריכת המים בעיר ב-2020 נצרכה על-ידי התושבים, נתון זה דומה לנתון בכלל ישראל (69%) ובעלייה בהשוואה ל-2019 (64%). ברמה הארצית קיימת עלייה של כ-30 מלמ"ק בצריכה במגורים, שככל הנראה נובעת מתקופת הקורונה ובמעבר של פעילות העובדים ממקומות התעסוקה לתעסוקה במקום המגורים ומשהייה ממושכת יותר בבתים.
- הצריכה השנתית לתושב בתל-אביב-יפו נמצאת במגמת עלייה בעשור האחרון: בשנת 2010 הייתה 64.2 מ"ק ובשנת 2020 - 68.3 מ"ק. כמו כן, צריכת המים הביתית לנפש בתל-אביב-יפו גבוהה ב-23% מזו שבישראל (55.4 מ"ק). ישנן מספר סיבות לתופעה זו: בחישוב הצריכה השנתית הממוצעת, אין התייחסות לעשרות אלפי התושבים הזרים השוהים בעיר. צריכת המים שלהם נזקפת לצריכה של תושבי העיר ומגדילה את צריכת המים לתושב. כמו כן, בתל-אביב-יפו משקי הבית קטנים יותר מאשר בישראל ובמשקי בית קטנים הצריכה גדולה יותר באופן יחסי. סיבה נוספת היא כי קיים קשר בין המצב הכלכלי-חברתי של אוכלוסיית עיר לבין כמות המים שצורכים תושביה.

צריכת מים ביתית לנפש לאורך השנים, השוואה לממוצע ארצי

4. תנועה ותחבורה

רכבים

- בשנת 2020 רשומים בעיר כ-268 אלף כלי רכב: מכוניות פרטיות, אופנועים, משאיות, אוטובוסים, מוניות ועוד. בשנים 2018-2020 חל צמצום של כ-7% במספר זה. עיקר הירידה מקורה בצמצום רכבי ליסינג, השכרה וחברה.
- כ-10% מכלל כלי הרכב הרשומים בישראל בשנת 2020 רשומים בעיר תל-אביב-יפו, וכ-21% מהאופנועים בישראל.
- בשנים 2018-2020 חלה עלייה של כ-3% במספר המכוניות הפרטיות הרשומות בעיר (מכ-153,210 מכוניות פרטיות בשנת 2018 לכ-158,400 מכוניות פרטיות בשנת 2020), בדומה לעלייה בשיעור משקי הבית בעיר.
- באותן שנים חלה ירידה של כ-18% במספר המוניות הרשומות בעיר (מ-1,466 בשנת 2018 ל-1,209 בשנת 2020).
- בשנת 2020 רוב סוגי הדלק שבשימוש כלי הרכב הרשומים בעיר הם בנזין (81%) ו-סולר (11%). יחד עם זאת, בעיר רשומות כ-20,450 מכוניות היברידיים וכ-1,000 מכוניות חשמליות. במקביל נרשמה ירידה משנת 2019 בכ-18% בכמות הרכבים המזהמים.

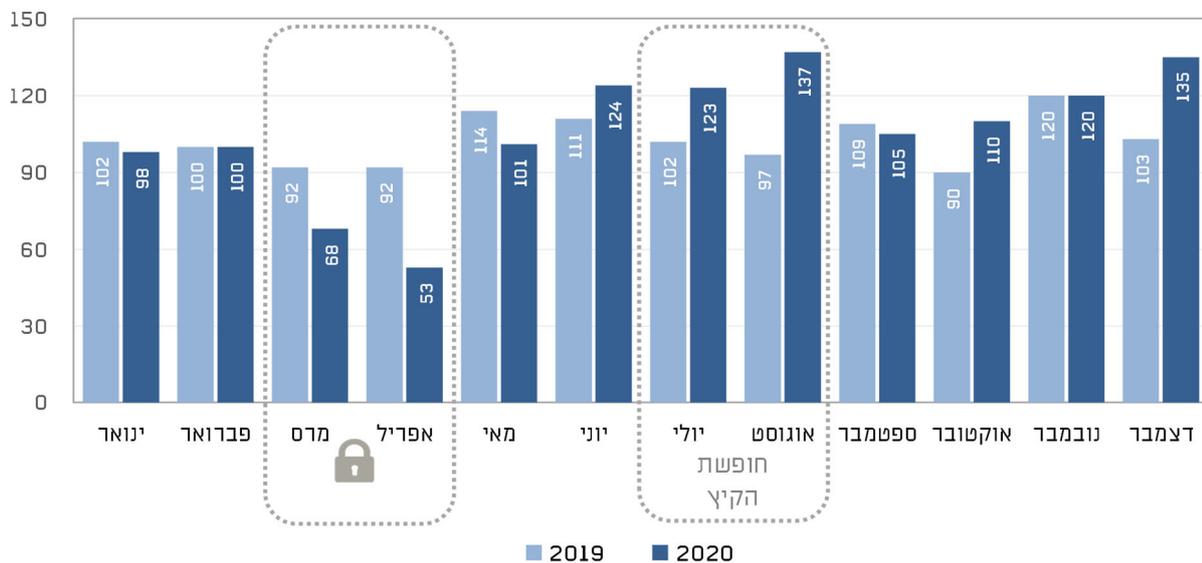
תחבורה מקיימת ושיתופית

- בשנים 2019-2020 חל צמצום במספר התושבים העובדים בעיר הרוכבים על אופניים כאמצעי עיקרי לעבודה, אך במקביל התווסף הקורקינט החשמלי כאמצעי נוסף להגעה לעבודה. הרחבת התשתיות נמשכת, באמצעות סלילת שבילי אופניים ויצירת רצף שבילים, הפרוסים לאורך ולרוחב העיר.
- במהלך 2017 החלה העירייה להפעיל את שירות הרכב השיתופי 'אוטותל'. נכון למאי 2021, כ-5,700 מנויים פעילים ביצעו לפחות נסיעה בחודש, באחד מ-360 הרכבים במערך זה. כ-41,390 נסיעות נערכו בסה"כ בחודש זה, כ-1,335 נסיעות ליום בממוצע. המרחק הממוצע של כל נסיעה היה כ-6 ק"מ, ומשך הנסיעה הממוצע כ-23 דקות.
- החל בשנת 2000 נסללו בעיר כ-160 ק"מ של שבילי אופניים עד אוקטובר 2021. בשנה החולפת נסללו שבילים חדשים וכן בוצע סימון לחיבור של שבילים בצמתים ליצירת רצף של השבילים. במקביל נמחקו חלק מהשבילים הקיימים בשל בעיות בטיחות (למשל, שבילים משולבים לאופניים והולכי רגל). לאחרונה פרסמה העירייה תכנית פעולה לנושא הניידות באופניים הכוללת יעד להכפלת אחוז הנסיעות העירוניות המתבצעות באופניים ובכלים אישיים מ-11% ל-22% והרחבת הפריסה של שבילי אופניים ל-310 ק"מ בשנת 2025.
- שירות "תל אופן" להשכרת אופניים פעל משנת 2011 ועד יולי 2020 כשירות עירוני. המערך כלל 186 תחנות עגינה ברחבי העיר וכ-1,900 זוגות אופניים. מספר המנויים השנתיים של השירות עמד בסוף יולי 2020 על כ-1,100 איש.
- בשנים האחרונות חלה ירידה בהשכרת אופניים בשירות זה ובמהלך 2020 בוצעו כ-98,000 השכרות, כאשר מספר ההשכרות היומי הממוצע עמד על כ-460. סה"כ השכרות מתחילת הפרויקט בשנת 2011 עומד על כ-14,300,000.
- בעיר פועלים כ-7,400 כלים שיתופיים שאינם בבעלות עירונית, 90% מהם - קורקינטים חשמליים ו-10% אופניים מכניים. כלים אלו מחויבים בחניה מוסדרת, לצורך כך סומנו בעיר למעלה מ-600 תאי חנייה ייעודיים לכלים שיתופיים.
- בשנים 2019-2020 חל צמצום של כ-7% במספר התושבים העובדים בעיר, אשר משתמשים באופניים ככלי תחבורה עיקרי להגעה לעבודה (מכ-24,900 רוכבים בשנת 2019 לכ-23,300 בשנת 2020). אולם במקביל, חלה תוספת של כ-11,600 תושבים העובדים בעיר שרוכבים על קורקינט לעבודה. (מתוך סקר "פיצול נסיעות" שנערך ע"י המרכז למחקר כלכלי חברתי בעיריית תל-אביב-יפו).

תאונות דרכים

- בשנת 2020 נרשמו בתל-אביב-יפו 1,274 תאונות דרכים עם נפגעים, מהן 13 תאונות קטלניות ו-168 תאונות עם פצועים קשה. בתאונות אלו נפגעו 1,561, מהם 13 הרוגים ו-174 פצועים קשה. נתונים אלו הם הנמוכים ביותר שנרשמו משנות ה-90 ועד עכשיו.
- בחודשים מרץ-אפריל 2020 בתקופת הסגר הראשון נרשמו בעיר 121 תאונות דרכים עם נפגעים, פי 1.5 פחות ממספר תאונות הדרכים באותם חודשים בשנת 2019. לעומת זאת בחודשים יולי-אוגוסט 2020 בתקופת חופשת הקיץ במהלכו מרבית הישראלים נמצאו בארץ בעקבות מגפת הקורונה, נרשמו 260 תאונות דרכים עם נפגעים, 31% יותר ממספר תאונות הדרכים שנרשמו בשנת 2019 באותם חודשים.
- בשנתיים האחרונות חלה עלייה במספר תאונות הדרכים בהן מעורבים אופניים מכניים. ובנוסף, בשנת 2020 נרשמו בתל-אביב-יפו 241 נפגעים בתאונות דרכים בכלים דו גלגליים חשמליים (אופניים וקורקינטים).

תאונות דרכים בעיר, לפי חודשים (2020-2019)

נפגעים בתאונות דרכים עם אופניים, לפי שנים

מספר נפגעים

5. בנייה ירוקה

ביוני 2013 החליטו ראשי עיריות פורום ה-15, ביניהן העיר תל אביב-יפו, על אימוץ התקן הישראלי לבנייה ירוקה, ת"י 5281, כמדנייות עירונית מחייבת בבנייה חדשה בעיר. העירייה אישרה הוראות והנחיות מחייבות לתכנון ויישום בנייה ירוקה על-פי התקן, להשגת חסכון באנרגיה, מים וחומרי גלם ולמען בריאות הדייר במבנה. הוראות אלה מחייבות ומהוות תנאי לאישור רוב היתרי הבנייה בעיר - מבני מגורים מעל 4 קומות, מבני תעסוקה ומסחר מעל 500 מ"ר, משרדים ומבני חינוך. החל משנת 2016, משנכנסו לתוקפן ההנחיות המרחביות של הועדה המקומית לגבי בנייה ירוקה, אושרו 82 תכניות, 4.14 מיליון מ"ר של שטח בנוי, מתוכו 1.37 מיליון מ"ר למגורים ו-1.821 מיליון מ"ר לתעסוקה ו-14,550 יחידות דיור.

תכנון סביבתי

ב-2020 הרשות לאיכות הסביבה וקיימות המשיכה במעורבותה בליווי היבטים סביבתיים של תכניות ופרוייקטים רבים ברחבי העיר, המתוכננים או המתבצעים בעיר וקשורים לשכונות חדשות, מתחמי תעסוקה, התחדשות עירונית, תחבורה, רכבת קלה ותשתיות. ליווי זה כלל בדיקות תכניות בניין עיר, תשריטים, הוראות תכנית, תכניות עיצוב, תסקירים סביבתיים ומתן הנחיות והמלצות לצוותי התכנון והיועצים הסביבתיים. נבדקו מסמכים סביבתיים של למעלה מ-300 בקשות להיתרי בניה שעיקרן בתחומי רעש, איכות אוויר, וזיהום קרקע.

6. חברה

חינוך סביבתי

- הרשות לאיכות סביבה וקיימות מובילה מגוון תכניות לחינוך והסברה בשיתוף מינהל החינוך ומינהל קהילה, תרבות וספורט.
- התכנית החינוכית בשנת תש"פ עברה התאמות מיוחדות והועברה באמצעות למידה מרחוק מפאת הקורונה. התכנית הופעלה ב-325 מוסדות חינוך ובהם 55 בתי ספר יסודיים במסגרת התכנית "מובילות ירוקה"; 10 בתי ספר על יסודיים בתכנית "מנהיגות סביבתית" ו-260 גני ילדים בתכנית "ירוקצייק".
- 53 גינות קהילתיות ברחבי העיר מנוהלות ומתוחזקות על ידי קהילות תושבים בסיוע עירוני.
- תכנית 'שכונה מקיימת' מתקיימת ב-10 שכונות ומרחבים ומעודדת תושבים לפעול לקידום יוזמות ומהלכים בתחומי הסביבה והקיימות.
- נמשך תהליך הקומפוסטציה העירוני לטיפול בפסולת אורגנית, במסגרתו פועלים 750 קומפוסטרים במוסדות ציבור, גנים ציבוריים ובתי מגורים.
- פעילות קהילתית לשיקום וטיפול הטבע העירוני מתקיימת ב-37 אתרי טבע עירוני ברחבי העיר.
- תכנית ייחודית מעודדת עסקים ברחבי העיר לנקוט פעולות המקדמות התנהלות עסקית ידידותית לסביבה.
- תכנית המזון העירונית, "בתאבון", מקדמת פעולות לעידוד תזונה מזינה ומאוזנת וצרכנות מודעת, התורמות להוזלת עלות הקיום ולשמירה על הגוף והסביבה.

7. שיתופי פעולה

הרישות הבינלאומי מהווה ציר משמעותי לקידום הקיימות בעיר, הן כבסיס ללימוד והשראה והן ליצירת שותפויות. תל-אביב-יפו לוקחת חלק ברשתות בינלאומיות מובילות בנושאי סביבה וקיימות, בהן 'אמנת מילאנו' למזון בריא ומקיים ו-100 ערי חוסן. ב-2017 הצטרפה העיר ליוזמת ההנהגה הגלובלית 'C40' בהתמודדות עם משבר האקלים, במטרה לקדם מדיניות אקלים מתקדמת להפחתת גזי חממה והיערכות לשינויי האקלים. במסגרת זו העיר פעילה בקבוצות עבודה בנושאים כגון קירור העיר, אנרגיה נקייה, הפורום לכלכלה וחדשנות סביבתית, הצפות עירוניות, איכות אוויר, ניהול הניידות ופיתוח דרכים להליכה ורכיבה על אופניים, מפסולת למשאבים, מערכות מזון, הפורום לבנייה ותשתיות ירוקות.

8. היערכות לשינוי אקלים

תל אביב יפו נערכת לשינויי האקלים והחלה לבחון את העמידות העירונית. תכנית הפעולה להיערכות עירונית לשינויי אקלים של תל-אביב-יפו שפורסמה באוגוסט 2020 ממפה את שינויי האקלים הצפויים ואת השפעתם על העיר, על האוכלוסייה ועל מערך השירותים והסביבה הפיזית. מתוך ניתוח התחזיות והתרחישים, זוהו שתי משימות מפתח לעשור הקרוב: קירור העיר וניהול המים. לצורך מימושן, נקבעו מגוון כלים ופעולות, כדי להבטיח את המשך איכות החיים בעיר, למרות שינויי האקלים. התכנית מצטרפת למערך תכניות העבודה של העירייה והיא תעודכן בהתאם לידע הקיים ולהתקדמות ביצועה.

בשנת 2008 עיריית תל אביב יפו יחד עם שאר ערי פורום ה-15 הצטרפה ל"אמנת הערים לשימור האקלים". שיתוף הפעולה בין ערי פורום ה-15 ממשיך ובשנת 2018 ראשי הערים חתמו על "הצהרת ברית ערים לאיכות חיים וסביבה", הקובעת מתווה משותף ליישום קיימות עירונית ומפרטת את הצעדים האופרטיביים הדרושים. על-פי סקר פליטות גזי חממה שערכה העירייה, נכון לשנת 2017 נפלטו בעיר כ-5,049,000 טון CO₂e (כ-11 טון CO₂e לנפש). בדצמבר 2019, הכריז ראש העירייה על יעדי צמצום פליטות גזי חממה, המהווים בסיס מכוון לתכנית הפחתת גזי החממה שנכתבת בימים אלה.

תקציב העירייה

נתונים נבחרים 2019

התקציב הכולל בתל-אביב-יפו (2019)

מיליארד ש"ח **6.9**

מזה: כ-5.5 מיליארד ש"ח (79%) תקציב רגיל

תקציב כולל

הכנסות בתקציב

מיליארד ש"ח **5.5**

מיליארד ש"ח **2.7**

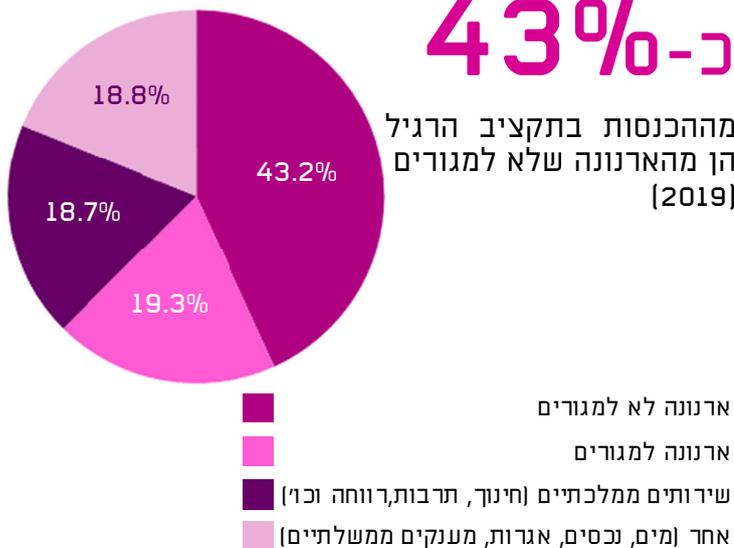

2000

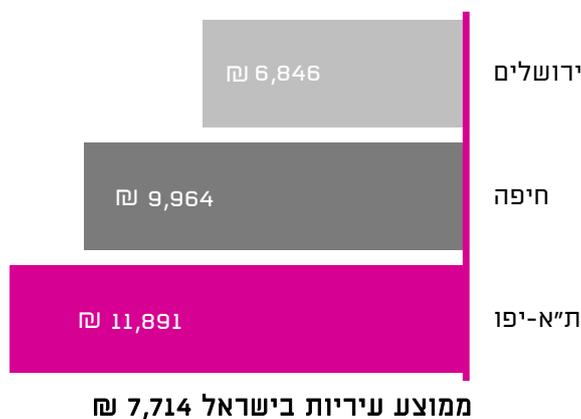
2019

בין השנים 2000-2019 עלייה של כ-100% בהכנסות העירייה (תקציב הרגיל)

הוצאה לנפש

ההוצאה לנפש בתקציב הרגיל (2019)

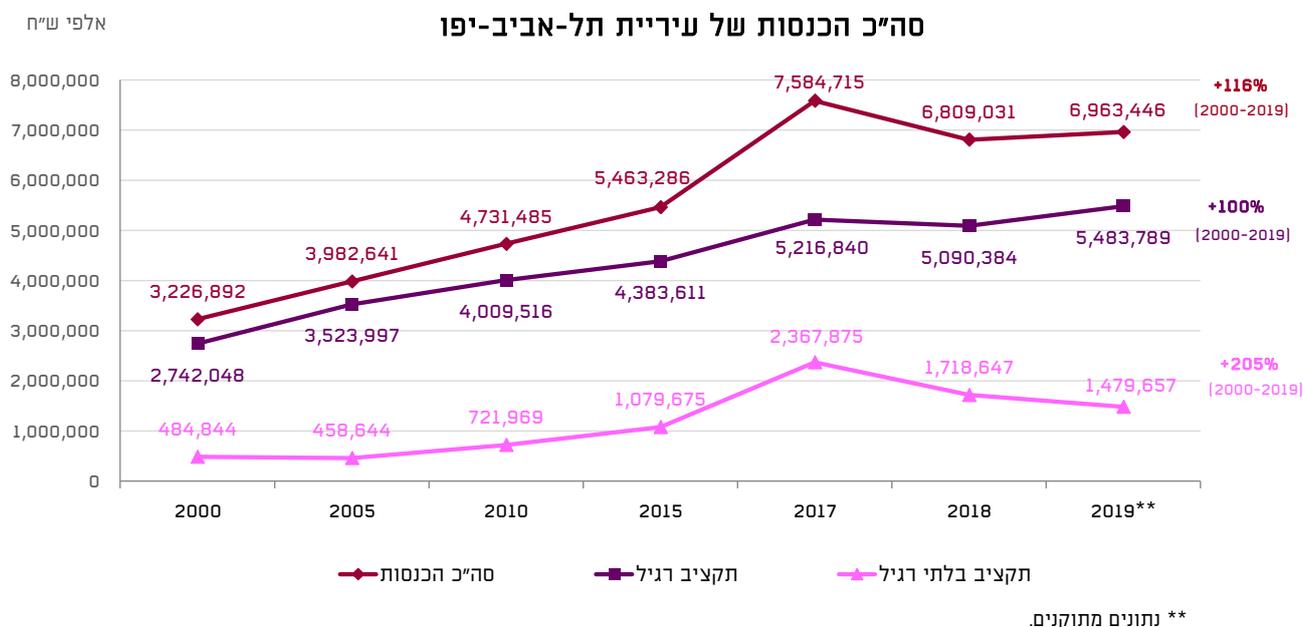

בין השנים 2000 ל-2019, חלה עלייה של כ-116% בסך הכנסות העירייה ועלייה של כ-124% בהוצאות העירייה (תשלומים בתקציב הרגיל והבלתי רגיל). משנת 2003 ואילך, כל שנת תקציב הסתיימה בעודף תקציבי, זאת בשונה מהגירעון התקציבי שהיה בשנים שקדמו.

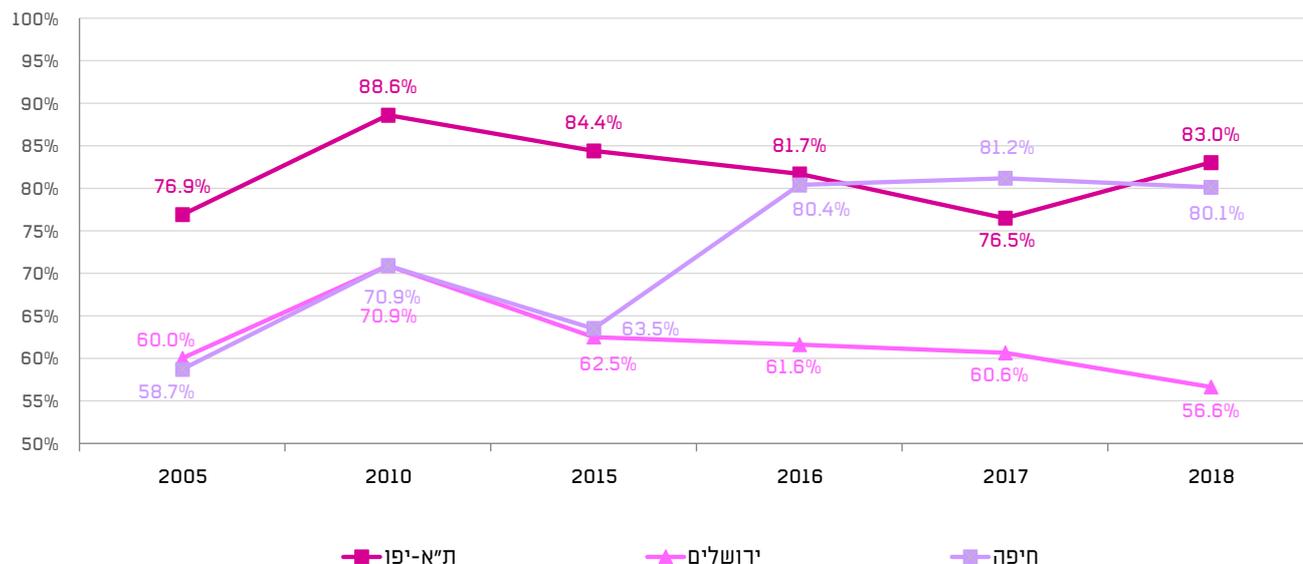
הצעת התקציב הכולל לשנת 2020 עמדה על סך של 7 מיליארד ש"ח, מתוך זה 5.5 מיליארד ש"ח (78%) הוא התקציב הרגיל. הכנסות העירייה בתקציב הרגיל בשנת 2019 הסתכמו בכ-5.48 מיליארד ש"ח והוצאות העירייה בתקציב הרגיל הסתכמו בכ-5.48 מיליארד ש"ח.

1. הכנסות

- לפי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אחוז ההכנסות העצמיות בתל-אביב-יפו מסה"כ ההכנסות בתקציב הרגיל עמד בשנת 2019 על 83.0%.
- ההכנסות בתקציב הרגיל מורכבות מסעיפים שונים כגון ארנונה, אגרות, הכנסות משירותים מקומיים וממלכתיים ומפעלים. חלקה של הארנונה מסך ההכנסות בתל-אביב-יפו גבוה בהשוואה לערים אחרות: בשנת 2019 חלקה של הארנונה מסה"כ ההכנסות בעיר היה 59%, בירושלים 34%, בחיפה 49% וממוצע העיריות בישראל - 42%.
- תל-אביב-יפו מהווה מרכז מטרופוליני בו מרוכזים עסקים רבים, אשר מחד, מגדילים את הוצאות התפעול העירוניות, ומאידך תורמים גם להגדלת הכנסותיה - גביית הארנונה מעסקים, מהווה מקור עיקרי להכנסות העירייה בתקציב הרגיל. חלק הארי מהכנסות הארנונה מקורו בארנונה שלא למגורים, וב-2019 הן היוו כ-69% מהכנסות הארנונה, ובסה"כ היא מהווה 43% מכל ההכנסות בתקציב הרגיל.
- הכנסות העירייה בתקציב הבלתי רגיל בשנת 2019 נמוכות בכ-14% בהשוואה לנתון המקביל בשנת 2018 וזאת עקב ירידה בשנת 2019 בהעברות מקרנות פיתוח.

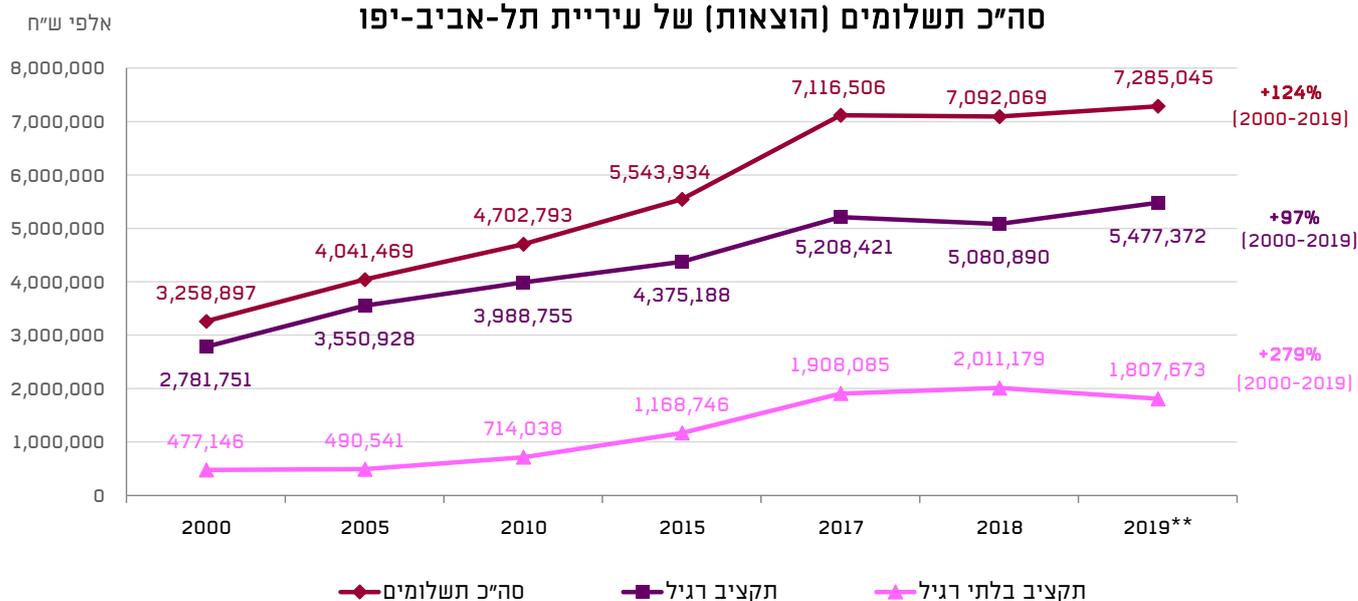
אחוז ההכנסות העצמיות מכלל ההכנסות בתקציב הרגיל

2. הוצאות

- 42.4% מכלל הוצאות העירייה בשנת 2019, המהווים כ-2.32 מיליארד ש"ח, יועדו לשירותים ממלכתיים (ביניהם חינוך, בריאות ורווחה), ו-25.8% מכלל הוצאות העירייה המהווים כ-1.41 מיליארד ש"ח, יועדו לשירותים מקומיים (ביניהם תברואה, פיקוח עירוני ובינוי ותשתית).
- לפי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ההוצאה לנפש בתקציב הרגיל בתל-אביב-יפו עמדה בשנת 2019 על כ-11,891 ש"ח והיא גבוהה בכ-54% בהשוואה לנתון המקביל בישראל, גבוהה בכ-74% בהשוואה לירושלים וגבוהה בכ-19% בהשוואה לנתון המקביל בחיפה.
- שנת 2019 הסתיימה בעודף של כ-6 מיליון ש"ח. הגידעון הנצבר של העירייה בתקציב הרגיל קטן מ-352 מיליון ש"ח בסוף 2018 ל-337 מיליון ש"ח בסוף שנת 2019.

סה"כ תשלומים (הוצאות) של עיריית תל-אביב-יפו

** נתונים מתוקנים.

רבעים ותת-רבעים
 QUARTERS AND SUB QUARTERS

תל - אביב - יפו
 TEL - AVIV - YAFO

הים התיכון
 MEDITERRANEAN SEA

הרצלייה
 HERZELIYA

רמת השרון
 RAMAT HASHARON

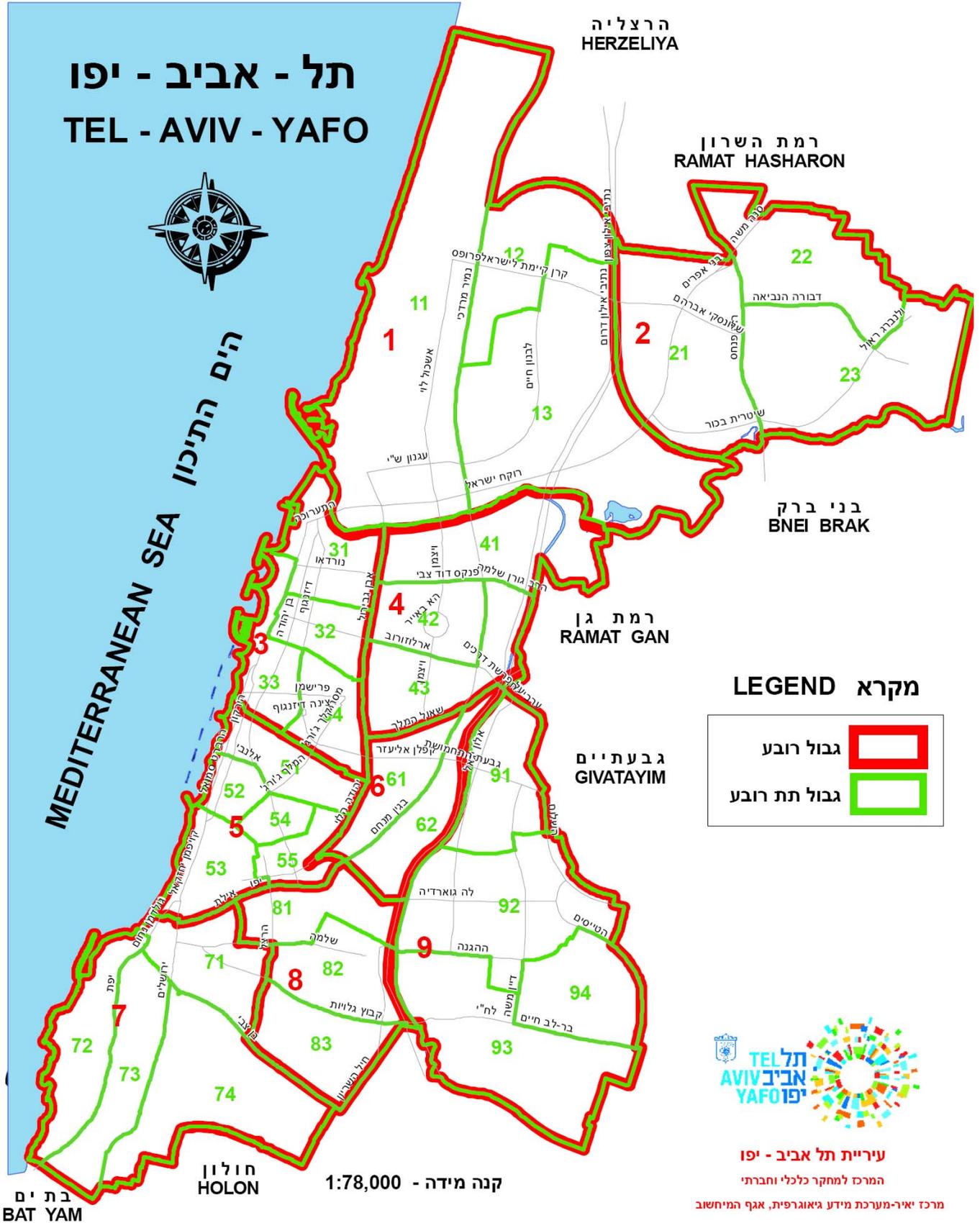
בני ברק
 BNEI BRAK

רמת גן
 RAMAT GAN

גבעתיים
 GIVATAYIM

מקרא
 LEGEND

גבול רובע	
גבול תת רובע	

חולון
 HOLON

קנה מידה - 1:78,000

בת ים
 BAT YAM

עיריית תל אביב - יפו

המרכז למחקר כלכלי וחברתי

מרכז יאיר-מערכת מידע גיאוגרפית, אגף המיחשוב

מטרופולין תל-אביב
METROPOLITAN AREA OF TEL-AVIV

תל - אביב - יפו
TEL - AVIV - YAFO

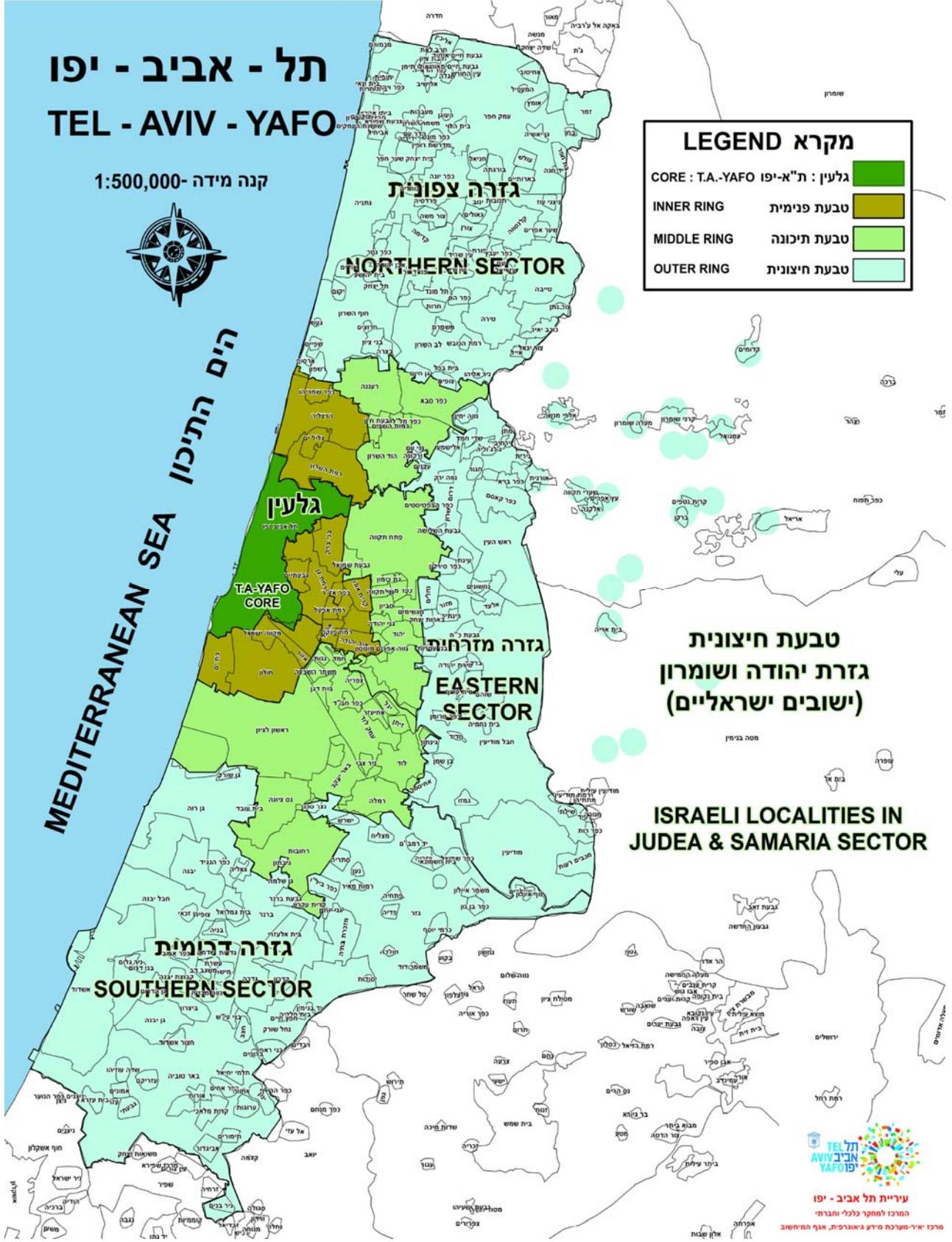
קנה מידה - 1:500,000

הים התיכון
MEDITERRANEAN SEA

מקרא LEGEND

גלעין : ת"א-יפו	CORE : T.A.-YAFO
טבעת פנימית	INNER RING
טבעת תיכונה	MIDDLE RING
טבעת חיצונית	OUTER RING

טבעת חיצונית
גזרת יהודה ושומרון
(ישובים ישראליים)

ISRAELI LOCALITIES IN
JUDEA & SAMARIA SECTOR

עיריית תל אביב - יפו
המרכז למחקר כלכלי וחברתי
מרכז אי-מטרופוליס מידע גיאוגרפי, אגף המישור